

မြန်မာကဗျာ

လက်ရွေးစင်

အလယ်တန်း

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ

စက္ကန ၄ ဩဂုတ်လ၊ ဆုပိရေ ၁၀၀၀၀

မြန်မာကဗျာလက်ရွေးစင်

ဒေါ်လှစိန်

စက္ကန၊ စာရေးကဗျာ၊ စာရေးနှင့် စာတ်ပုံပစ္စည်း၊
ကုန်သွယ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်း
(မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၂၆၂) ၅၅၀/၅၅၂ ကုန်သည်လမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့
မှ ထုတ်ဝေသည်။

အမှတ် ၃၆၁၊ ပြည်လမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်တွင်
ထွက်ပြေးရေးမှူး ဦးကျော်ဆွေ (မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၂၃၂၆)က
ပိုက်နှိပ်သည်။
အလုပ်အမှတ် ၄၄၃

မာတိကာ

အပိုင်း - ၁

ရှေးခေတ်

အမှတ်စဉ်	ကဗျာအမည်	စာဆိုအမည်	စာမျက်နှာ
၁။	တိမ်ပန်းချီ	ရှင်ဥက္ကမကျော်	၉
၂။	ငါသာ ငါထက် မာန်မထက်နှင့်	ရှင်မဟာသီလဝံသ	၁၀
၃။	နေဝင်မြင်သည် ဝေခွပြည်	ရှင်ထွေးနာသိန်	၁၁
၄။	ရွှေစက်တော်သွား	ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ	၁၂
၅။	လက်ဦးဆရာ	ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ	၁၃
၆။	ဂုဏ်ကျေးဇူး	ရှင်ရခိုင်သူမြတ်	၁၄
၇။	တိမ်စွန်လေလျှင်	နတ်ရှင်နောင်	၁၅
၈။	တောင်ပိုင်တက်	ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ	၁၅
၉။	မောင်ကိုလွမ်းတော့	ရှင်ငြိမ်းမယ်	၁၇

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	ကဗျာအမည်	စာဆိုအမည်	စာမျက်နှာ
၀၀။	ခေါင်းပေါင်းပြာ	ရွှေမြိမ်းမယ်	၀၇
၀၁။	နှင်းစိတ်ဆောင်း	ဦးယာ	၀၉
၀၂။	ရွှေလည်ဆွဲချင်ရွာလိပ်မည်	လက်ဝဲသုန္ဒရ	၀၉
၀၃။	မစ်သည်တော်	လက်ဝဲသုန္ဒရ	၂၀
၀၄။	ဘိုးတော်ပြည်ကြီး	မြဝတီမင်းကြီး ဦးစ	၂၁
၀၅။	ပွန်းလှစွန့်ဆန်း	ဦးကြင်စွ	၂၂
၀၆။	သင်းမြေနှံတကြိုင်	ဦးကြင်စွ	၂၂
၀၇။	ပွန်တခွေ	ဦးကြင်စွ	၂၂
၀၈။	မြတ်ပညာ	စဉ့်ပေါဆရာတော်	၂၃
၀၉။	ဆေးတံတို	မယ်ဇေ	၂၄
၂၀။	နေပိုန်ပိုန်	နန်းဃတော် မမြကလေး	၂၄
၂၁။	ပြန်တော့မင်းရှင် မင်းညိုစစ်	အမည်မသိ စာဆို	၂၅
၂၂။	ပန်းစပယ်	ဦးပုည	၂၆
၂၃။	ဆံထိုးတော်ကြီး တမာသီ	ဦးပုည	၂၇
၂၄။	ခရီးသည်	ကင်းဝန်မင်းကြီး	၂၈

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	ကဗျာအမည်	စာဆိုအမည်	စာမျက်နှာ
၂၅။	မိခင်မေတ္တာ	ဆားတုံဆရာတော်	၃၀
၂၆။	နေဝင်စ ချိုးမရယ်ကူ	အမည်မသိ စာဆို	၃၁
၂၇။	မမ်းပါပေ	လှိုင်ဆိပ်ခေါင်တင်	၃၂
၂၈။	ဖိုးတောင်သူ ပျော်ရာရပ်ပေထင်	အမည်မသိ စာဆို	၃၂
၂၉။	ပန်းငွေမိကျောင်း	ဦးကြော့	၃၃
၃၀။	လွမ်းစရာချောင်	ဦးကြော့	၃၄
၃၁။	တော်ကဆန်	ဦးကြော့	၃၅
၃၂။	ဝါလိုက်ပါမိုး	ထားဝယ်တေး	၃၆
၃၃။	ကောကံစိုက်ထီချင်း	ကျေးလက်တေး	၃၇
၃၄။	ဖိုးစော်ကဲ	ကချုပ်တန်းဆရာပေ	၃၉
၃၅။	ပျိုဦးရင် တပြန်ခက်ရွာထိပ်	ဦးကြီး	၃၉
၃၆။	စန်မောင်းနှင်းစရ	ရခိုင်တေး	၄၀
၃၇။	မောင်းထောင်းသီချင်း	ကျေးလက်တေး	၄၁
၃၈။	မောင်ပလုပ်န	တောင်ပိုးနေကျေးလက်တေး	၄၁
၃၉။	ရက်ကန်းရက်	အမည်မသိ စာဆို	၄၂

မာတိကာ

အပိုင်း - ၂

ကိုလိုနီခေတ်

အမှတ် စဉ်	အမျှအမည်	စာဆိုအမည်	စာမျက် နှာ
၄၀။	ပေါက်ပြည်၌	ပင်းသုဝဏ်	၄၄
၄၁။	မြကန်ဘွဲ့	သျှင်သန်းမေ	၄၄
၄၂။	ပွင့်ဖူးငုံစီ	ထယ်တီပတ္တိတ ဦးပောင်ကြီး	၄၅
၄၃။	သေသော်မှတစ် ကြော့ ကောင်းစံ	ဆီးတန်နီဆရာတော်	၄၆
၄၄။	ရွှေလစရာင်	သခင်ကိုယ်တော်ပိုင်	၄၇
၄၅။	ဝံသာနုထည်	ဦးကျော်လှ	၄၈
၄၆။	နိုင်ငံအရေး ကိုယ်အရေး	ဦးဖိုးကျား	၅၀
၄၇။	ဆရာပိုင်းသောက	သခင်ကိုယ်တော်ပိုင်	၅၂
၄၈။	ထိုထိုင်းပြည်	ဇော်ဂျီ	၅၃
၄၉။	ဗဟုသွေးအာဇာနည်	မြကောတ	၅၄
၅၀။	မြသပိတ်	ဇုနီ	၅၆

မာတိကာ

အမှတ် စဉ်	အမျှအမည်	စာဆိုအမည်	စာမျက် နှာ
၅၁။	တလင်းစောင့်	ခင်လေးမောင်	၅၇
၅၂။	မြန်မာ့သွေး	ဇုနီ မြတ်လေးနွယ်	၅၈
၅၃။	တို့သွေး	မောင်အာယု	၅၉
၅၄။	ခေတ်ပြောင်းစို့	တင်းတင်မြင့်	၅၉
၅၅။	တော်လှန်မှု	ဇုနီတာရာ	၆၀
၅၆။	ထက်ပျိုငှက်	ထယ်တီဆရာတော်	၆၁
၅၇။	ပိုးစုန်းကြီး	ထယ်တီပတ္တိတ ဦးပောင်ကြီး	၆၂
၅၈။	နောင်တ	ပုပ္ဖား ဦးကျော်ရင်	၆၂
၅၉။	ရွှေချဉ်ပေါင်	မန်လည်ဆရာတော်	၆၄
၆၀။	လှိုင်းကလေး သင်	ဇော်ဂျီ	၆၄
၆၁။	ဝါတွင်းချိန်	ပင်းသုဝဏ်	၆၅
၆၂။	တောဘုရားပူဇော်	နွယ်စိုး	၆၈
၆၃။	ခရီးသွား	မောင်အာယု	၆၈
၆၄။	ပုတား	ခင်စောမွ	၆၉

မာတိကာ

အပိုင်း - ၃

ခေတ်သစ်

အမှတ်စဉ်	ကျမ်းစာအမည်	စာဆိုအမည်	စာမျက်နှာ
၆၅။	ပြည်ချစ်အလှ	ဇော်ဂျီ	၇၂
၆၆။	မတ်လတော်လှန်ရေး	ခက်နီတာရာ	၇၂
၆၇။	ပဒုစိပ်မိခင်၏ လက်စားချေခန်း	မောင်လင်းယုန် (ရမ်းပြည်)	၇၂
၆၈။	နှင်းကိုပြင်ခိုက်	နောင်	၇၇
၆၉။	အလှရှိရာ	ငွေတာရီ	၇၈
၇၀။	ရွှေတိုပြင်း	ကြည်စောင်	၇၉
၇၁။	ပြည်ထောင်စုတနာများ	မုံရွာဝင်းပေ	၈၀
၇၂။	ဇု	မင်းလှညွန့်ကြီး	၈၂
၇၃။	ဆက်ရန်ရှိသေးသည်	ကြံခင်း စိုးလွင်	၈၃
၇၄။	ရွှေလှို	ခက်နီမောင်စံသူ	၈၄
၇၅။	မှတ်သားသတိဆောင်	တက္ကသိုလ်မောင်သန့်စင်	၈၅
၇၆။	ဤလက်များဖြင့်	မင်းယုဝေ	၈၆

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	ကျမ်းစာအမည်	စာဆိုအမည်	စာမျက်နှာ
၇၇။	ဤမီးထိုင်	ငွေတာရီ	၈၇
၇၈။	စိတ်စေရာ	ထွန်းနေနွယ်	၈၈
၇၉။	ရွက်နှုတ်မည့်ရက်	ညွန့်ဝေကသာ	၈၉
၈၀။	လေးနိကြမ်းနှင့် ကျေးငှက်များ	ထိလာစစ်သူ	၉၀
၈၁။	ဘုရားရွှေမမြသေကြီး	မောင်စွမ်းရှည်	၉၁
၈၂။	သူငယ်ချင်းထို့	တက္ကသိုလ်မင်းမော်	၉၂
၈၃။	ချောင်းကလေး	ဘုတလင်ချစ်စေး	၉၃
၈၄။	ပြည်သာပြည်ဦး တစ်တီတူး	မောင်ငြိမ်းသူ	၉၄
၈၅။	တောင်နှင့်လူသား	မောင်မြင့်မြတ်	၉၄
၈၆။	စာဆိုတော်နေ့	နုယဉ်	၉၆
၈၇။	တော်လှန်ရေးစာဆိုကြီး	တင်မိုး	၉၇
၈၈။	ဤမိသားစု	မင်းယုဝေ	၉၈
၈၉။	ရထားဆွဲပွဲ	စစ်လွှဲ-စောနောင်	၁၀၀
၉၀။	ဆိပ်ကမ်းသာ	ဂုဏ်ဝင်း	၁၀၁
၉၁။	ပုဂံဆရာသို့	ချစ်ခါလီ	၁၀၂
၉၂။	တင်းဆယ်ကြသူများ	မောင်စွမ်းရှည်	၁၀၄
၉၃။	ဆိုင်းနောက်ထ	ဝင်းထတ်	၁၀၅

www.burmeseclassic.com

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	ကျမ်းစာအမည်	စာအုပ်အမည်	စာမျက်နှာ
၉၄။	မိဂသပ္ပတာမြစ်ကမ်း၌	ပျဉ်းမနားမောင်နီသင်း	၁၀၇
*၉၅။	မိုးမောင်လာပြီ	မင်းသုဝဏ်	၁၀၈
၉၆။	အပေရွာ	နေသွေးနီ	၁၁၀
၉၇။	အလှမ်းပြေစာတစောင်	တင်မိုး	၁၁၁
၉၈။	ပရွက်ဆိတ်နှင့်နံ့ကောင်	ဂုဏ်ဝမ်း	၁၁၂
၉၉။	ကြိုက်သောအချစ်ကလေး	နုယဉ်	၁၁၄
၁၀၀။	ယုန်းကွမ်းအစ်ကလေး	မျိုးမြင့်ဆွေ	၁၁၆
၁၀၁။	နီးယပ်တောင်ကလေး	ဖျာပုံမောင်ဆွေနွယ်	၁၁၇
*၁၀၂။	သမီးလိမ်မာ	ကြည်အေး	၁၁၉
၁၀၃။	မေမေမျက်နှာ	ဝင်းကြွယ်	၁၂၀
၁၀၄။	တို့မလေး	မင်းသုဝဏ်	၁၂၁
၁၀၅။	စနစ်သည်သာ တရားခံ	ကိုလေး (အင်းဝဂုဏ်ရည်)	၁၂၂
၁၀၆။	နေ့လုပ်ငန်း	ဗန်းမော်ညိုနွဲ့	၁၂၃
၁၀၇။	အင်းလေးလှူရည်ချွန်စခန်းမှာ	ဝတ်ဂျီ	၁၂၄
၁၀၈။	လူငယ်လုပ်အား	တက္ကသိုလ်စန်း	၁၂၆
၁၀၉။	ဖိတ်ခေါ်ခြင်း	ဗန်းမော်ညိုနွဲ့	၁၂၈
၁၁၀။	မုတ်သန်ဦး	ကြည်အောင်	၁၂၉
၁၁၁။	အမိမြေမှသာဝရမြင်ကွင်း	နွယ် (စစ်တွေ)	၁၃၀
၁၁၂။	ကန်တော့ပန်း	သမိန်သောင်း	၁၃၂

အမှာစာ

- ၁။ ဤမြန်မာကျမ်းစာ လက်ရွေးစင် တွင် အလယ်တန်း ကျောင်းသားများအတွက် ကျမ်းစာ (၁၁၂) ပုဒ်ကို ရွေးချယ်ထားပါသည်။ ရွေးချယ်ရာတွင် ရှေးခေတ်၊ ကိုလိုနီခေတ်နှင့် ခေတ်သစ်တို့၌ သုံးဆောင်ခဲ့၍ ရွေးချယ်ပါသည်။ ခေတ်သစ်ခေတ်တွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် ကျမ်းစာများ၏ လက်ရာမျိုးစုံကို လေ့လာနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။
- ၂။ ထို့ပြင် ခေတ်အမျိုးမျိုးတွင် ထွန်းကားခဲ့သော ကျမ်းစာ အမျိုးမျိုးကို လေ့လာနိုင်ရန်အတွက်လည်း ရွေးချယ်ပေးထားပါသည်။
- ၃။ ရွေးချယ်သော ကျမ်းစာများတွင် အကြောင်းအရာအမျိုးမျိုး ပါဝင်အောင်လည်း စီစဉ်ထားပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရာများမှာ -
 - ထိုင်းရင်းသား ချစ်ကြည်ရေး
 - အမျိုးသား ယဉ်ကျေးမှု ဆိန်းသိမ်းရေး
 - အမျိုးသား လှုပ်ရှားမှုနှင့် လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှု
 - သဘာဝ အလှ
 - အရေးအခိုက်
 - ဘဝသရုပ်ဖော်
 - ကျေးလက်ကျမ်းနှင့် ကျမ်းပုံပြင်များ ဖြစ်ပါသည်။
- ၄။ ကျမ်းစာကို လေ့လာရာတွင် ရှေးဦးစွာ ကျမ်းစာရည်ရွယ်ချက် ပေါ်ထွက်

အောင် ဖတ်တတ်ဖို့ လိုသည်။ ရွှင်မြူး ဆားထက်တာအောင် ဖတ်ရွတ်ဖို့ မျိုးကို ဖတ်ရာတွင် ရွှင်မြူး ဆားထက်တာအောင် ဖတ်ရွတ်ဖို့ လိုသည်။ ကြေကဲ့စရာ လှမ်းဆွတ်စရာ ကဗျာမျိုးကို ဖတ်ရာတွင် လည်း ကြားရသူတို့ ကြေကဲ့လှမ်းဆွတ်လာအောင် ဖတ်ရွတ်ဖို့ လိုသည်။ သို့မှသာ ကဗျာအရသာ ပေါ်လွင်မည်။

၇။ ကဗျာရည်ရွယ်ချက်ပေါ်လွင်အောင် ဖတ်ရွတ်ပြီးလျှင် ကဗျာတွင် ပါသော အကြောင်းအရာများကို ကဗျာအရာက အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ဖြစ်အောင် မည်သို့ စီစဉ်ထားသည်ကိုလည်း လေ့လာကြည့်ဖို့ လိုသည်။

ကဗျာတွင်ပါသော အကြောင်းအရာများကို လေ့လာပြီးလျှင် ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံး၏ ဆိုလိုသော အဓိကရည်ရွယ်ချက်ကို ဖော်ထုတ် ကြည့်ဖို့ လိုသည်။ သို့မှသာ ကဗျာကပေးသော ဝိစာမှုနှင့် အဆီ ဉာဏ်ကို ခုခိုင်မည်ဖြစ်၍ ကဗျာသင်ရကျိုး နှစ်ပါလိမ့်မည်။

အပိုင်း ၁

ရှေးခေတ်

၁။ တိမ်ပန်းချီ

တိမ်ညိုမိလ္လာ၊ တိမ်စူကာနှင့်
 တိမ်ပြာဇောယုက်၊ မရန်းဖက်၍
 တိမ်ဆက်တန်ဇော့၊ အဝါပေါင်ဝယ်
 မမှောင်ခဲတခါ၊ ပြာခဲတချို
 ညိုခဲတလီ၊ မိုခဲတပုံ
 မှန်ခဲတချက်
 ယုဂန်ထက်က၊ လေးဖက်လုံးဖြူ
 တိမ်ဂဠုန်လည်း၊ နဂါးရံကြွ
 ရန်ချင်းတော့ထော်
 မိုးဝေ့ထွတ်ပြိုင်ဂုဏ်ချင်းဆိုခဲ။

အဘလား

ခွင်ဥက္ကဋ္ဌမကျော်

စိုးစဉ်းကျမ်းဂန်၊ တတ်သောဟန်ကား
 မာန်လည်းတင်းတင်း၊ စိတ်ပင်းလင်းနှင့်
 အတင်းတခြား၊ ပြင်မှသာအံ့
 ပြင်တရားကို၊ ထိပ်စွက်သို့မှ
 စိုးရိမ်ဟန်ပါ၊ မြစ်လဟာသို့
 ပညာကျယ်လျက်၊ အဝင်နက်ထည်
 လဲလေးချက်မှသာ၊ ဆက်ထွက်ပါ၏။
 ငါသာငါထက်၊ မာန်မထက်နှင့်
 အထက်နေမင်း၊ လေးကျွန်းချင်းလည်း
 မလင်းတိမ်တိုက်၊ တကျွန်းမိုက်၏
 နှိုင်းလိုက်သည်သာ၊ ဤအရာကို
 ပညာရှိက၊ သတိရလိမ့်။
 လက်နှုန်းဝေ၊ နေ့ကိုနှုန်းဆင့်
 ပြေနှင်ပမာ၊ ကျင့်အပ်ရာ၏။
 မြတ်စွာဟောနည်း၊ လိပ်ကမ္ဘည်းကို
 သိလည်းသိလျက်၊ သိခေါက်လျက်လျှင်
 သရက်နှင့်အိုး၊ ကြွက်နှင့်မိုးသို့
 အရိုးစင်စစ်၊ အကာပစ်လျက်
 အနှစ်ကိုသာ၊ ယူအပ်ရာ၏။

အထိး ချစ်ပယောသီအင်စ

နတ်တော်ဆန်း၍
 လျှံထွန်းရောင်စါ၊ သူရိယာလျှင်
 အဝါမမူ၊ အပြုအနီ
 စုံစီခြယ်လင်း၊ ဖျင်ထပ်တင်၍
 နေဝင်မြင်သည်၊ ဝရွှေပြည်ကား
 ဆည်းရည်ပစ်ချုပ်၊ မိုင်းအုပ်ပျပျ
 ပညာတောင်ဆီ၊ ရိလျက်မလင်း
 မင်းအံ့မိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတဖက်
 သန်လျက်ပေါ်ထွန်း၊ ကျွန်းများတံခွန်
 နန်းပီမာန်သည်၊ ငွေထွန်းပြင်းလှည့်လိမ့်စကား။

၃၇ ချစ်ပယောသီအင်စ

၇။ ရွှေစက်တော်သွား

တောကြက်တူနို့မြို့၊ ကျေးငှက်ကူးရွှေ
 သံကျုံးပြိုင်စည်၊ စက်ရိပ်လည်လျက်
 နေခြည်ဝင်မြောက်၊ ဆည်းဈာရောက်သော်
 မျောက်ကကြီးခွေ၊ ခေါင်းအိုးဝေနှင့်
 သံခြေကြေးကြော်၊ ဖိုခေါ်လျက်
 ထောက်ကျော်တူနို့သွား၊ ငှက်နွေးထည်း
 ထောပျားမြိုင်ချောက်၊ ပင်ရိပ်အောက်တွင်
 သေသောက်ကြီးငှက်၊ သေ-တလျက်တည်
 ထောင်ထက်ကျုံးမြည်၊ ဝန်တင်သည်လည်း
 ထိုးမည်စောင်စောင်၊ တောကောင်ပျော်မွေ့
 ခလေဖိုးခေါင်၊ ခေါ်ယောင်ပန်ပျား
 ထောလေးကြားအောင်၊ ကျားက ရုတ်ရုတ်
 သံကျတ်ကျတ်နှင့်၊ သစ်ကျတ်ပြေးလွှား
 ကြောင်ဖားပြေးခုန်၊ နွေယုန်ပြေးသန်း
 နွယ်တန်းကိုလျှောက်၊ သစ်ထောက်ငှက်တော်
 ဆံကြော်ဆက်ရက်၊ မြီးယုက်ဖားဖား
 ခွေးကျားခွေးရွှေ၊ ဝိပုလွေနှင့်
 ချောက်လည်းဟောက်၊ စောက်သည့်ထမင်
 စောဝန်းကျင်၌၊ ဆင်ကကျိုးလျည်
 ပျော်ဘွယ်စည်သည်၊ လေပြည်ပျံပျံပျူးပျူးတည်း။

တောထား ရွှေမုဟာရဋ္ဌသာရ

၇။ လက်ဦးဆရာ

လက်ဦးဆရာ၊ မည်တိုက်စွာသား
 ပုဗ္ဗာစရိယ၊ မိနှင့်ဖအား
 မွေးသည့်သားတို့၊ ထိုက်သားသိမ္မိတ်
 ကျင့်မြဲဝတ်ကား၊ ရှိညွတ်လေးဖင်
 ကျေးဇူးရှင်ဟု၊ ပန်းတင်ဦးထက်
 ရွှေပန်းခက်သို့၊ အသက်မြင့်ရှည်
 တည်ထရွေလျှင်၊ ချောသွေစကား
 နားမထောင်လျှင်၊ လုပ်ကျွေးခြင်းနှင့်
 လယ်ခင်းကစ၊ မိဘတို့ဖတ်
 ပြုဖယ်ဖယ်၌၊ မတယ်မငြိ
 မိမိမူပျား၊ ပတ်စွန့်ထား၌
 စီးပွားရှာရှာ၊ နောင်လာပျောက်
 နွယ်ဆက်မျိုးညွန့်၊ ပြန်စိမ့်သောကြောင်
 ကောင်းသားစာရိတ်၊ မမိတ်မဟို
 ထိုမှတတွေ၊ ပိဖမ္မကို
 ခံပေထိုက်အောင်၊ ခောင်းသားခြင်းရာ
 ခန္ဓာဂတိ၊ တည်မရှိလည်း
 ငါ့ခိုင်၊ ရပ်လေစေ
 ဒို့ဝေဒါ၊ ဤမျှငါးပါး
 အတိတ်ကြားသည်၊ တရားရွေးထုံးစံ၌လာတည်း။

၇။ (ထိုးခန်းပျို့) ရွှေမုဟာရဋ္ဌသာရ

၆။ ဂုဏ်ကျေးဇူး

ထုံးစံနည်းနာ၊ အပြာဖြာ၌
ပညာရှာဖွေ၊ မကြီးသက်ရွယ်
အငယ်သော်တ၊ ကြီးလိလလျက်
ထုပ်ကုပုဆစ်၊ ဆရာစစ်၌
ကြောက်ချစ်ရိသေ၊ လုပ်ကျွေးထွေဖြင့်
စာပေတတ်ကြောင်း၊ တချောင်းချောင်းလျှင်
ခြိမ်းမောင်းမည်းခံ၊ ဆရာထံ၌
သင်အံကျက်လေ၊ တနေ့တပါး
မှတ်ဆာလေလေ၊ ဝမ်းထဲခွေ၍
အလေ့အစဉ်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို
ဆည်းပူးသန့်ရှင်း၊ ကြွယ်စေမင်း။

ပျို (လောကသာရ)

ရခိုင်သူမြတ်

ပေါ်နှလလျှင်၊ တောင်ကမြို့မြို့
မင်းလွင်ဦးနှင့်၊ ပျံပျံးချုပ်ဆိုင်
မှန်တိုင်းဆင်လို၊ တိမ်ညိုမှိုင်းထပ်
ပြက်လျှပ်ပြက်၊ စိမ်းဝါမိုးပန်း
ထွေထွေစွန်းက၊ ရေသွန်းဆာကြည်
ပျော်ရမည်ကို၊ မြရည်သတ်မှတ်
ရောက်ခဲလတ်ဟ၊ ချစ်ထွတ်တင်သည်
ပြာစင်ရွန်းလတ်၊ ဖြူဝင်းမှတ်လျှင်
ကြာညွတ်ပယောင်း၊ နေ့ရှိန်ပျောင်းသို့
ဆင်လောင်းလှမ်းရှန်၊ ရှိလိမ့်ဟန်ကို
တိမ်စွန်လေလျှင်၊ ပူးရောက်ချင်သည်
ငှက်သွင်ပျံကြ မထတ်သော်။

၄၇

နတ်ရွှင်နေခင်

၇။ တောင်ပိုင်တက်

ပြင်ဆင်ပြီး၍၊ တက်နီးဆော့ခါ
ငင်ကာစုရုံး၊ ခြင်းအုံးထင်တန်ဆာ၊
ဆော်ပန်ညီညာ၊ တပြာလက်ဝါး
ခြောက်ကွင်းချိုရွှေ၊ ထိုရိုးဓမ္မ
နှားပြေနှားကျစ် ကျားငယ်နှင့်လေး၊
နှားပိုက်ထင်နှား၊ စိတ်ထားရည်မှန်

၅၅

မျက်ကြားပေ့ကောင်း၊ မဆောင်းတသက်ပန်
 ပေ့တံခွန်ကို၊ ခွေခွန်ဆော်တက်
 ခေါင်းလောင်းခင်ခေါင်
 ဆွဲနှင်နှောင်
 ရွှေဆောင်ထဲစောင်းကွက်ကယ်နှင့်လေး။
 အုတ်ကျွက်ကယ်စဉ်ကစီ၊ ညီညီတိုးတော့သည်။
 စောင်းဆောင်းဟစ်လိုက်ကြော်၊ ဆော်သံနိုးတော့သည်။
 ဆော်နှိုးမြန်းပါလို့၊ ဓနိုးငယ်ဆောက်ခါ
 အရာအရာ၊ အရာအိလှ။
 နှစ်ယောက်ရင်ဆိုင်၊ ထမ်းမြောက်ကိုင်
 တပြိုင်သာ၊ မြင်းဆိုးပျံပါလို့လေး။
 တမင်းချက်ကြ၊ ဆေးနိုက်သာ
 လွယ်လျော်ကျောင်းသည်၊ နွားပေါင်တရာ။
 သွေးသောက်တယ်ညီညာ၊ ဓုကာတမင်း
 ဆေးမစင်သည်၊ ကြေးလင်နှက်နှင့် ကျင်းပါလို့လေး။
 ကင်ပလင်းကွက်၊ ပွတ်မြောက်စွက်ကာ
 မီးမှာဖုတ်၊ ငြုတ်ပိုးမျှော်သာ။
 ကြက်သွန်မပါ၊ ဆိုမှာထောင်းပု
 ထမင်းကပူ၊ ဟင်းကပူ
 လူလူအဖွဲ့ ထသည်နှင့်လေး။
 ရုက္ခနတ်ကိုသာ၊ တင်ကာထားတော့သည်။
 တိုးဝှေ့သူထက်ခါ၊ ဆုပ်ကာစားတော့သည်။

ကျားချင်း

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ
 သူငယ်ချင်းကောင်း၊ ယောင်းမထို့လေ။
 မိကိုလွမ်းလဲ
 သောက်တော်ရေချမ်း၊ စားတော်ကွမ်းနှင့်
 သွန်းတဲ့ညောင်ရေ၊ ပန်းအပြေနှင့်
 ပြေဘူးငယ်ရှင်။
 ဇကိုလွမ်းလဲ
 သောက်တော်ရေချမ်း၊ စားတော်ကွမ်းနှင့်
 သွန်းတဲ့ညောင်ရေ၊ ပန်းသပြေနှင့်
 ပြေဘူးငယ်ရှင်။
 မောင်ကလေး-မောင်ကိုလွမ်းတော့
 သောက်တော်ရေချမ်း၊ စားတော်ကွမ်းနှင့်
 သွန်းတဲ့ညောင်ရေ၊ ပန်းသပြေနှင့်
 မပြေပါလို့
 သောက်တော်ရေဆိုး၊ ဂျမ်းဆိုးကောင်နှယ်
 အပျိုဖြူငယ်နှမမှာလ၊ ကြုံရတယ်ရှင်။

နိဂုံးချမ်း

ရှင်မြတ်မယ်

၁၀၀။ ခေါင်းပေါင်းမြှာ

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ
 သူငယ်ချင်းကောင်း၊ ယောင်းမထို့လေ။

ရွက်လှည့်ကပ်ဆစ်၊ ဆယ့်သုံးနှစ်က၊ ချစ်တဲ့သူကို
အယူတခြား၊ မိထွေးများက၊ ဆီးတားဆို
ရစ်ကိုထောင်ကာဘားရတယ်။

နှင်းနယ်တစေ
ရှေးကပါ၊ ကြမ္မာငွေကြောင်
မထွေရတော့၊ ကြာတောင်းကြာမှ
မျက်နှာတူရ၊ သူ့လည်းအလာ
မယ်သာအမျှော်၊ နေဝင်ကျော်
ထွေးတော်ဆီမပါ၊ တောင်ဆီနားသို့
ယာသွားပို့ပြန်၊ စောင်းလျားခြံနှင့်
လက်ဖက်ပင်ရွှေ၊ ကျဉ်းမြောင်းကျွေ၊ တွေ့သောအခါ
ပုဝါရက်သစ်

မယ်ကတေးတဲ၊ ပိုးသေးမဲပါ
ခေါင်းပေါင်းပြာ၊ လည်မှာရစ်လို့
ဖွင့်လှစ်ကယ်ခဆို
ပခုံးဘယ်တင်၊ မယ်ကျောပြင်၊ လက်တင်ရစ်လို့
မတ်တတ်ကယ်ငို
မောင့်ကိုစိမ်းကား၊ မယ်နှမက ဆိုသလား။

တို့ချစ်ခြင်း၊ ကွင်းအောင်တစေ၊ နေ့တိုင်းမေ့တဲ့
သက်ကြီးဝန်တို့၊ မြင်တိုင်းမုန်စရာ၊ ဂုန်းမဆို
ရေလိုခန်းခြောက်ပါစေသား။

တိုင်ချင်း

ရှင်ငြိမ်းမယ်

ဆောင်းတွင်းငယ်မှပီပီ၊ ပေါက်လဲငိုကင်း၊ ထန်းယဉ်နှင်း
သည်၊ နှင်းစိတ်နှယ်နှင့်လေး။

ရာသီငယ်မှမိုင်းမို၊ ဆိုင်းဆိုင်းညိုလို့၊ တပို့တဲ့ဆို၊ တမာ
လည်းနု၊ ကျေးလည်းညိုလို့၊ ရှုတိုင်းငယ်စိုသည်၊ မြင်မိတောင်
ထိပ်က၊ လွမ်းရိပ်ကိုခင်း။

မြင်ကွင်းငယ်မှသာသာ၊ ရေငွေခြောင်းခြောင်း၊ နှင်းနှင့်
လောင်းလို့၊ နှာမောင်းငယ်မှညွန့်ရည်၊ ပင်တိုင်းငယ်စည်ကြတို၊
သည်အခါကို၊ သဲသာသောင်ကျယ်ကျယ်နှင့်၊ ရှုဖွယ်ရာပို။

စက်ပောင်ငယ်မစုံ၊ ချမ်းလွန်းလို့တုန်ခါပြို၊ ကိုရာသီဆောင်း
လက်ထဲ၊ ဆက်ရက်ကယ်ညီညီနှင့်၊ လက်မငယ်ရွှေတုံးက၊ တော
လုံးရဲလေ။

အဲဒါ

နှင်း

၁၂။ ရွှေထယ်ဆွဲချင် ရွာလိပ်မည်

နေ့ကျွန်းသန်ဝါ၊ ဓုခါန်ခါကို
ကျောင်းသာရာမိခင်း၊ စေတီတွင်းငယ်
သီထင်းအလှူ၊ ရွှေပြည်ဆူတို့
ဆုယူစည်းဝေး၊ မြို့ပြပွေးလိမ်
ပျော်ပွေးခိုက်တွင်၊ အိမ်မက်မြင်သို့
ရွှင်ရွှာ၊ လွမ်းလိုက်လှရှင်

၁၅

ညွန့်ပြုကျိုးဆက်၊ ဆယ်ကျော်ထက်က
ကြင်ဖက်အတူ၊ စောင့်ဆုယူသည်
အိမ်ဆူချောသွယ်၊ ထုံးစောက်မတ်နှင့်
ပင်လယ်ခြားရာ၊ ခရီးကွာသို့
မှာလည်းကြော၊ သွားလည်းမသင့်
ပြစ်ဆပြင့်လျှင်၊ ပုခွင့်ရှည်ရေး
ရှိချေသေး၏၊ ရင်သွေးရွှေတောင်
သားမောင်နှမ၊ သင်းထိကို
မွေးဖရင်ခွင်၊ ရွှေလက်တင်၍
ယူငင်ပိုက်ပြား၊ ဓမ္မာမည်မျှနှင့်
နှစ်ပါးမျက်ခြည်၊ သားနှင်းရည်သည်
ရွှေလည်ဆွဲချင်ရှာလိမ့်မည်။

၇၅

ထက်ဝံသန္ဒ

၁၃။ စစ်သည်တော်

တိုက်လည်းပြိုးပြိုး၊ ထိုးလည်းရုတ်ရုတ်
ဆုတ်လည်းညီညီ၊ ချီလည်းကြဲကြဲ
ချလည်းကျပ်ကျပ်၊ ရပ်လည်းမှန်မှန်
ပြန်လည်းစိုက်စိုက်၊ စစ်တိုက်ပီ
စစ်ချီစစ်သွား၊ ဖြစ်သောအားကြောင့်
ထူးပြားမစိုး၊ မညှိုးမနွမ်း
တဝမ်းတည်းဖွား၊ လူအလားသို့
တပါးမလွယ်၊ ဥပါယ်မခို

၂

အယုမပတ်၊ တစ်တည်းကျိုး
အချာရုံး၍၊ နှလုံးမကြဲစေနှင့်။
သူတပ်ကိုယ်တပ်၊ စစ်မြေရပ်၌
ကျပ်ကျပ်တည်းတည်း၊ စည်းစည်းရုံးရုံး
နှလုံးမတုန်၊ စိတ်လိလွန်လျက်
သက်စွန့်မျှားသူ၊ နိုင်မြဲဟူလော့
သူတို့မှတ်ရိုး၊ စစ်မက်ထိုးသော်
အားကြီးတင်းတင်း၊ လူချင်းချင်းကို
ဘယ်မင်းဖက်ပြိုင်၊ တယ်တပ်ဆိုင်အံ့
သူနိုင်ငံသား၊ သိမှန်စားမှ
တို့ခားတုံးမည်၊ မှတ်တော်တည်လော့။

မျိုး(နန္ဒီသေနပျို)

ထက်ဝံသန္ဒ

၁၄။ သိုးတော်ပြည်ကြီး

ခွတိုင်းငယ်စို
မြေရေညှိတောင်သမန်က
ခမြောင်ပတ်ရံဆီး။
အိစိုပွင့်ရေ
ဗျာသိုက်ကယ်ရန်အောင်ခြေတံ့
နှင်းခေါင်ဗွေ ညာမြေမော့မှာ
ဘိုးတော်ပြည်ကြီး။

ဒူးချိုး

မြဝတီမင်းကြီးဦးစ

၂

ထန်းယဉ်နှင်း၊ ပေါက်ကင်းတဲလဲငုံ။
ဆက်ရက်ကယ်သာကာနှင့်၊ ရော်ရွက်ဝါတမာနှင့်
လှမ်းသာပူပုံ။
စရိုက်ကယ်လှုံ၊ ပင်မြူမြိုင်သိုက်နှင်း။
ထွက်စီးငယ်ဝှန်း၊ ကျောက်စက်ကယ်ရေတံခွန်နှင့်
ဟေမဝန်သာယာနုပါဘိ၊ ယုန်းလှေအေးနှင်း။

လေးဆစ်

ဦးကြင်ဥ

၁၆။ သင်းမြေနှံတကြိုင်

သင်းမြေနှံတကြိုင်။
စကားရွှေဝါနှင့်၊ ညောင်ခင်သီတာရေတော်သွန်းချိန်မှီ
ရွန်းဝေလှိုင်။
မြိုင်မြစ်စုံယမုန်ခါတဲ၊ ပြည်အမရမထွိုင်၊ ခရိုင်နယံထဝိုင်း။
သို့ချိန်ခါ၊ ရင်ကျူးပဉ္စကီနှင့်၊ တစ်ပန်းချီပေလှိုင်ရေးပေလိမ့်။
ဆေးရုပ်ပြာလှိုင်း။

လေးဆစ်

ဦးကြင်ဥ

၁၇။ မှန်တနွဲ့နွဲ့

အော်-မှန်တနွဲ့နွဲ့၊ လှမ်းနှယ်ချဲ့လှို၊ စုံသဲကန္တာ
မြေထရံဆင့်၊ ကမ်းရံပြင်က၊ စွင့်စွင့်ငယ်ငြာသည်
ဘုတ်ဝါရွှေချိုးက ကူတော့တယ်။

၂၂

သဇာန်ဆော်လှိုင်၊ ပင်တံမြိုင်ပွာ၊ ပွင့်ပန်းရည်စုပ်၊ ခါသံသဲသဲ၊
ညမစဲ၊ ပဲတောင့်ပြုတ်တို၊ ရွှေစလုတ်ချို၊ ခွန်းသံငယ်စီသည်၊
ပြည်းသီခေါင်ယိုး၊ လူလိုကပက်၊ နှုတ်ခွန်းဆက်တယ်၊
ငှက်မယ်မျိုးတို့၊ ဆော်နှိုးငယ်ခေါ်သည်။
မြိုင်မော်သစ်နှန်းကလဲဆူတော့တယ်။
ကသယ်မြေမ၊ ကြေပူနှင့်၊ မြတလင်းပြင်၊ မိုးနေမခန်း၊
ယိုစိမ့်စမ်းနှင့်၊ အိုင်ကမ်းခွင်မှာ၊ ရွှေသမင်တောက်၊
စာမရိဋ္ဌေ၊ တီးအောင်းခြေ၊ ရေမိုးသောက်လှို၊
တောင်မျောက်ကယ်ငြာ၊ ကန္တာမြိုင်ကြီးကလဲပွဲဖို့ကွယ်။

ညည်းချင်း

ဦးကြင်ဥ

၁၈။ မြစ် ပညာ

ယုတ်လတ်ကယ်မြစ်ပညာ။
ဓာတ်မျိုးစုံအောင်ပ
ဂုဏ်ရောင်ကို မတိမ်မြုပ်စေနှင့်
အားထုတ်လှိုရှာ။
ထံတည်ကြည် မှတ်ထိန်းလှို
ခပ်သိမ်းသိပညာ
လျှော်ခါမုဉာဏ်သုံး။
ကာလံဒေသံနှင့်
ထေန်ကာဆင်မသင့်
မင်းပေါ်နှင့်အုံး။ ။

လေးဆစ်

စဉ့်ပိစာရာတော်

ဆေးတံတို တညိုလောက်
ရော့ သောက်တော့ပေး။
မယူလိုက်က မိုက်လို့ထင်
ယုံလိုက်ပြန်က ကြိုက်လို့ထင်
သောက်စေချင်
ကုတင်တွင်ဆောင်ခဲ့ကဲ့
ညိုနဲ့ရဲလေး။

ခွေးချိုး

မယ်ခွေ

၂၀။ နေပွန်ပွန်

နေပွန်ပွန်
ဆင်ပေါင်းတော် ရွှေပုသိန်နှင့်
လာချိန်ထန်ပေါ့။
ထပ်ထပ်ကယ်မျှော်
ပြာသာစ်ကယ် ဆောင်ဘုံပေါ်က
အကြိုတော် သည်မယ်ထောက်ရတယ်
ကိုးခေါက်ပြန်ပေါ့။

ခွေးချိုး

နန်းမတော်မပြကလေး

စယ်သုံးကုံး၊ ညကကုံး
ဘုံးကုံးပြီးအောင်၊ မောင်မလာ။
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညိုစင်
လှလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။
အေးသုံးတင်း၊ ညကနင်း
ဘုံးတင်းပြီးအောင်၊ မောင်မလာ။
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညိုစင်
လှလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။
ဘုံးသုံးပုံ၊ ညကပုံ
ဘုံးပုံကျမ်းအောင်၊ မောင်မလာ။
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညိုစင်
လှလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။
ပြာစူးစူး၊ အိပ်သည့်ခွေး
အမွှေးသုံးကြိမ်၊ ခါခဲပြီလေ
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညိုစင်
လှလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။
အိပ်မိုးခေါင်ထက်၊ အိပ်သည့်ကြက်
မစက်သုံးကြိမ်၊ တွန်ခဲပြီလေ။
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညိုစင်
လှလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။
ခွန်စဉ်နှင့်၊ ရှစ်စဉ်ကြယ်ကောင်း
ကြယ်မိကျောင်း

ခေါင်းကားဦးစေခက်
ပြန်မိုအောက်သို့၊ ရောက်ခဲ့ပြီလေ။
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညှိစင်
လှလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။
ဗီလုံးစိစိ၊ ရောင်နီချင်းချင်း
မိုးသောက်လင်းခဲ့ပြီလေ။
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညှိစင်
လှလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။
သပိတ်ကရာ၊ ထီးယပ်မားနှင့်
သျှင်များဆွမ်းခံဝင်ခဲ့ပြီလေ။
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညှိစင်
လှလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။

လှလင်ပြန်ချင်း

အမည်မသိ စာဆို

၂၂။ မန်းစပယ်

ပန်းစပယ်
နန်းအလယ်မပေါ် ခိုက်ဟာမို့
အထိက်တော်တန်သင့်ရုံပ
ခံမင့်ကိုကုံး။
နန်းစုဝေ
မန်းခြေပွာ စပယ်လှိုင်တော့
ခံပန်းခိုင်ယာယီရွှေတယ်
တော့လေရွာသုံး။

ဓမ္မာရုံ၊

ဦးပုည

၂၃။ ဆံထုံးတော်ကြီး တမာသီး

ဆံထုံးတော်ကြီး၊ တမာသီးနှင့်၊ ခါးစည်းဝတ်လဲ၊ ချုပ်စမြဲကို၊
တံအပ်နှင့်တွယ်၊ လှူမြင်သမျှ၊ စိတ်ပျက်အောင် လှပတံ
မ-ရေသည်။

ကုန်သွယ်ရေရောင်း၊ စီးပွားကြောင်းနှင့်၊ လူကောင်း
ကိုယ်ခောင်း၊ ရုံးလှဆောင်၊ ဝအောင်စား၍၊ ခါးဝတ်တံမြင်၊
လက်ကပ်ခြေကပ်၊ ပိုမိုမြတ်လို့၊ အဖတ်တင်၊ အိမ်တွင်အများ၊
သံသေတ္တာနှင့်၊ လုံစွာထား၊ ငွေသားလေးရွေး ရှိပါတယ်။

သည့်ပစ္စည်းတော့၊ လေးရွေးငွေကြောင်၊ စိတ်သေလက်ချ၊
အအိမ်ရနိုင်ဘူး၊ ညမညာလှ၊ ဆူခိုးဖျားပူလွန်းလို့၊ ကိုယ်ထူ
ကိုယ်ထ၊ ကင်းဝတ်လှည့်၍၊ စောင်ခဲရ၊ ကားပမန်ကြာပါပြီ။
ညစာနံနက်၊ စားရရက်မှာတော့၊ မြက်သီးရေရာ၊ မုရင်း
ဆိုတဲ့၊ ဆန်အိုတာကို၊ ရတနာချစ်မောင်၊ ငါးပိအလျင်း၊
ဆီဆင်းတဲ့၊ ဟင်းမျှော့နှောင်နှင့်၊ အာခေါင်ကိုဆွတ်၊ မဝင်
မချင်း၊ လှည့်ချောင်းကိုစင်းပြီးလျှင်၊ အတင်းသခသွတ်
ရတယ်၊ ခါးဝတ်မှာလဲ၊ ပျက်မြင်ပါပဲ၊ ဥစ္စာပြည့်စုံ၊ နေ
ကပ်နှင့်၊ ကိုလှုံဘိခြင်း၊ မသိမ်ဖျင်းပါဘူး၊ ရှုဆင်းရဲမမှတ်
ပါနှင့် အမိလယ်။

ပြဇာတ်စကား (ရေသည်ပြဇာတ်)

၂၄။ ခရီးသည်

(က) ပင်လယ်ဝ

မိုလ်တထောင့်ကမ်းမော်။
 ခရီးပုံလှိုင်းပက်ပါမှာ
 သီလဝါ ဆင်အစွန်းငယ်နှင့်
 ညှိထွန်း မီးရောင်ပြယ်
 ရှေးကအကျော်။
 ခုနစ်လံ ရေအထွက်ကယ်က
 ယာဖက်ကိုလှမ်းလို့မျှော်
 ကမ်းမော်ထင်ထောင့်စွန်း။
 သည်ဆီက နောက်ကျိုဖြင့်
 ဘေးအောက်ကယ် တင်ခေါ်တံ
 ဘင်ဂေါ်နယ် ပင်လယ်ကိုလှမ်းခဲ့တယ်
 လမ်းနောက်မြောက်ဟွန်း။

(ခ) မထေးလှူပျိုး

မကျယ်လှန်း
 ထောင့်စွန်း ပင်လယ်ဆွယ်။
 မလာကကျန်းနေကို
 ပြောင်းရွှေ့ မှန်ပုံဝယ်နှင့်
 ယမ်းဆခဲ့တယ်။
 နယ်မလေး

ဆင့်ကျေးပေတောင့်ငယ်
 ခြယ်ထုတ်တဲ့ဝတ်စား။

ဆင်တရုတ်နှယ်သို့
 ဦးထုပ်ပုံစုလတ်နှင့်
 ဘောင်းဘီကို လုံချည်ထပ်ပြန်တော့
 နှော့စပ်ချက်များ။

(ဂ) ပီနံသား

ဆင့်ဘောင်လှိုင်း
 နက်ရွှိုင်း ပင်လဲ့လယ်။
 ထက်ရွက်စုံလှေကလေးနှင့်
 မအေးနိုင် ပီနံသားရို့
 သစ်ဝါးအိမ်ခြံ့
 ငါးသဲကြတယ်။
 မန်းပြေမှာသမ်းခွေညည်းလို့
 ယောက်ထီး ကျန်သူမယ်
 ဇန့်ယံရှိစေမိ။
 ခွေကြင်း
 ဝုတင်း ယင်ပေါင်စာနှင့်
 ကြိုက်ထက်လိုက်ရှာရွေးပေလိမ့်
 တွေးမိစိတ်ဝမ်း။

ထေးဆစ်

ကင်းရန်မင်္ဂလာ

၂၅။ မိခင်မေတ္တာ

မေးမိဆံထုံး၊ ရွှေပန်းကိုးသို့
 နှလုံးဝမ်းက၊ သတ်မှတ်ရသည့်
 သားလှရွှေတောင်၊ မိမျက်နှောင်။
 မောင်ငယ်သားထွေး၊ နာဘိသေးလော့
 ရှေးရှေးဘဝ၊ သံသာရ၍
 မောင်ဖနှင့်ငါ၊ ရေသွန်းပါ၍
 ဟင်္သာမောင်နှံ၊ ငှက်သဏ္ဍာန်သို့
 တူစံလှည့်ရာ၊ စွဲလာသန္ဓေ
 နေသည်ကလေး၊ သားလှချမ်းသာ
 ရစ်မိငှာဟု၊ ပူဆာစပ်ခါး
 မစားစို့ရ၊ လက်ဖြေးဖြေး
 ကိုယ်ရှေးကိုယ်ထက်၊ ဆယ်ဆတက်၍
 သက်သက်ကြင်နာ၊ မောင်ကိုသာလျှင်
 ချမ်းသာမြင်ကြောင်း၊ လက်ဆယ်ချောင်းကို
 ခေါင်းမှာရွက်တင်၊ မျက်နှာမြင်လည်း
 ရွှေစင်အလား၊ သားယောက်ျားကို
 ငါ့သားဖြစ်လို့၊ ဆုစောင်းဆို၍
 ညကိုရေချမ်း၊ နံနက်ဆွမ်းနှင့်
 ပြန်မုမ်းတုလွတ်၊ သုံးလူနတ်ကို
 မိမြတ်ပူဇော်ကုန်၏တည်း။

ပျို(ပုစုတ္တာခါး)

စားစွဲဆရာစော

နောင်စ

ချိုးမရယ်ကူ
 တောသူမလေး အဝေး။
 စာကိုသာ စာကိုတ်လို့
 ကူရှာသလော့ ကူသလော့။
 ရေကိုသာ ရေကိုတ်လို့
 ကူရှာသလော့ ကူသလော့။
 နွားကျောင်းသားငယ်
 ကျော့ကွင်းရယ်တယ်
 ဘယ်...ဘယ်ကို...ဘယ်ကိုရယ်မိ
 ခြေကိုမိလို့။
 ဘယ်...ဘယ်ကို...ဘယ်ရယ်နှက်
 လည်းပင်းအထက်
 ခေါင်းကိုနှက်လို့။
 ဘယ်...ဘယ်ကို...ဘယ်ကိုရယ်ခွဲ
 ခင်ကိုခွဲလို့
 ခွားမီးခဲတင်၊ ရဲရဲငယ်ကင်
 အကျွန်မမြင်ဝံ့ပါပြီကလေး
 ရွှေချိုးဖိုရယ်လေ
 မယ်လင်သာ။

ရုပ်လေးဆီချမ်း

စာပေအဖွဲ့

၂၇။ ဖမ်းပါပေ

ခိုင်အာနန်းငယ်နှင့်
 ကြိုင်လန်းငယ်တစ်ရည်
 မြိုင်ခန်းငယ်စည်သည်
 ခါတော်မီ တာသကြန်မှာ
 ရွှေလှံညှာရင့်ပြောင်းတယ်လေး။
 ရွှေတိုင်းသာ
 လင်းပြာသန်စင်၊ သိုက်မြိုင်လို့
 ကျူးယင်ကြော်ငြာ
 ရွှေဥဩထိုး၊ ဖော်နှောကာနှင့်
 ရောတကျေးငယ်ကို
 ရွှေချိုင့်ဝယ်သည်မယ်မှူးချိုင်လှ
 ဖမ်းပါပေ ဟန်မနှေးပါနှင့်
 ပြေးရော့မယ်လေး။

ထွန်းချင်း

လှိုင်ဆိပ်ခေါင်တင်

၂၈။ ဖိုးတောင်သူ ဖျော်ရာရပ်ပေထင့်

ပင်ခံစပ်ကယ်နှင့်
 ဒဟတ်ကယ်ကွင်းမြောင်
 ထွန်ပိုက်ငယ်ထောင်သည်
 ဖိုးတောင်သူဖျော်ရာရပ်ပေထင့်

ပထက်ညိုကြင်ခတ်ရွာလို့
 ထွန်စာစားတဲလပေလေး။
 ဂျိုးပြိုင်သံငယ်
 မီးသံတလိုက်၊ လေတပြိုက်ကယ်နှင့်
 မှိုင်းခိုက်ကယ်ရီမှန်
 စည်မှရိုးငယ်နှင့်၊ ငွေမိုးတွေအုံတော့
 နယုန်လခါန်နယ်မှာ
 လူသူငယ်ရွှေထောင်ချောက်ကယ်နှင့်
 တောခြောက်တယ်လေး။ ။

ထွန်းချင်း

တမည်မသိစာဆို

၂၉။ ပန်းငွေမိကျောင်း

နိန့်သာပြု အတော်ဖက်ပါလို့
 သည်အငူ မော်အတက်မှာလ
 ကျော်ကရမက်ကယ်က မှူးလှတယ်။
 ဝိမ်အကူးပေမို့
 ချိန်ဦးဝသန်မိလို့
 ဖန်ချီချီ ပျံပုရစ်တွေက
 နူးလှစ်စ သူယ်။
 ရပ်မြေပြင် သည်အလှူမှာတော့
 ခတ်ရွှေရင် ပလီခဲတာမို့
 သည်နှုန့် ခိုင်စပယ်ငယ်
 မြိုင်လယ်မှ ကြိုင်လှောင်။

ပေါင်းပင်

ရွာမောင်းလိမ်လည်တင်လို့
ကြိမ်နှယ်သွင် တမည်ရှိပေင်
လေနှင်ရာ ငွေစင်စိသကဲ့သို့
နှစ်ဆခြေ ခေတ်ရေထိပြန်တော့
ခရောင်ဂူမှာ တောင်သူတို့သိရန်ပို့
ဆန်းပေတိတောင်းတယ်မှ
ပန်းငွေမိကျောင်း။

ထေးချိုး

ဦးကြော့

၃၀။ လွမ်းစရာချောင်း

လွမ်းစရာချောင်း
မြို့ခြေဆိုးလို့၊ ထောင့်တိုင်းငဲ့မှောင်
မောင်မောင်မြင်လို့၊ ရွှေအားတော်နွဲ့လှပေါ့
သဲ့သဲ့ကလေး၊ ယဲ့ယဲ့သာဆွေးရာ၊ မအေးလိုက်တာ
ဖေဖေမောင်လှ၊ ရွှေယောင်ပွကို၊ ဆွေနှုမရွာခဲ့တယ်၊
မဟာဒုက္ခလ၊ ပါရိကတို့၊ တာပသလို့
တပင်ဆန်းတဲ့၊ သင်္ခမ်းတုန့်၊ ယမုန်သောင်စပ်
ရွှေသမင်နှင်း၊ ရေတင်လို့ခပ်စဉ်က
လောင်းမြတ်ကယ်သူမုန်
ရွှေလိုဝင်းပါတဲ့၊ မင်းသူဝက်ကို
စိန်ချွန်တော်တို့၊ ဒုက္ခတွေ့ဖိတုန်းက

သွေးသော ငွေနှင်းတို့၊ သစ္စာပါရမီ
အနုပညာကို၊ ပန်ပနက်ရွှေ၊ သိမြက်တယ်ချီ
ဆီချင်းမြေ၊ ရေယဉ်စမ်းနှင်း၊ ခင်တန်းကျွေးက
သခြေမြေသာ၊ တရွေရွေလာခဲ့
တက်ပါတောင်စောင်း၊ ဝိသုကံဝယ်၊ စီမံပုံကျောင်းပေင်
ကျောင်းဝေလယန်း၊ လောင်းဝေသန်တို့၊ ဆောင်းနှေစံကာ
ချီချဉ်ငယ်မိုးလို့၊ သစ်သီးရွာ
မယ်ကဏ္ဍာနှင်း၊ ဇာလီမောင်နှမ
သနားစဖွယ်၊ ကစားရွယ်ကို
ပုဏ္ဏားဝယ်သတုန်းက
ခွန်းချကာငို၊ မဒီလဲတဲ့၊ သဲမိုမိုကို
ပင်ကိုယ်နှတ်ကယ်
အရွာငယ်ကျ၊ ပါလို့၊ ရောက်ဖူးတယ်။

ရွာပုံတော် (စုံနှုသားမြိုင် ရွာပုံတော်)

ဦးကြော့

၃၁။ တော်ကဆန်

ပေးမန် နွေလှန်လို့ တဲ့ပြန်တော့
ဈေးသဟန် ဝေယန်အုံဆီက
လေပြန်လှုံဆော်ခဲ့ပြီ။
ဝင်ပေါ်ထက်၊ ရော်ရွက် ဝါထိန်ဝေနှင့်
ခါရိမ္မေသည်တခေတ်တွင်မှ
ဩလိမ်ကြွေ တမည်သစ်မည်ကြောင့်

အသစ်တွေ ထွက်လာစရာပဲလို့
 ပုရစ်ခွေ တမာနုမှာကွယ်
 ကျေးဥစ္စိစိ။
 ခင်တန်းလျှို သပြေပင်က
 ရွှေသင်္ဃင် သုတ်လေနှောပြန်တော့
 နေဝင်လျှင် ဘုတ်တွေရောပါလို့
 အုတ်ရွှေထြရယ်က တွန်သံချို
 ဌာနီနှင့်ကွာဝေး။
 ဖန်ခါခါ
 လမ္မရာ စည်ဘိုဏ္ဍိပေမို့
 ဝယ်နံမှာ ဆည်မချိုပြီဘု
 ပူမိသည် နှောင့်ရက်က
 တော်ကဆုန် ညောင်ရေသွန်းချိန်မို့
 ဖော်မစုံ အောင်မြေကွန်းဆီသို့
 လှမ်းလိုက်လှသေး။
 လေးချိုး

၃၂။ ဝါလိုက်ပါမိုး

မိုးမဝါပဲ ကြာလေပြီ
 မိုးကီးလေကီးလာလေပြီ
 မိုး မိုး ဝါလိုက်ပါတော့မိုး။
 အိမိုးခေါင် မြှောက်ထောက်ရအောင်
 မိုး မိုး ဝါလိုက်ပါတော့မိုး။

ဦးကြေး

၃၃။ ကောက်စိုက်သီချင်း

ရွှေမြို့က ပန်းခွာညှို၊ စာဆိုနှင့်ပေး။
 စာဆိုနှင့်ခွာညှိုပန်းရယ်၊ နန်းမြေထိမေး။
 ရွှေမြောင်းရွာ သာပါသေးလာ။ ရွှေမြို့နေမေး။
 သာပါရဲ့ ရွာနံဘေးမှာ၊ ရိုးရေကဖွေး။
 ရွှေထိန်ပင် သာတဲ့အောက်က၊ ကောက်စိုက်ယင်းမိုးမျှော်
 မပေါ်လာ ရွှေမိုးကြောင့်၊ ကောက်ပင်တွေသွေး။

ထားဝယ်ဘေး

- ၄။ လယ်ကြီးစိုက်ပယ်ဆင်းထယ်၊ နေမင်းကပူ
ထည်နေ့ပူ ဘိက္ခုလုပ်မယ်၊ ဗန်းကုပ်နဲ့လေး။
- ၅။ ခါးပုံကိုမောင်ဖြတ်လို့၊ ချေးသုတ်တော့ပေး။
စီးပလေစေ မောင်မသုတ်နဲ့၊ တုတ်တုတ်ကျချွေး။
- ၆။ ပျိုလေးတို့ လယ်တလျှောက်
ပေါက်လာတဲ့မို့နတ်၊ ဟင်းချိုလှသေး။
အချိန်တန်၊ အိမ်ပြန်လျှင်ပျိုချစ်ဦးရယ်၊ ခူးခဲ့ပါလေး။
- ၇။ သမင်ကတောက်၊ ချေကဟောက်
မျောက်ကကြိုးစေ၊ ဒေါင်းအိုးဝေ။
ဒေါင်းအိုးဝေ ကြိုးခွေမျောက်ကြောင့်
ပျိုကြောက်သလေး။
- ၈။ လမ်းလယ်ချိုရိပ်ကြောင့်၊ ပျိုထိတ်သလေး။
ကွယ်လေးရယ် ငွေဓားလွယ်နှင့်၊ လမ်းဖယ်လှည့်လေး။
- ၉။ စကားဝါ ငုံ့တံသေး၊ မြင်းပေါ်ကပေး။
မောင်ပေးလို့ မပန်ထိုက်တယ်၊ မြင်းမိုက်ကပြေး။
- ၁၀။ မိုးချုပ်ယင်ကြိုလွှဲလို့၊ မှာခဲ့သလေး။
ဖန်မီးအိမ် နန်းခြည်ကျမ်းအောင်၊ ထွန်းကြိုလွှဲလေး။
- ၁၁။ ရွှေခုံသာခေါက်ကိုလ
ကျောက်ပေါ်မှာတင်၊ ခန်းခွစ်က သွေး။
လိမ်းမယ်လို့ကြုံးမှန်ယူခဲ့ဆံတိုလေးရယ်၊ ပိန်းရိုက်စိုလေး

ကျေးလက်စေ

လှမ်းကပြေမန်းမြေတမီတော့
လမ်းပြေမှာပေးရေရယ်နဲ့
ချမ်းလေကတသုန်သုန်။
စေတကဲ
ဆွဲထွက်ကာ အရင်လိုရော့ထင်
ထရင်ဆို ယာပြင်ကြီးမှာ
မီးထဲလိုစေ့။
ထူပေါင် နောက်ဆီက ချမ်းရော့ထင်
အပြေစောင် ခေါက်ထည်ကြမ်းကိုလ
လမ်းထဲလို လွှားကာဖြူ
ဝါးဓာတ်ပုံစံ နဲ့ရွှေကွမ်း။
သေးအိတ်ကယ်လျှို
သေးလိပ်တို နားမှာထိုးပါလို့
ထောင်မိုးမှာ ဘာသာသူတို့
ထွင်းအင နှင်းမြူက စဲချိန်မို့
အဆိုသာ ပိုးစော်ကဲဆို
စဲထွက်စခန်း။

အချုပ်ဘန် စေရာစေ

၃၅။ ပျိုဦးရင် အပြန်ခက်ရှာလိမ့်

သပြေကသီးသနှင့်
ချကြီးမယ်ဘောင်ဘင်

ထွန်ရေးငယ်ငင်သည်
ပျိုဦးရင် အပြန်ခက်ရှာလိမ့်
တဖက်က ချောင်းကာသည်
ရွှေညာမှာ ညိုတဲ့မိုးငယ်မို့
ပျိုစိုးတယ်လေး။

ခါးမင်ကြောင်ငယ်
ရွှေသေ့ျောင်ဗယ်ဝေ
အမယ်လေးဆိုတုန်းက
ပျိုပုန်းလို့ တွေ့သူမို့
တနေ့သာသာ၊ တညဉ့်ကွာမှု
ဗျာပါသည်းနှင့်၊ တနှစ်ထင်လို့
မရှင်တ၊ မျှော်
ရေရှင်တားလို့၊ ရက်အားပုံပေါ်လှချည်
ချောင်းကျော်တဲ့ လယ်နှယ်ကို
ကိုင်တာတယ် မစုံမက်သာဘူ၊ တောထက်ဖေလေး။

လွမ်းချင်း

ဦးကြီး

၃၆။ ဆန် မောင်းနှင်းရေ

ခဝဲဝင်းဝါ၊ ပွင့်ပြန်လာကေ
သီကာလည်းကုံး၊ တန်ဆောင်မုန်းမှာ
ရှင်ဖုန်းသင်္ဘော၊ ကျောင်းဝိဟာဉ်
ကထိန်လည်းကပ်၊ မယ်ရို့ မှာလေ

ဇော်ဝါးကတ်မေ၊ လုံပျိုမေ
အရွယ်ချင်းချင်း၊ ရွှေသာခြင်းနှင့်
လမ်းစန္ဒာ၊ လောင်းရိပ်သာတွင်
ပျော်ရာတကြောင်း၊ မေရို့ မှာလေ
အဖော်ပေါင်းနှင့်၊ ဆန်မောင်းနှင်းရေ
သာစွလေ၊ သာယာလေ၊ သာစွလေ။

ရခိုင်တေး

၃၇။ မောင်းထောင်းသီချင်း

လက်ဆုံတွေ့ချပါလို့၊ ဟန်ကျအောင်စီ။
ရွှေနှောင်သူပျိုအပေါင်းရယ်၊ မောင်းကျောက်ကိုချီ။
ချိုကျူးငယ်သီ၊ ညီအောင်ပအချက်ပေး။
ပျော်ရွှင်ရွှင် ယဉ်ယဉ်တုံပါလို့၊ နွဲ့ကြစို့လေး။
ဗိုရွှေကဆူညံဆူညံ၊ ဘာသံလို့မေး။
ပေးပါနဲ့အေး
ရွှေနှောင်သူအလှူပေးတယ်
မောင်းသံတုံလေး။

ကျေးလက်တေး

၃၈။ မောင်မလုပ်န

မောင်။ ။ စပါးထောင်းကျ၊ လူလိုဝိုးရော။
မယ်။ ။ မောင်းမထောင်းန၊ ခါးညောင်းတတ်လယ်
မယ်ထောင်းမယ်။

ပေါးပလာလဲ၊ မောင်ပလာန
ခါးနာတတ်လယ်၊ မယ်ပလာမယ်။
လက်ဝါးနု၊ သွေးဥတတ်လယ်။
ထမန်းစားလဲ၊ မောင်မစားန
အံ့ယားတတ်လယ်၊ မယ်စားမယ်။

တောင်ရိုးနေ ကျေးလက်စေး

၃၉။ ရက်ကန်းရက်

ပျိုလေးရက်တဲ့ရက်ကန်းစင်၊ ဘာဆင်လို့မေး။
မေးပါနဲ့အေး၊ ပဆစ်အိမ်ကွက်စုံခင်းတယ်၊ တင်းတိမ်တဲ့လေး။
တလိမ်နှစ်လိမ် လိမ်လို့ပုပ်၊ အမယ်ဘုတ်ကယ်သူ့ချည်ခင်
အယ်သူထွင်မှသည်ပုပ်ထွေး၊ ရှင်းပါ့မယ်လေး။
ရွှေခြည်ငွေခြည်တန်းပါလို့
ရက်ကန်း ကိုယ်စီ တန်းကိုယ်စီ။
လက်ခတ်သံ ကျွန်းမိုသား
သောင်းတိုင်က ကြားသလေလေး။
မန်ကျည်းငုတ်တို့
ရွက်နုပေါက်မှ၊ ချဉ်ရေသောက်စို့မလေးရယ်။
ဘုရားငုတ်တို့ရောင်တော်လွတ်မှ၊ ပုံတော်ဝတ်စို့မလေးရယ်။

ကျေးလက်စေး

အပိုင်း ၂

ကိုလိုနီခေတ်

၄၀။ ပေါက္ကံပြည်၌

ကြားလိုသေးသည်၊ ပေါက္ကံပြည်၌
 နေခြည်ရောင်ဖြိုး၊ ယာခရီးတွင်
 ရွှေချိုးသံသာ ကူသည်ကို။
 နမ်းလိုသေးသည်၊ ပေါက္ကံပြည်၌
 စိတ်ကြည်ရာဇ၊ ကုမာရ၏
 မွှေးဖရုဏာ၊ တံပြန်ပါသည်
 မေတ္တာရန် ကြူသည်ကို။
 ပူးလိုသေးသည်၊ ပေါက္ကံပြည်၌
 ရောင်ခြည်ဝင်းပါ၊ ကျောင်းကုလုဟု
 မြန်မာဦးစွန်း လူသည်ကို။

မင်းသုဝဏ်

၄၁။ မြကန်ဘွဲ့

ဟိုယခင်ပုဂံခေတ်က
 ကျန်ရင်တို့ရှင်ဘုရင်
 ဥာဏ်သစ်ကွယ်အမြင်
 ဆင်ခြင်ကာမျှော်ရှု။

သွေးတောင်ခြေရင်းသာမှာ
 သောင်းတာ ဆီးလို့ကန်ပြု။
 သံပတ်ကုံးအလုံးစုံ
 သိက္ခာကန်လူထု
 သုံးသုံးယူတုလို့
 မတူမှတ်ရန်။
 သွေးဆောင်းနေရေလုံ့လို့သာပ
 သွေးမြို့ရွှေရပ်သောင်ယံ။
 သိက္ခာကန်လုံ မြသဏ္ဍာန်လို
 သိက္ခာကန်နန္ဒာကျူးလောက်ကဲ့
 သိက္ခာမြူး ကျွက်ကျွက်ညီစာ
 စကောက်ဟံသာ။
 ကြောင်းမျိုး ပလံ့ဖြာတယ်
 မြကန်သာရွှေခင်းရှင်လေး။

သျှင်သန်းမေ

၄၂။ ပွင့်ဖူးငုံစိ

ပွင့်ဖူးငုံစိ၊ ညွန့်ကိုက်ချီသား
 သွေးတိုနှစ်၊ ဇမ္ဗူရာဇ်သို့
 ရှေးစား၊ မြရည်လုံ့လျက်
 သင်္ဘောတ၊ အလှနက်
 သိက္ခာစိလျှင်၊ ကျောက်ညိုပတ္တမြား

ရွက်စားစားမှ၊ အားကားစွင့်စွင့်
ပွင့်သည်တပုံ၊ ငုံ့သည်တဖြာ
အာသည်တချို့၊ စိုသည်တတန်
ဂန္ဓာရုံခေတ်၊ ရန်လွတ်၍
ဝတ်မှုန်ဖြန့်ကျင်း၊ မြိုင်စွဲသင်းခွဲ
စက်နှင်းမပါ၊ ကိုယ်တည်းသာလျှင်
မာလာရုံခင်း၊ စုံမြိုင်တင်း၌
စိတ်တင်းမနိုင်၊ သဇင်ခိုင်လည်း
ဆွတ်ကိုင်ချင်ချင်၊ ဂမန်းအင်လည်း
ပန်ဆင်စဖယ်၊ ငွေစပယ်လည်း
ကျီစယ်ကလူ၊ မြတ်လေးဖြူလည်း
ချူချင်လာလှည့်၊ ဖိတ်ခေါ်၏သို့
ရွှေကြည့်ရာရာ၊ ငုံ့ဝတ်လွှာတို့
ဆောင်ဝါယုက်ကူး၊ ရွှေရည်လူးသည်
ပွင့်ဖူးညွှာတံချီတကား။

လယ်တိပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး

၄၃။ သေသော်မှတည့် အြာ်ကောင်း၏

သိလ်တန်ဆောင်၊ ဘုန်းတော်မှောင်၍
ကုန်းဘောင်နှေး၊ မထိန်ညီးက
ထိမ်းကြီးပြည်ကြီး၊ အချည်းနီးလျှင်
ထီးသျှင်းနန်းသည်၊ မြို့သျှင်းသည်

သျှင်းသျှင်း၊ သျှင်းရပြန်လစ်
သေသော်ဝယ်၊ ပြစ်လာရလေ
သေသော်သည်
သေသော်မှတည့် အြာ်ကောင်း၏။

ဆီးဆန်နိဆရာတော်

၄၄။ ရွှေလရောင်

ရွှေလရောင် သာတဲကွန်းဆိုသို့
ရွှေလရောင် စာဖွဲ့လို့ညွှန်းလိုက်ကွဲ
ရွှေလရောင် ကြပေစော့ကွာ။
ရွှေလရောင် ကြီးရယ်လို့
ရွှေလရောင် နေတမျှပေပေ၊
ရွှေလရောင် ဘွဲ့ထတင်းရယ်နဲ့
ရွှေလရောင် ယောင် ဗိုလ်ဝင်ခံလို့မို့
ရွှေလရောင် ယမန် စစ်အင်ကျင်းထယ်
ရွှေလရောင် ဗျူဟာ။

ရွှေလရောင် သဘာဝတွင်ဖြင့်
ရွှေလရောင် ကေလီ ခါမရတာမို့
ရွှေလရောင် ဓာမျှဘုန်းသမ္ဘာ
ရွှေလရောင် ပေါ် ကံတမျိုး။
ရွှေလရောင် အပျက်မှာ
ရွှေလရောင် မသာမယာမို့
ရွှေလရောင် ဘောဇာချင်းတောင်မှ

အထင်းရန်မူလို့

ရန်သူကို ရန်ဟူ၍ မမှတ်တဲ့ပြင်
 ကိုယ့်တပ်ကိုယ်ပြန်ကာနင်းကြတဲ့
 ဖျင်းလှတဲ့ ကမြင်းမအကောင်ဗိုလ်တချို့ရယ်က
 ကိုယ့်ဖို့ အလွတ်ရုန်းရော့မယ်လို့
 တောင်ကုန်းသာသာယာယာမြင်းမဏိစခန်းဆီက
 တရှောင်ရှောင်ပုန်းကာအတွင်းသိတဲ့
 မင်းအမိဖမ်းချင်ကြတဲ့ပြင်
 ပရမ်းပတာ တော်ရာ လျော်ရာ ပြေးကြတော့
 အရေးရှင် မကြံသာသန့်
 ကံကြမ္မာရှေးဝဋ်ကြွေးပေထင်
 လေးတိုင်စဉ် ရွာအတွင်းတွင်ဖြင့်
 အင်္ဂလိပ်တွေကို အစင်းကြိုတိမဟေ့လို့စမ်းခဲ့တဲ့
 တဖောင်ဖောင်သတင်း တပြောင်ပြောင်လင်းခဲ့တဲ့
 တောင်တွင်းကသခင်ကို အောင်ကြင်းမရခင်ဖမ်းတဲ့ပြင်
 အကြမ်းပတမ်း မလုပ်ကောင်းသော်လဲ
 ဥက္ကောင်းဖြတ်ကာ အသေသတ်ကြသတဲ့
 မကျေနပ်ရှာသူ ချောင်တပဲဗန်းတို့ရှိ
 ပြေရပ်မှာတဘောင်နဲ့ လွမ်းကြပေတော့
 တောင်တမန်းမြို့ နေလနစ်ဆောင်အညှိုးတွင်ဖြင့်
 ပြေမြန်မှာတဘောင် မစိုးရရှာတဲ့
 အခေါင်အမြန်း အမှောင်သန်းသမို့ အောင်ပန်းညှို့ခဲ့ရတဲ့
 အောင်ဆန်းတို့ ရွှေလရောင်အဖိုး။

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း

ထမ္မာတွင် မြန်မာမျိုးတို့
 ဓမ္မတာအမျိုးအမည် ဖျင်ပင်နီနှင့်
 ဆင်ထမိ တဘက်ကြမ်းတို့ကို
 ရက်ကန်းတွင် လွန်းပြန်ထိုးပါလို့
 ဝန်းဆိုးကာ ကိုယ်စိတ်ကြရ
 မိုးစွတ်နှင့်နေပူခဲ။

သရက်ထည် နီအပြာနှင့်
 ကတ္တီပါ ပလိပ်လာကြလို့
 အီတာလုံ ဂျာမန်ကလုပ်ခဲ့တဲ့
 ပိတ်အုပ်တွေ ခြည်တွေဆိုက်ပြန်တော့
 ငွေပိုက်ဆံ ပုံကားနှင့်ပါလို့
 လှကွင်းတွေ ဆင်ထမိနှင့်
 ပိတ်အင်္ကျီ ဖြူဖြူလှတို့ကို
 တလဆယ်ထည် ချုပ်နိုင်ရဲ့
 မလုပ်ချင် ဝယ်လို့ပေါသည်ဟု
 ရယ်မောကာ မိန်းမတွေတို့
 ငြိမ်းပေကြပြန်။

ပြောကြသည့် စကားပုံကတော့
 ပေါလုသည့်ကုန်ဟာ ရှားသည်ဟု
 ရှားတဲ့ကုန် တဖန်ပေါပြန်တော့
 သင်းဘောခြည် ရှိခြည်ထုပ်ကံပြင်
 အပ်ချုပ်ရန် အပ်ခြည်လုံးကိုမှ

လွယ်တကူဝယ်ယူလို့ မဆုံးနိုင်ဘဲ
နယ်လုံးကျွတ် တို့နိုင်ငံ
မြို့ခရိုင်မကျန်ပဲ ခက်စတောင်း။

စာပြင်မှာ ဝါပင်တွေကြမိယင်
စာရဲတွေ ဆွေတလုပ်တို့က
ငွေထုတ်ကာ ကိုယ်စီငှားကြလို့
ပုံစားတွေ ဝယ်ယူလာကြရ
စုလျာ ဖျင်တဘက်ကိုမှ
ဆင်ပခွက် လိုအောင်မပုံးနိုင်ဘဲ
ထက်ဆုံးတိုင် ရှည်ကြာနေကြရ
ဆည်ဝါတွေ တပြည်တရွာသို့ဖြင့် မရောင်းကြပါနှင့်
ရှင်းဝါ အထည်ဖြစ်တော့ကမှ
ခြည်ရှစ်ဆယ် အစိတ်ပေးရလိမ့်
ပိတ်ချေးမှာ အလွန်တိုသောကြောင့်
အရင်လို မဝယ်နိုင်၍
ပိတ်အကျို ခြိုမစော်ရပေဘဲ
ကိုယ်အဝတ် ကိုယ်ရိုသေလို့
မိန်းမတွေ အငြိမ်းမနေကြစမ်းပါနှင့်
ရက်ကန်းမှာ မိုင်းဝါအလုပ်ကိုဖြင့်
အမျှားတကာကို အားမနာလို့မဟုတ်ပါဘဲ
အထူးအလွန် ခါးဗလချာ မစုတ်ရအောင်လို့ကွယ်
အားစုတ်ဘို့ကောင်း။

ဦးကျော်လှ

၄၆။ နိုင်ငံအရေး - ကိုယ့်အရေး

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ၊ မြန်မာပြည်သာ၊ လူအများတို့လေ။
ကိုယ်စားလွယ်သုံးဖြာ၊ ရောက်သည့်အခါက၊ နေမြစ်ဆိပ်၊
အင်းနားထိပ်မှာ၊ ပရိသတ်နှင့် ရထားနှင့်။
ခြေစိုစဉ်၊ ရထားယာဉ်မှာ၊ မိန်းမများနှင့် ယောက်ျားနှင့်။
ထမ်းစဉ်တလျှောက်၊ ဘုရားရောက်အောင်၊ လူအပြည့်နှင့်
အကျေးနှင့်။
ဘုရားကပ်ချဉ်း၊ ခြေတော်ရင်းမှာ၊ လူတင်းကျမ်းနှင့်၊
အထီးနှင့်။
အကြောင်းငယ်မှမျိုးစုံ၊ အဖိုဖိုကို၊ အကုန်ပြောတတ်ချေဘူး။
ထက်တလောပင်၊ ကိုယ်စားလွယ်များဝင်သောအခါ၊ ဖြူစင်
ထန်းလန်း၊ ဗန်းနှင့်ပေါက်ပေါက်ကြတော့တယ်။
ရထားတင်းက၊ ခရုသင်းကျည်ကျည်မှတ်တော့တယ်။
အညာပျိုစွာ၊ ဆင်းရူပတို့၊ ကြိုင်လှပန်းစည်း
အကဲတော့တယ်။
ထမို့လုံးမှာ၊ အုန်းအုန်းကျက်ကျက်ဖြစ်တော့တယ်။
ထမ်းတလျှောက်မှာ၊ စားသောက်ဖွယ်ရာကျင်းတော့တယ်။
သိက္ခာစွမ်း၊ ခြေတော်ရင်းမှာ၊ သံဃာင်းစည်တော်
ပန်းတော့တယ်။
နန်းမတသင်း၊ လူပပင်းစို့၊
ချိုငြင်းနှုတ်ခွန်းဆက်တော့တယ်။
မြန်မာများမည့်ပုံကို၊ အားကုန်စိတ်နှင့်ပြောတော့တယ်။
မြန်မာပြည်သူ၊ မိန်းမကို၊ နည်းယူအင်္ဂလန်ကစားရတယ်။

စကားအပြိုင် စည်အတီးမှာ၊ လူကြီးလူငယ်ကန်တော့တယ်။
 ပြီးလျှင် တချက်၊ ရင်ပြင်ထက်မှာ၊ လက်ဆောင်ပတ္တာ၊
 ဩဘာစာကို၊ ဆက်ကာတင်သွင်းဖတ်တော့တယ်။
 ဤကိစ္စကို၊ မိန်းမများကဆောင်ကြတယ်။
 ပူဇော်နွား၊ ပြီးသောခါ၊ ပြန်လာကြတော့တယ်။
 ကြုံလဲကြုံရတယ် တွေလဲတွေ့ရတယ်။
 ထိုဖိုးအေနှင့်၊ ဖားအေငယ်မှ ရွှေသွား၊ လူကြီးများကို၊
 အားပါးတရ၊ ပြချင်စမ်းလှတယ်။
 မြန်မာတွေတိုးတက်ပုံ၊ အလုံးစုံကို
 အကုန်ကြည့်လှည့်ကြပါလား
 အကျွန်ရွှေကသွားတဲ့ လူကြီးများလေ။

၄၇။ ဆရာမိုင်းသောက

ဆရာမိုင်း၊ ခါတိုင်းသို့ စိတ်မပျော်။
 အဝပုံ ခက်နှောင်ပွားစေဖို့
 လူကြုံတွင် လက်ဆောင်ပါးလိုက်တဲ့
 စကားစုံလင်စွာပါ၊ အညာသူမှာတာများကို
 ကြားရသနော်။
 ဒွေးခါမှာ ချေးကာလှည့်ခဲ့ရတဲ့
 အကြေးတရာ ပေးစရာကလဲ မရှိတာကြောင့်
 လေးခါတိတ်ရယ်တဲ့ သူကြီးကခေါ်
 (ကိုယ်မတော့) တော်ပေရဲ့ ပျိုချစ်ဦး (တဲ့)။

အကလေးတွေရွှေခင်ကို
 တွေးမိလျှင်ပူသာပူတော့၊ တဆူဆူရွက်များရှာလိမ့်
 လျှိုခင်မှာဖိုဝင်စားထုကာ၊ သနစ်စံဖြစ်ပုံကြားရတော့
 စာသဝဏ် လွှာညွှန်ပါးရပေမဲ့
 သားအမိတွေကြောင့် ရူးရလိမ့်မထင်
 အားမရှိဘူး။

သခင်ကိုယ်တော်မိုင်း

၄၈။ ထို့တိုင်းပြည်

ထလော့မြန်မာ၊ အိုမြန်မာတို့
 တို့ရွာတို့မြေ၊ တို့ရွာမြေဝယ်
 ခေတီစပါး၊ များလည်းများ၏
 ချားပါလေလဲ၊ တမဲ့နှင့်
 ဆင်းရဲကာသ၊ ကာလကြာလျှင်
 ဟာစကာမျိုး၊ အညှိုးညှိုးနှင့်
 ဗုထိုးမြင့်မောင်း၊ ကျောင်းကြိုကျောင်းကြား
 လှည့်လည်သွားလျက်၊ မစားလေရ
 ဝမ်းမဝ၍၊ ဆွမ်းမျှမတင်နိုင် ရှိမည်တည်း။
 ထလော့ မြန်မာ၊ အို မြန်မာတို့
 တို့ရွာတို့မြေ၊ တို့ရွာမြေဝယ်
 ဒေသျှိုသောက်ရန်၊ မြစ်ချောင်းကန်နှင့်
 သီးနှံချိုပျား၊ များလည်းများ၏

ချစ်သောလေးတစ်ယောက်နှင့်
ဆင်းရဲကာသာ၊ ကာလကြာလျှင်
မြင်သာမြင်ရ၊ မစားရ၍
တောကပြိတ္တာဖြစ်မည်တည်း။

ထလော့မြန်မာ၊ မြန်မာထလော့
အားမပျော့နှင့်၊ မလျှော့လှလှ
သူကစ၍၊ ငါကအားလုံး
လက်ရုံးမြားမြောင်၊ ဥာဏ်မြားမြောင်နှင့်
စွမ်းဆောင်ကြလေ၊ ဆောင်ကြလေလော့။
ဤမြေဤရွာ၊ ဘယ်သူရွာလဲ
ဤယာစပါး၊ ဘယ်သူစပါးလဲ
ထားလော့တာဝန်၊ ပွန်လော့လုပ်ငန်း
ဥာဏ်ရွှေပန်း၍၊ တဝမ်းတစိတ်ညီစေသတည်း။

၄၉။ ဗမာ့သွေးအာဇာနည်

ဗမာကို ကမ္ဘာသိအောင်တဲ
မိတထောင် တကောင် ပေါက်ပေလ
လူကြောက်ဆို နာမကြားချင်ဘု
ဓားဝင်လို့ ငါတို့ပြည်။
ဗန္ဓုလ
သူဘဝ ခဏအကျွန်ယူလို့
မှန်ဇမ္ဗူ ဗမာ့သားရယ်လို့

စိတ်ထားထော့ ပုလူမောက်တဲပြင်
အပေါက်တော့သည်ကျွန်တိုင်းသိက
လှတ်ကင်းအောင် သည်ပေကြံ၍
နေသဏ္ဍာန် ကမ္ဘာဦးသူတို့
ညွတ်ဖူးကာပိတ်လျှမ်းရအောင်
ပေးလိုက်ချင်သည်။

အခက်သားပါကလား
ရက်လျားကာ နာရီညောင်းခဲ့ပေါ့
ရွှေမောင်းသံညစ်စိတို့
သံမြည် သည်တိုင် တိတ်ရော့သလား
အဆိတ်နှော် မြင်ယောင်ယောင်နဲ့
ရွှင်နိုင်ပေါင် မျက်ရည်စိတ်ပြင်
ငိုလိုရယ် ဇာနည်လောင်းကိုဖြင့်
အောင်းမေ့လှ ခါအညီ
ကြာပြီမို့ပေလား။

တော်ရီ

မျှော်မိသေးပါဦး
သွေးမောင်ဇာနည်ဦး
မြန်မာပြည်တခေတ်ပြောင်းချိန်မို့
သစ်ကြောင်း ပင်တိုင်ထူလို့
ရွှင်နိုင်သူ အဝင်အေးတဲ့အောင်
ကမ္ဘာတွင် ဗမာ့မေးဖို့ရယ်
ပြေးလိုဝင်စား။

၅၀။ မြသပိတ်

သည်တနှစ်ကိုဖြင့်
စာစစ်ကယ်အမန်အောင်ဖို့
ပျိုတို့မောင်ကြီးချေစမ်းပါမှ
တူနှစ်ကိုယ်လိုရာမှန်းနိုင်မတဲ့
မှာတမ်းစံစိုလာတော့
ပျိုကညာစိတ်လိုလိုက်မယ်လို့
စာဆိုမှာ ပညာသိုက်ကိုလ
အားစိုက်လို့ဆောက်ခဲ့ပါ။

စာသတင် စစ်ချိန်နီးခါမှ
ကျောင်းကြီးအာဏာရှင်က
ဥာဏ်မယူဘဲ မာန်အင်သုံးလေတော့
ကျွန်ပညာ ကျွန်စာမှန်းသူတို့
ကျောင်းယံမှာဒေါင်းလံဖုံးခဲ့ပေါ့
လွတ်ရာကိုဇွတ်ခွာရုန်းပို့ဖြင့်
ထိုးသီလဝါ။

မြသပိတ်
ကျစိတ်ကိုတဖိုပြင်လို့
သခင်ဟာ မြန်မာမျိုးပေပ
ဆိုရိုးဖြင့်တွင်ပုံမှာ
ကမ္ဘာနှင့်ပွင့်လန်း။
စောင်ရစ်တဲ့သူ

ဆွဲဆောမကြည့်ဖို့လို့
ရန်မကာ မေတ္တာပြောင်းယင်ဖြင့်
မြတ်လေးရှင် ရွှေဂုံစောင်းဆီက
စေတနာသမ္ဘာကောင်းရယ်နှင့်
ချစ်ဟောင်းကို ခွင့်လွတ်ပေးမယ်လို့
ရေးသည့်စာတမ်း။

၅၅

၅၁။ အလင်းရောင်

ထွန်းပြီလားဒေါင်းစကြာ။
အမှောင်စိုးလျှင်ဖြင့်
ဆောင်ညွှိုးကာကမ္ဘာကြေလို့
စံရသရွေ့ရည်လျှမ်းငယ်တို့
နှမ်းဝုတော့မှာ။
ဆောင်အလင်းရယ်နှဲ့
မှောင်ခွင်းကာနောင်မနက်မှာလ
ထက်ခဲလိမ့် ဖန်တခါ
ကျော်ပါကွဲရွှေနန်း။
လောကဓ
သည်နည်းစဉ်အမှန်မို့
ဝယ်ပြန်လျှင် ပြန်ကာထွက်မှာပေါ့
မြသသမည် နောင်မနက်ကိုလ
ချည်လျက်သာ မျှော်သာမျှော်တော့

ထောင်နိုနော် တဟန်ကျူးယင်ပြင်
မြို့စခန်း။

ခင်လေးမောင်

၅၂။ မြန်မာ့သွေး

မြန်မာ့သားပါတဲ့
ရွှေခား သူ့ကိုင်လို့
နှစ်ဆောင်ပြိုင် အိမ်အမြင့်ဆီက
တိမ်ပွင့်ပင်ဆွတ်ချင်စမ်းသစတဲ့
ရဲစွမ်းလူ တက်လူငယ်။
ငယ်ရွယ်သေးပါတိ
မယ်သွေး လူရည်ချွန်ရဲ့
အခါမှန် မကြိမ်ကြိုက်စဉ်မှီ
တိမ်တိုက်တွင် ရွှေယုန်ကားသို့
မယ်ဝမ်းနာ မယ်ပင်သီရတယ်
နှမ်းမချီတယ်။
မေ့နှယ်ပျော့ပါဘိ
နေတဲ့သွေး ဘာမထတု
ဇာနည်သွင် ဖခင်သွေးကိုပြင်
လူလေးမောင် တခါပြုချင်လို့
ချိန်မလှ နှနယ်နယ်
ခွရွယ်က ရဲချင်ဆဲ။
မောင်မကြောက်ပါဘု
ရွယ်ရောက်ကာ လူရောင်တော့

ခင်စိခင် မယ်မတားပါနှင့်
သိအားငယ်မှုကုန်လို့
အမျိုးဂုဏ် သက်ကုန်ထမ်းပါမယ်
(အယ်မယ်ရယ်) မှန်းဆစိတ်ထဲ။

ဒဂုန် ပြတ်စေးနှယ်

၅၃။ တို့သွေး

ချောင်စေတဲ့ ရှားစေ။
သားထဲရှောင်စေ။
တို့သွေးကိုလာမစမ်းနဲ့
ရွှေပြိုင်လိမ့်လေ။
သားမဲ့သတ္တဝါတွေ
တို့မြေက ခုပြေး။
အားခွန် အလံထုလို့
တို့အသက်အမှန်လို့
မိတ်ဇူးသူ ကမ္ဘာတုံးအောင်
တို့သံ ချေလို့မှန်းမယ်
တို့မောင်တို့သွေး။

မောင်အာယု

၅၄။ ခေတ်ပြောင်းစို့

ခေတ်ပြောင်း မာ သမ္မာတိုးပါလို့
ခေတ်လဲဝါ ကမ္ဘာမိုးနိုင်ပို့
ကြီးကြစို့ ညီညီညာ။

မာန်မလျှော့လေနှင့်
 ဟန်ကြော့ချိန် တသွယ်ဆန်းပြီမို့
 ငယ်ကျမ်းဆွ ချစ်ဖော်များရယ်
 အားသစ်ကြပါ။
 ကမ္ဘာမှာ နောင်မညို စေဘို့
 တဘာသာ ပြောင်သမ္မိသာပ
 အောင်မျှီမင်္ဂလာနှင့်
 ယဉ်မြန်မာ သာကီမျိုးရယ်တို့
 ပြီးဂုဏ်တင့် ဤမြေချာဝယ်
 တေဇာဖြင့် ကြွယ်စေကြောင်း။
 ခေတ်မြန်မာ
 သစ်ပြန်ကာ မြန်စွာထူလို့
 စံရာတူ လွတ်လပ်ရေးကိုလ
 သက်ပေးကြည်ဘဝနှင့်
 ပြည်တခွင် ပန်ဆင်မြန်းနိုင်ဖို့
 ရွှေဗဟိုရီ အောင်စည်ရွှမ်းကာပ
 သပြေညို အောင်ပြည်ပန်းရယ်နှင့်
 လှမ်းလို့ခေတ်ပြောင်း။

အင်းဝတင်မြင့်

၅၅။ တော်လှန်မှု

နှေ့လပေါက်လျှင်၊ ပိတောက်ရွှေဝါ
 ဝင်းဝင်းဖြာ၍၊ အညာပွင့်လှိုင်း
 ခိုင်ချင်းဆိုင်မျှ၊ မှိုင်းမှိုင်းဝေအောင်ဖူးကြ၏။

ပြောလျှောက်လျှင်၊ နွေပျောက်မိုးဝင်
 နှစ်မင်သော်၊ နွေဝင်စခန်း
 နှစ်လှမ်း၍၊ မိုးပန်းမာလာဝင်မြဲကို။
 နှစ်တောက်လျှင်၊ မကြောက်မရွံ့
 နှစ်သို့လည်း၊ စွန့်စွန့်တမံ
 နှစ်ပန်ပန်သည်၊ တော်လှန်ပွင့်သည့် ပန်းမြတ်တည်း။

ဒဂုန်တာရာ

၅၆။ လက်ပံမြိုင်ငှက်

ထူထန် တုဖက်က
 အချက် မှားရန်
 လက်ပံမြိုင် ငှာန်ဝယ်
 အာဏ မာန် ပိတ်ဖုံး။
 ရှားတောငှက် ဂနိုင့်စံကို
 မြိုင်တန် သင်းပြိုင်လှိုင်း။
 နှလောက လူရှင်
 အစဉ် လက်သုံး
 ထောက်ပံ့ငှက်ထုံး
 ထောက်လုံးစွဲမှီ။
 အရာအခွာစော
 ငါတကော ကောကြရမည်။
 သောဖသော နားမလည်တယ်
 အထားအရည် သူကကြီးလို့

အိုးသီးအိမ်သီး ထာဂုဏ်တသိန်
ခွဲတဲ့ရမမြန်။
ကိုယ်ပမာက နှိုင်းမချိန်တယ်
အနက်အတိမ် ထောက်ထားပြီဘုလေး။

လယ်တီဆရာတော်

၅၇။ ပိုးစုန်းကြူး

တောင်ပံကွန်မြူး၊ ပိုးစုန်းကြူး၊ အထူးတဆန်းဝင်။
အရောင်တူတူ၊ ထွန်းလင်းခဲ့၊ မီးရဲ့ပမာသွင်။
ပျင်းရိလျက်သာ၊ အိပ်နေပါ၊ ရောင်ဝါမပေါ်လွင်။
ထိနည်းတူစွာ၊ လူတို့မှာ၊ ပမာနှိုင်းဆင်ခြင်။
ကိုယ်နှင့်ဆိုင်ဘိ၊ အလုပ်ရိုး၊ လျှိုငြိုက်ရောင်ထင်။
ကမ္ဘာတိုက်ဘောင်၊ အလုပ်ရောင်၊ ထွန်းပြောင်အမြဲပင်။
ပျင်းပျင်းရီရီ၊ အိပ်နေဘိ၊ မရှိအလုပ်ခင်။
မွေးထေးခိုနိတ်နိ၊ သေးသိမ်သိမ်၊ အရိုနိကင်းလိမ့်မင်။
လျှစ်ပေါခဲ့၊ အရိုနိမဲ့၊ အကဲ့နွားအသွင်။
အပျင်းလှေဂါ၊ စွဲကပ်လာ၊ မြိန်စွာကုဘို့ပြင်။
မကုစားဘဲ၊ အပျင်းစွဲ၊ ငစွဲငနုန်ပင်။

လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး

၅၈။ နောင်တ

ကြံအားညာဏ်အား၊ ခွန်အားနုပျို
ရုံပါလျက်သား၊ စီးပွားမသို့

သက်ကြီးယွင်းယို
သင်တကြီး၊ ပူမီးစိုက်လို့ပို။

သိဉ္ဇကာလ၊ သိပ္ပံများစွာ
သင်ကြား၊ မှတ်သားမရှာ
စီးပွားရေး၌၊ ဝန်လေးနှောင်ခါ
ခွဲကြောင့်ကြ၊ နောင်တဖြစ်တတ်စွာ။

သူတို့နှစ်ဦး၊ အထူးခုံမင်
ခွဲခိုင်အေးချမ်း၊ အကျွမ်းတဝင်
ကျွမ်းစေသော၊ ကုန်းချောမိလျှင်
နှေးလေစွ၊ နောင်တပူဖိုပြင်။

ဤသက်စက်၊ သူသက်စီဝေ
မှတ်မာန်ကြမ်းကြုတ်၊ သတ်ပုတ်မိချေ
နှောင်ခါကျတော့၊ တွေးဆမပြေ
နှေးလေခြင်း၊ ပူပြင်းနှောင်တပေ။

ကျေးဇူးကြီးလှ၊ မိဖနှစ်ဆူ
ကျေးဇူးရေးမွေးရေး၊ အလေးမမူ
အုပ်ကျွေးနိုင်သား၊ ပစ်ထားသောသူ
စိတ်သာချ၊ ဒိဋ္ဌနှောင်တဟူ။

ယယ်ရွယ်ခိုက်မို့၊ အမှိုက်တွင်တွင်
မိမိထား၊ ထောင်နားမဝင်
သင်တစိုင်းလို့၊ ထင်တိုင်းပျော်ရွှင်
နှောင်ခါရောက်၊ စိတ်နှောက် နှောင်ထပင်။

ပညာရှိပေါင်း၊ သူ့ကောင်းသူတော်
ဆည်းကပ်ချိန်လဲ၊ မှီဝဲမပျော်
လိမ္မာကင်းလို့၊ မှုခင်းကြုံသော်
နောင်တကြီး၊ ဖိစီးပူဖို့နော်။

ပုပ္ဖာ-ဦးကျော်ရင်

၅၉။ ရွှေချဉ်ပေါင်

ရာသီ သူမလင့်
လွန်မမြင့် ပင်နက်။
ပူးပွင့်ရယ် စီရီနှင့်
ရိုးအနီသန္တာနွဲ့၊ ဆူးလွဲလို့ခို။
ပြည်ရွှေတို့ မူလရင်းပေပျို့၊ စားတော်သွင်းမြွှေကညို
စာဆိုလို့မဆုံး။

အောင်တိုးငယ်ခေါ်
ဝက်သားကြော် ဆယ်ပြန်လိုက်စေတော့
မထိုက်တယ်ဆိုလျှင်ခံရမယ်
နရကန် ချဉ်ပေါင်ရွက်ကယ်နှင့်ကွယ်
လဲလျက်မသုံး။

မန်လည်ဆရာတော်

၆၀။ လှိုင်းကလေးသင်

ပြင်ကျယ်ကျယ် ပင်လယ်စခန်းဆီက
သည်ကမ်းယံ စေတီဦးဆီသို့

ဇွဲမြော်ရန် ရောက်လာရင်းပေလာ
ဘော အိုအချင်း လှိုင်းကလေးသင်။
ကမ်းရောက်ပြန်တော့၊ တပြောက်မြည်သံကျူ၍
အကိုမူ စွန့်ကာပစ်ပါလို့၊ မူသစ်တဆင်ခြယ်၍
ပြင်ကျယ်ကျယ်ပင်လယ်စခန်းဆီသို့၊ မြန်းကြူမည့်သွင်။
ဘယ်ဒေသဆီက၊ သင်ကြွကာသည်ကိုလာ၍
ဘယ်နေရာ တယ်ဆိပ်ကမ်းဆီသို့၊ မြန်းမယ်လို့သင်ဟန်ပြင်
ကြံချင်တု သည်အရေး။
သို့ကား၊ စိတ်ထဲငါဆင်ခြင်ခဲ့
သင်လာစဉ် ပင်လယ်လမ်းမှာဖြင့်
နော်တိုင်းလေ လှိုင်းရေကြမ်းသောကြောင့်
ဖန်းခဲသူ ဇင်ရော်ငှက်ကိုလ
ကျောထက်ဝယ် ဆောင်ယူသယ်၍
အောင်သဖွယ် သင်ကူမ - တယ်လို့
ထားဆကာ သည်အလှမ်းရယ်နဲ့
ဝမ်းမြောက်တယ်လေး။

ဇော်ဂျီ

၆၁။ ဝါတွင်းချိန်

ဇွန်ကလေးက စိုးစိစိုးစိ
ဝင်းပေါက်မှာမြည်။
ချိန်တန်ပြီ ညီမထွေးရဲ့
သွမ်းချက်စို့လေး။

ဦးပေါင်းကို ဆွမ်းတော်ထင်
သုံးချောင်းထောက်ပြိုင်။
သံလွင်လွင် ကြေးစည်တီးလို့
ထွန်းတဲ့ဆီမီး။

အမျှတဲ့ သုံးကြိမ်ဝေ
သွန်းတဲ့ညောင်ရေ။
မာပါစေ ကမ္ဘာသား
အောက်ထက်နံ့လျား။

ရွာဦးက ကြေးစည်သံ
ကျောင်းဝေဋ္ဌဝန်။
ဆွမ်းတော်ခံ ကိုရင်ကြွလိမ့်
ဆွမ်းအုပ်ပြင်ပ။

ကိုရင်ကြီး ပျိုတို့မောင်
ညှိုးနွယ်ောင်ယောင်။
ပျိုတို့မောင် မာပါစ
မေးလိုက်ပါကြ။

မာပါရဲ့ အထွေးရယ်
ပြောလိုက်ပါကယ်။
ရွာလယ်မှာ ကိုရင်ပန်းလို့
ညှိုးလျူရီနှမ်း။

ကပ္ပိယအဖိုးအို
ဆိုးလှတယ်ဆို။

ကိုရင် ထိပ်ပြောင်သားကို
ခေါက်လိမ့်လေလား။

တင်းလေးကို ကျိုချက်လို့
အော်က ထည့်လိုက်တယ်
ကိုရင်ခိုကွယ်။

ဌာထယ်မှာ သူငယ်လဲတယ်
ဆွမ်းတော်ခွက်ကဲ့။

ချာရင်ကလေး မပျောက်ခင်
အော်ခဲစေချင်။

ဆိုင်ပြန်ယင် ဆံရှေ့ထားပါနဲ့
တန်းထွက်များ။

ဆိုင်ပြန်ယင် ကိုရင်ဝတ်ဖို့
အထောက် အနံ့ကျယ်
ချေးကြိုကတယ်။

အနံ့ကျယ် ခါးပုံနွဲ့တယ်
အော်လိုက်ပါစဲ့။

ဆွမ်းတော်ခံ ကိုရင်ကြွစော့
မယ်ထလို့ မေးလိုက်တယ်။

ရင်ဆိုင်ပြန် ဘယ်တော့ရက်
အော်ခဲပါမယ်။

ချက်နွဲ့ငယ်ငယ်၊ ဘယ်နှယ်မှပဲပီနို့။

သည်တဝါ အနိုင်ခံလို့
နှံ့ရရှာလိမ့်။
ကိုရင်ကြီး လာမယ်ဆို
ဝင်းပေါက်ကကြို။
အို အလို ကိုရင်ထွက်ကယ်
ငါး ငပိချက်။

၆၂။ တောဘုရားပွဲကလေး

လမင်းဖွေးဖွေး၊ တော်ငွေသွေးလည်း
လှဲအေးကြည်မြ၊ ဤသည်ည။
စေတီကူးလေး၊ မြတ်ရှင်ထူးလည်း
ငြိမ်းအေးသာစွ၊ ဤသည်ည။
ဝိုင်းတော်လက်ရွေး၊ ငြိမ်ငြိမ်တေးလည်း
ချိုအေးသာလှ၊ ဤသည်ည။
စိတ်ဝယ်မျှော်တေး၊ ရော်ရည်ငေးသည်
ဆိုရေးကြံဆ၊ ဤသည်ည။

၆၃။ ခရီးသွား

မဲလို့သာမှောင်ရော့
သန်းခေါင်ယံချိန် အတွင်းမှာလ
တကိုယ်ချမ်း ထွက်လို့လာ။

မင်းသုဝဏ်

နှယ်ရိုး

ဆောင်ရွက်မှုနှင့် တွန်းဆိမ်းရယ်နှင့်
ဆောင်ကြီးကို အနိုင်ပယ်လို့
အမြဲထမ်းငယ် သည်တလျှောက်မှာဖြင့်
အထောက်အကူ ပြုတ်စခန်းသို့
ထွန်းလို့မြန်စွာ။

ခရီးတော မဆောက်သေးမီကဲ့
အထောက်အကူ စာအထွေးကာပ
အထွေးရှင် သူလျက်ဆီးတာမို့
အိမ်ဖြင့် ငြိမ်းခွင့်
သောက်ပါပေါ့ ခရီးသွား။

အော်ပေးသေးရွဲလေ
အော်ကာ လှမ်းကာမထေးပြီဘု
အော်ပြီး အာရုံထဲခြည့်ဖြင့်
အော်ရုံရုံ တောင်ညိုစောင်းခိုင်က
အော်တင်ကာ ပေါ်လာသံဟာမို့
အော်စောင်တုန်း။

၆၄။ ဓပုတာ

ဤကြေးသေးသည်၊ ကျေးလေးငယ်ရွယ်
အထွယ်က၊ ခုဝယ်တိုင်ကျ
အောင်နှမတို့၊ ယုယသာကြည်
ဤကလေးသည်တည်း။

ရှင်ကြသေးသည်၊ ကြည်အေးသာလှ
မောင်နှမတို့၊ ဘယ်ကင်းကွာ
စည်းစိမ်းသာ၌၊ မေတ္တာတည်ကြည်
ရှင်လေသည်တည်း။

ရှင်ရသေးသည်၊ မအေးဖယ်မှု
အစိမ်းသူအား၊ ကြည်မြတ်မှာ
နှောင်ကြင်လျှာဟု၊ မေတ္တာရစ်ခွေ
ဖွယ်ပါလေသော်၊ ဗျာဝေနှမ်းလျ
အပ်နှမအား၊ ဗုရုအမုန်
အေးလျော့ကျန်မည်၊ ပြင်လေသည်တည်း။

ခင်စောမူ

အပိုင်း ၃

ခေတ်သစ်

၆၅။ ပြည်ချစ်အလှ

ငါ့ညီပြောင်ဝင်း၊ မောင်သစ်ဆင်း
မင်း၏သားငယ်၊ သမီးယေသည့်
ဘယ်တာဝန်ကိုယူမည်နည်း။

သူ့ကိုဖွားစ၊ သခင်ဘဝတည့်
ရခိုအောင်ဆု၊ ပြည်ထောင်စုတည့်
သူ့အလံနှင့် သီချင်းနှင့်။

ကျားဆိုးမဝင်၊ စည်းရိုးပြင်လော့
ဆင်ခြင်သတိ၊ အစောင့်ရှိလော့
ကျား၏ ဗရိယာယ်၊ အလွန်ကြွယ်သည်
အဆွယ်ကောင်းနှင့် အခြောက်နှင့်။

ကျားဆိုးမလော့၊ တားဆီးရာဝယ်
ပညာလုပ်အား၊ မှန်တရားသည်
ပြည့်သားစင်စစ်၊ ပြည့်အနှစ်ဟု
ပြည်ချစ်စိတ်နှင့်၊ အမြင်နှင့်။

၆၆။ မတ်တ ကော်လွန်ရေး

မိုးကုပ်ကုပ်ဝယ်၊ အို ရုတ်တရက်
မျှားပြုစက်၍၊ ကံအက်ကြောင်းရာ
ဟ ဟ လာပြီး၊ မိုးပြာကိုဖြတ်
ပတ္တမြားရည်၊ စီးလည်အဟုန်
နိမ့်နားကန်သည်၊ အာရုတ်ပေါ်စ ဝိုင်းတမ်း။

မိုးမားမားလျှင်၊ ပိုင်းဝါးတိတ်ဆိတ်
ကြွယ်ရောင်ရိပ်ဝယ်၊ မြစ်ဆိပ်နှင့်လည်း
နီးမဝေး၊ ချောင်းရိုးသေးမှ
ပြေးပြေးညင်းညင်း၊ လှေတစင်းထက်
သာတင်းသားချို၊ ဇွင်လက်တို့နှင့်
ထိမ်ကိုဝပ်၍၊ စိုက်စိုက်ရွှေသည်
ချွတ်သွေမြက်ထုံး၊ ကောက်ရိုးဖုံးလျက်
ထွယ်ပန်းဝှက်လာ၊ ယူကာလက်ထောက်
အလျားမှောက်သည်၊ လှေအောက်ဝမ်းမှ စက်သေနတ်။

အမှောင်ရိပ်ဝယ်၊ မှေးမှိတ်ငြိမ်သက်
ချောင်းကျွေထက်ထွင်၊ အုပ်ယှက်ထွေးရော
သင်ပေါင်းတောင်း၊ နောက်ကျောစေးဖျစ်
သောင်ရေစစ်မှ၊ ဇက်သစ်စင်းစောင့် စစ်စခန်း။

ချောင်းကိုကျွေသော်၊ တွေ့လျှင်တွေ့ချင်း
မြင့်ရင်းသို့၊ ချဉ်းကပ်လှော်ကာ၊ နိုး၍လာလျှင်
အသာရှုတ်ချင်း၊ ထိတ်ဆိတ်မင်းကို
မြိုခင်းပြင်းထန်၊ သေနတ်သံသည်
မြင်ယံပုံတင်ထပ်သတည်း။

ငွေလရောင်လျှင်၊ အမှောင်ညရိပ်
သေးသေးစိတ်သာ၊ မိုးထိပ်တိမ်သော်
ငြိမ့်ငြိမ့်ပေါ်သည်၊ စန္ဒေန်ပိုးလှည့်
ဝံ့ထာကြည့်ရှင်၊ ထွန်းသည့်ညဉ့်ခါ

ဆိန်ထိန်သာသော်၊ ကျယ်စွာခန်းလျား
ထယ်ကွင်းနား၊ တောဈေးညိုအုပ်
ပိုင်တတ်တတ်လျှင်း၊ ယိမ်းလှုပ်ပြကာ
အိမ်ဝါနှင့်၊ အာကာပြာမိုင်း
စာလဲဆိုင်း၍၊ ခြံစိုင်းကပ်စက်
ဆင်းလာဆက်စု၊ လက်လက်ဆောင်ထင်
ကျသွင်သွင်သည့်၊ လေယာဉ်ပေါ်မှ စစ်ရိက္ခာ။

ရွာတရွာကား၊ မိုင်းပြာမဲညို
မီးရှို့လောင်ကျွမ်း၊ တင်းဝင်ရမ်းကြောင့်
မရမ်းမတား၊ ထွက်ပြေးရှာရ
လေယာသွေသွေ၊ ခိုးငွေစေစေ
မီးလောင်မြေ၊ နှမ်းခွေပျောင်းလှဲ
ညင်းလေစွဲက၊ သံသံခွေဟောင်းသဆကား။

အရေပိုင်လျှင်၊ ကြွရင်ဝါဝါ
မြေညှိမှာလျှင်၊ ရောဂါပေါင်းယက်
အောင်းသစ်ရွက်နှင့်၊ တဝက်မောင်းနီ
လေလည်လည်၊ လေချိုသုတ်ဖြူး
နီဝါကူးသည်၊ နွေဦးပေါက်မို့ ရော်ရွက်ကြေ။

ချင့်ကြညောင်းသည်၊ ရွက်ဟောင်းစွန့်ပစ်
အဝသစ်သို့၊ သနစ်ပြောင်းမည်
အသစ်မိသည်၊ အနိထံမှ ကြယ်ဖြူပွင့်။

မရန်တာရာ

ဇိဂူး ပအိုဝ်းမိခင်၏ လက်စားချခန်း

ဖက်ဆစ်လူယုတ်၊ ခြေကုန်သုတ်၍
နောက်ဆုတ်ပြေးသောကာလတွင်။

သင်းကွဲတစု၊ ဆာလောင်မှုနှင့်
တခုယာတ်၊ ရုရာဆွဲပို့
သဲသဲရုတ်ရုတ် ဝင်ကြ၏။

အထီးကျန်ပင်၊ တဲရှင်ပအိုဝ်းမ
အိရွတ်တူသည်၊ ရင်ဝထောက်ထား
သုစွပ်များကြောင့်၊ ကြောက်အားပိုဘိ
တုန်ချည်ချည်နှင့်၊ ရှိသည့်တင်းလျှာ
ဆန်ကိုရွာ၍ ချက်ရပြီ။

အလှုံရဲရဲ၊ မီးတောက်ထဲတွင်
ရင်ဝပေါ်လာ၊ ရုပ်ပုံလွှာကား
ကြောမိက၊ ယုတ်စွာဘိလူး
တုန်ရှူးကြောင့်၊ ညွန့်ဖူးလည်းကြေ
ဆက်လည်းသေသည်
ဆူးမေချစ်သော သမီးငယ်။

အဆုတ်က၊ ခုခံလျက်က
သွေးပွက်ပွက်ကျ၊ သေးဆုံးရသည့်
အလှုံစွာသော သူ၏သား။

ညှဉ်းပန်းလှသတ်၊ သူတို့တပ်မှ
အထက်များတက်၊ ထမင်းချက်ရ
ခံက်လှပေ၊ ဒေါသထေ့၍
အမေတက်ခေါက်မိလေပြီ။

အသင့်ပြစ်လျှင်၊ ထမင်းပြင်၍
ကျွေးလျှင် ကျွေးချင်း၊ အထက်သင်းထို့
အတင်းလှသက်၊ စားမည့်ချက်တွင်
စိတ်စက်မသန်၊ လိပ်ပြာလန်၍
ဆိုင်ငံနေပြီး၊ အမေကြီးကို
မြည်းစမ်းပထမ၊ စားစေကြ၏
ပြီးမှသူတို့၊ သောက်မျိုဆိုင်၏။

မကြာပါချေ၊ ဝမ်းဝလေ၍
သည့်နေရာမှ၊ ထွက်ခွာကြစဉ်
ရင်ဝနှင့်ဝမ်း၊ လောင်မီးကျွမ်းသို့
ပရမ်းပတာ၊ ပူလောင်လာပြီး
မြေမာလဲကျ၊ အော်ဟစ်ကြ၏
“မြန်စဟင်းလျှာ၊ အဆိပ်ပါ” ဟု
သေခါနီးမှ သိတော့သည်။

ဖက်ဆစ်လူယုတ်၊ ဤတသုတ်၏
မျိုးပြုတ်ပုံကို၊ အမေအိုသည်
နှစ်လီ ရွှင်ပျံ၊ ကြည့်ယင်းကလျှင်
လဲကျမြေထက်၊ အဆိပ်တက်၍
အသက် ဆယ်သက် လဲခဲ့ပြီ။

အော် အိုမင်းပန်းလျှ၊ ပအိုဝ််မလည်း
ရရာနည်းလမ်း၊ သူ့အစွမ်းပြင့်
ဆိုးသွမ်းလူယုတ်၊ ဖက်ဆစ်စုတ်ကို
မျိုးပြုတ်ခဲလေပြီကား။

မောင်ထမ်းယုန် (၅၈၅၂)

၆၈။ နှင်းကိုမြင်ခိုက်

နှင်းကိုမြင်၍
သင်ပွင့်ဦး၊ သူကြည့်နူးစဉ်
ရယ်ပြုံးရွှင်ပျံ၊ နှမနှင့်မောင်
ညီနှောင်သားချင်း၊ လက်တွဲယင်းနှင့်
ချစ်ခြင်းခင်ခြင်း၊ ယုံကြည်ခြင်းများ
ဆပွားသစ်သစ်၊ ခိုင်မြဲနှစ်မာ
ကာလကြာလေ၊ စည်းရုံးလေတည့်။

မြေပြန့်တောင်ခုံး၊ ပတ်ကုံးဝန်းကျင်
မြစ်ခွင်တကြော၊ လွန်သာမေ့ကို
ချစ်သောစိတ်နှင့်၊ သွေးနှင့်ချွေးနှင့်
အဆင့်ဆင့်ဆက်၊ အသက်သက်များ
စတေးထား၍၊ ဘိုးဘွားပေးဝေ
ချစ်အမွေတည့်။

အနေကြာကြာ၊ အသာမိုးမိုး
ချစ်တိုးလွန်မြတ်၊ သွေးသားထပ်၍
ကိုယ်ရပ်ကိုယ်မြေ၊ တွယ်တာပေ၏။

ကိုယ်နေရာကို
တဖျာတကွက်၊ တလက်မလည်း
တသန့မြေ၊ စုံမက်မောသည့်
သဘောခြင်းရာ၊ ပြောရပါလျှင်
နှင်းခင်းနှုမ့်၊ ထမင်းထုကို
မြင်ကြကုန်၊ ဆောင်းအမြေမှာ
မဟာအောင်ခြင်း၊ စည်းလုံးခြင်းဖြင့်
သွေးချင်းကိုယ်သာ၊ တို့ပိုင်ထားသည်
တရားမျှတ လွတ်လပ်ခြင်း။

၆၉။ အလှူရှိရာ

အလှူရှိရာ၊ သွားချင်ပါဟု
ခါခါမည်တမ်း၊ သို့ရော်ရမ်း၍
စိတ်ဝမ်းမသာ၊ ရှိသည်တကား။

သူရွာသူပြည်၊ သာလှသည်တည့်
စည်ပင်ချမ်းမြေ၊ ဝပြောစုဟု
ကြားရတိုင်းသာ၊ လှမြေချာသို့
ထွားပါလိုမိ၊ နေမထိခဲ့။

ဤယနေ့သော်
ချမ်းမြေကြည်လင်၊ စိတ်ဝယ်ရှင်တည့်
မြေပြင်ကျယ်ဝင်း၊ လယ်ယာခင်းနှင့်
အင်းဆိုင်မြစ်ချောင်း၊ ရှုမညောင်းတည့်

နောင်

ယောင်စောင်း၊ တောင်ထိပ်၊ စေတီရိပ်ဝယ်
ဆွေမိတ်တူစွဲ၊ ဖူးရတံသော်
အာရုံသန့်စင်၊ ကြည်ဘဝင်နှင့်
မိခင်မြေမြေ၊ သာလေစုဟု
နှုတ်ကဖန်ဖန်၊ ဆိုမိသံသည်
မိုးယံပဲတင် ထပ်လိမ့်တည်း။

သူရွာသူပြည်၊ သာမောသည်ဟု
နှုတ်ရည်စကား၊ ဘယ်သို့ကြားလည်း
ငါကား မတုန်လှုပ်ပြီတကား။

ဝဏ္ဏတာရီ

၇၀။ ရွှေထီးမြစ်

အာရပ်ပြည်မှ
မြရည်စိမ်းသစ်၊ ဆိုင်အစစ်သို့
သားချစ် ရောက်ဖူးချင်လှသည်။

သဲကန္တာရ၊ ဆာဟာရဝယ်
စိမ်းမြနေရာ၊ အာရပ်ရွာ၌
ကမ္ဘာကျော်ကြား၊ လည်ဆံဖွားနှင့်
မြင်းထွားကြီးများ ရှိသတဲ။

ကော်ဇောကုန်းနီး၊ ပြင်ဆင်ပြီးသော်
မြင်းကြီးစီးကာ၊ ဒုန်းစိုင်းကာဖြင့်
ကန္တာရထဲ လှည့်ချင်သည်။

အိန္ဒိယပြည်

ရေကြည်ခေ့ရစ်၊ သိန္နဲမြစ်သို့
သားချစ် လှောက်ပွားချင်လှသည်။

သိန္နဲမြစ်နား၊ မြက်စိုစားသည့်
မြင်းထွားကြီးများ ရှိသတံ့။

သိန္နဲမြင်း၊ ဇက်ကြီးတင်းကာ
တောင်ဆင်းတောင်တက်၊ မြစ်လှက်မြစ်ရိုး
နှင်းခိုးရစ်သိုင်း၊ သစ်တောရိုင်း၌
ဒုန်းစိုင်းစိုးနှင့် လိုက်ချင်သည်။

သားတို့နေသည်၊ မြန်မာပြည်၌
ရေကြည်စိမ်းညို၊ ပြည်ရွှေဘိုတည့်
ရွှေဘိုကမြင်း၊ ခွာသံပြင်းဟု
သတင်းကျော်ကြား လှပါသည်။

ခွာဆစ်သံပြင်း၊ ရွှေဘိုမြင်းကို
အတင်းဒုန်းစိုင်း
စစ်ကိုင်းပင်းယ၊ အင်းဝမန္တလေး
ရှေးပုဂံပြည်၊ အနွံလည်ကာ
သားလည်မြန်မာ၊ မြန်မာဆည်သား
သည်ရပ်ပွားဟု
ဝင်္ဂီကြားဂုဏ်ယူ လိုက်ချင်သည်။

ကြည်အောင်

၇၁။ ပြည်ထောင်စုရတနာများ

မြောက်ဖက်ဆီသို့ ခရီးနှင့်
တောလိမ် နယ် ကချင်
ပုလွေသံလွင် အိုးစည်နော
ထောင်ကာနွဲ့မနော။

အနောက်တကြော တောင်တန်းညို
ချင်းတို့ဒေသဆို
ကျွဲချိုမှုတ်လို့ အားမာန်ငွဲ့
ခွာဆိုသဘင်ပွဲ။

နှင်းမြူဝဲတဲ့ အရွှေမှာ
ရှမ်းတောင်ရိုးမပါ
ကိန္နရာ သဏ္ဍာန်လှ
နောင်ပိန်နောင်နွဲ့က။

ကရင်ကယား တောင်ပိုင်းမြေ
ဖားစည်တေးသံဝေ
လာလေလာလေ ဆင်ယင်နွဲ့
ဒုံးနှင့်ဝါးညှပ်ပွဲ။

မြေပြန့်ကလဲ ဗေထုံဂျမ်
နှံ့ခိုးပတ်သံ
ဟန်နဲ့ ပန်နဲ့ ပြောင်လှောင်ပြ
ဦးရွှေရိုးအာက။

အထွေမျိုးမျိုးအစုံ
ယဉ်ကျေးမှုအစုံ
ကြည့်ရှုမကုန် ခြိမ်းခြိမ်းသံ
ငါတို့ပြည်ထောင်ထဲ။

ပုံရွာဝင်းပေ

၇၂။ ဧ

ထပည့်တော်မ
ချစ်ခင်လှ၍၊ သက်မျှမှတ်ထင်
အိမ်နတ်လင်လည်း၊ ကြံအင်ဆိုးသစ်
ကမ္ဘာစစ်တွင်၊ နှစ်မုန်းပျက်စီးခဲ့ပြီဘုရား။
အသက်မက
ချင်ခင်စုသည့်၊ သားလှရင်သွေး
ပုလူကွေးလည်း၊ ဗုန်းဘေးသင့်ကာ
စစ်ပျူဟာတွင်၊ သက်တာကြွခဲ့ပါပြီဘုရား။
အတုမရှိ
မြတ်မုန့်အား၊ ထပည့်တော်မ
မျက်ရည်စဖြင့်၊ ဝေကပ်ချေ
လှူခဲ့သေပြီး၊ များတွေ့သတ္တဝါ
ဝေနေယျာတွက်၊ ကမ္ဘာစစ်အား
ရှင်ဘုရားသည်၊ သနားမေတ္တာ
ကရုဏာဖြင့်၊ တားကာဆီးကာ
ပေးစတုပါဟ၊ ပန်တုာရှိညောင်း
ဆယ်လက်ပေါင်းနှင့်
ဆုတောင်းပါသည် ရှင်ဘုရား။

မင်းလှ ညွှန်ကြား

၈၅

ရေနံမြေအခြေပြုလို့
လုပ်သားထု လက်တွဲညီ
အားသစ်ခဲ့ပြီ။

အရေးတော်ပုံအောင်ရမည်
ရွှေသို့ချီ တအား။

ဗမာတေ့ နောင်အရေးမို့
သွေးစည်းခဲ့တကား။

နယ်ချဲ့တွေခြိမ်းခြောက်လည်း
ဒူးမထောက်မည့်ခံ
ရဲစိတ်တွေလျှံ။

ဖိနှိပ်မှုအတန်တန်
ရှုန်းကန်လို့လှုပ်ရှား။

တိုဗမာ သတ္တိခံတွေမို့
ရဲကြသည်စကား။

ပြည်ထောင်မှာ ညီနောင်များထို့
စည်းရုံးအားအခြေခံ
လွတ်လပ်ခဲ့ပြန်။

လူနေမှုတော်လှန်
ရွှေဆက်ရန် ရှိသေး။

၈၇

လက်တွဲ ညီအတူပ
တို့ပြည်သူ တို့ပြည်သား
အားထစ်ပါလေး။

ကြမ်းစိုးလွင်

၇၄။ ရှေ့သို့

ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်၊ ချိန်ခါတန်၍
သဏ္ဍာန်ရွှန်းသစ်၊ ကဏ္ဍသစ်ခဲ
ခေတ်ရေစီးကြောင်း၊ စနစ်ဟောင်းမှ
မကောင်းညစ်ထေး၊ မြွေမြွေဆွေးသား
အတွေးမသစ်၊ အယူသစ်ကို
တွန်းလှစ်ခွာကန်၊ အမြစ်လှန်က
မကျန်အဟောင်း၊ သည်ခေတ်ပြောင်းတွင်
သာကြောင်းကိုရွှံ့၊ လူနေမှုဟု
ပြည်သူချမ်းသာ၊ ကောင်းကျိုးရှာခဲ
ရတနာရောင်စွဲ၊ တောင်နယ်မို့သည်
ရွှေသို့ရွှေသို့ မြင့်ရာသော်။

နှစ်ဟောင်းကျော်ပြန်၊ နှစ်သစ်ဖန်သား
သင်္ကြန်ခါကျူး၊ လတန်ခူးဝယ်
ရွှင်ရှူးထွေထွေ၊ မြူတာရေဖြင့်
ပက်လေရွှံ့စို၊ တန်းခိုးဆိုသော်
သျှိုဆီခွံထက်၊ ကိုယ်မာကွက်၍
တစ်ကံမျှလောက်၊ ထိမှန်ရောက်က

ကူးခြောက်ကင်းကွာ၊ ကျန်းခန့်သာ၏
သမ္မဒလင်းလက်၊ စီးပွားတက်၍
ရာသက်အာယု၊ ရှည်စေမှုဖြင့်
ပြည်သူထံသို့၊ မေတ္တာပို့သည်
ရွှေသို့ရွှေသို့ တင့်ရာသော်။

ဖြစ်ကြောင်းလျော်ကန်၊ ရာသီမှန်တည့်
သင်္ကြန်အတာ၊ နှစ်ဦးခါဝယ်
ချမ်းသာနှစ်သိမ်၊ စမ်းရေစိမ့်သို့
မိုးတိမ်အလယ်၊ လမင်းနွယ်လျှင်
တင့်တယ်ကြစေ၊ ကြာနွယ်ရေတည့်
စားနေဝတ်ရုံ၊ လူမှုလုံ၍
ယုံကြည်လေးနက်၊ ခံယူချက်ကို
စွဲလက်ကိုင်ဆောင်၊ လက်ရုံးပြောင်က
ပြည်ထောင်လည်းသစ်၊ တွေးခေါ်သစ်နှင့်
လူသစ်စိစို၊ သမ္မဒမျှီသည်
ရွှေသို့ရွှေသို့ စွင့်ရာသော်။

ဒဂုန် မောင်စံသူ

၇၅။ မုတ်သားသတိစောင့်

လောကဓံ ဤလေ
ပြေပြေပင် သွေးသွေး
ဧပင် ဖျော်ဖျော်

လျှော်လျှော်ပင် ဖျန်းဖျန်း
ကြမ်းကြမ်းပင် ထန်ထန်
ပြန်ပြန်ပင် ပြုန်းပြုန်း
မုန်းမုန်းပင် ချေချေ
စေ့စေ့ပင် တိုက်တိုက်
ဝိုက်ဝိုက်ပင် ဝေ့ဝေ့
မရွေ့အောင်စိတ်ကို
မြင့်မို့ ရွှေမဏ္ဍိုင်
ကြံ့ခိုင်ပုံအလား
မတ်သား သတိဆောင်
မြဲမြံစွာနှောင်မှ
အမောင် တဝခရီး
အောင်မြင်လိမ့်အပြီး။

တက္ကသိုလ် မောင်ဆန်စင်

၇၆။ ဤလက်များဖြင့်

ဤလက်များဖြင့်
တန်တားလမ်းတဝ၊ အိမ်ဂေဟာနှင့်
များစွာသာ၌တို့၊ စက်ရုံတို့ကို
ငါတို့တည်ဆောက်နိုင်ကြ၏။

ဤလက်များဖြင့်
ဆန်းပြားမျိုးစုံ၊ လူသုံးကုန်နှင့်
ဆန်ဂျုံရိက္ခာ၊ လိုရာရာကို
ငါတို့ဖန်တီးနိုင်ကြ၏။

ဤလက်များဖြင့်
ဆေးကားပန်းချီ၊ စာအဆီနှင့်
ဂီတကဗျာ၊ အနုပညာကို
ငါတို့ပြုစုနိုင်ကြ၏။

ဤလက်များဖြင့်
မတရားသမ္မ၊ အစုစုကို
အန်တုငါတို့တိုက်နိုင်၏။

ဤလက်များဖြင့်
တရားဆီမီး၊ ထိန်ထိန်ညှီးကို
သီးသီးငါတို့ထွန်းနိုင်၏။

ဤလက်များတို့
မားမားကြွကြွ၊ ရှိသမျှလျှင်
လောကကမ္ဘာ၊ နေထိုင်ရာဝယ်
ငါတို့ဘာကိုကြောက်အံ့နည်း။

၇၇။ ဤမီးတိုင်

ဘုရားရှေ့ဝယ်
အစေ့လှိုင်လှိုင်
နံ့ကြိုင်ကြိုင်ဖြင့်
တထိုင်ဆီမီး
ထိန်ထိန်ညှီးတည့်။
သူ့အလျှံမှ

တပန်ကူးဘိ
သူငါညှိလည်း
မသိလျော့ရာ
ထိန်မြသာတညှိ။

ငွေတာရီ

၇၈။ စိတ်စေရာ

အပူးအငုံ၊ ပန်းမျိုးစုံလျှင်
ပွင့်ပုံသစ်ဆန်း၊ ရောင်စုံလွှမ်း၏။
အရောင်သွေးစုံ၊ အလှဂုဏ်နှင့်
သင်းထိုမှူးပုံ၊ ရနံ့စုံ၏။
အပွင့်ရောင်စုံ၊ မွှေးနံ့စုံဖြင့်
သူဂုဏ်သတင်း၊ ရည်အခြင်းကို
ကွင်းကွင်းကွက်ကွက်၊ ပြည့်ဆက်၏။
ကြိုက်ရာရွေးယူ၊ ဆွတ်ခူးသူတို့
ချိုမြမြက်ဖျား၊ ဆက်ကပ်ထား၍
ချိုကားပန်ဆင်၊ အလှပြစ်၏။
ချိုလျှင်ကျွမ်းသိ၊ ပေးဝေဘိလည်း
ကျန်သည့်ပန်းပင်၊ သူအားအင်ဖြင့်
လန်းရှင်မတ်မတ်၊ ခိုင်စိတ်ဓာတ်ဖြင့်
နောက်ထပ်ပွင့်ရန် အားယူဆဲ။
ပန်းပွင့်မှဖွား၊ ပန်းဖြစ်ငြားလည်း
သူအားသူမာန်၊ သူဟန်ပန်ဖြင့်။

တာဝန်သူကျေ၊ ထမ်းဆောင်လေ့
ချစ်ဆွေလူသား၊ မြေမှာဖွား၌
သင်ကားသင့်မြေ၊ တာဝန်ကျေဖို့
ဘာတွေဆောင်ရွက်ပြီးပြီနည်း။

ထွက်နေနယ်

၇၉။ ရွက်နုဆင်မညှိရက်

ဤတချက်လည်း
ရှုံးကွက်သာပန်၊ ကြောင်းမဟန်၍
အကြံအိုက်အိုက်၊ ခေါင်းငိုက်စိုက်နှင့်
ရင်၌လောင်ကျွမ်း၊ ထွက်ခွာလှမ်းသည်
ရယ်သွမ်းသူတို့ ဝေးရာသို့။
စိတ်ညစ်ညူး၍၊ ခြေစိုးတည့်ရာ
ထွက်အလာဝယ်၊ ရွက်လွှာယွက်ဆီင်း
ခက်ကိုင်းပြန်ဖြန့်၊ ကြွကြွသန်ရှင်
သစ်တပင်ကို၊ ငါလျှင်တွေ့ရပါလေ၏။
ဤသစ်ပင်မှာ၊ တရခါက၊ ရာသီလည်းဖျက်
ပိုးလည်းဖျက်၍၊ အရွက်တို့ခြောက်
အညောက်တို့ညှိုး၊ အရိုးတို့ခွေး၊ ရှိခဲချေ၏။
အရိုးငေါက်ငေါက်
သွေခြောက်ညှိုးနေ၊ ထိုအခြေမှ
စိတ်ဝေလန်းရှင်၊ ဤသစ်ပင်ကို
ဆင်ခြင်ဝင်စား၊ သတိပွားသော်

အားသစ်တိုးကြ၊ သွေးနိုးထခဲ့
ဘဝသစ်ပင်၊ ရွက်နုသင်ကာ
သန်ရှင်ညွန့်တက်၊ လာမည့်ရက်ကို
ကြိုလျက်ရွှေတိုး၊ ဆက်လက်ကြိုးမည်
မြေမိုးသိမ့်သိမ့် တုန်စေသတည်း။

ညွန့်စေ ကသာ

၈၀။ လေနီကြမ်းနှင့် ကျေးငှက်များ

လေနီကြမ်းသည်
ကြမ်းတမ်းတိုက်ခိုက်၊ မှန်တိုင်းတိုက်လျက်
ရိုက်ခတ်ငွေ့ယမ်း၊ စုတ်ပြတ်လွှမ်းအောင်
ပရမ်းပတာလုပ်ပါစေ။

မြို့ပုတ်တောထို့
ဖုံသောသောထ၊ ဝုန်းဝုန်းကြွလျက်
ကျိုးကျပိုင်းပိုင်း၊ တခိုင်းခိုင်းနှင့်
လှိုင်းထလေစုတ်၊ သိုက်မြဲပြုတ်ကျ
တောပြုတ်ခမန်း ရှိပါစေ။

ကျေးငှက်များသည်
နှားခြေရာခွက်၊ ပုန်းကွယ်ငှက်၍
အပျက်အစီး၊ တောနက်တည်းမှာ
မာန်ကြည်းအကြိတ်၊ တလိပ်လိပ်နှင့်
စိတ်ခတ်မာန်ဝင်၊ ခံစစ်ဆင်သည်
ထေန်နည်း သုံးလေပြီ။

မှန်တိုင်းစသော်၊
ပြိုကျွဲပုတ်၊ ကျိုးပြတ်စုတ်လျက်
သမုန်ဖန်ကပ်၊ မှညစ်ထပ်လျက်
ပြတ်သတ်လွင့်ကွာ၊ မွှေးစုတ်ဖွာလျက်
ခြေရာခွက်မှ၊ ငှက်တို့ထ၏
လောကအသစ်၊ မဆုတ်နှစ်ပဲ
တခေတ်သိုက်မြဲ၊ ထူထောင်လိမ့်။

ထိလာစံသု

၈၁။ သုဗ္ဗဒ္ဓေယျ ခြင်္သေ့ကြီး

သုဗ္ဗဒ္ဓေယျ၊ လည်ဆံ့ရွှံ
ခေါင်းကြွရင်မောက်၊ အမြီးမြောက်လျက်
ဟောက်တော့မည့်ပုံ၊ ခုန်တော့မည့်လား
မာန်ဝင်ကြားသည်
အုတ်သားခြင်္သေ့ ခန့်ပါပေ။

တနေ့ခါတွင်၊ သူကျောပြင်ထက်
ကျေးငှက်စွန့်ထား၊ ညောင်စေ့များသည်
အုတ်သားကိုဖောက်၊ အပင်ပေါက်ခဲ
ဟိန်းဟောက်မာန်ချီ၊ ခြင်္သေ့သည်ကား
မထိမာန်တက်မြဲပါကို။

၈၂။ သူငယ်ချင်းသို့

၈၃။ ချောင်းကလေး

ချစ်သူသည်သာ၊ ဝါကမ္ဘာဟု
မကြာခဏ၊ နှုတ်သံနှင့်
ချစ်လှစွာဆော သူငယ်ချင်း။

အသက်မဲ့သည့်
လဲ့လဲ့ပြုံးပြောင်၊ မိုးကြယ်ရောင်သည်
မှောင်စွ မိုက်စွ၊ လမိုက်ညတွင်
ပျပျမြင်အောင်၊ လူကျိုးဆောင်၏။

အသက်မဲ့သည့်
စိမ်းလို့ကြားကြား၊ ဖားလျားရွက်စိပ်
ပညောင်ရိပ်သည်
ချွေးသိပ်နိုင်အောင်၊ လူကျိုးဆောင်၏။

အသက်မဲ့သည့်
ကျိုးပဲ့သေးပဲ့၊ အုတ်နီခဲသည်
တောထဲဖြတ်ကာ၊ လမ်းဖောက်ရာတွင်
သွားလာနိုင်အောင်၊ လူကျိုးဆောင်၏။

သူငယ်ချင်း
မင်းမှာစင်စစ်၊ လူပင်ဖြစ်လည်း
ချစ်သူသာလျှင်၊ ကမ္ဘာထင်၏
သစ်ပင်နှင့်ကြယ်၊ ဇာတ်ခဲငယ်သည်
ပြက်ရယ်မင်းကို ပြုကြပြီ။

တက္ကသိုလ်မင်းမော်

တောင်ရိုးပေါ်က၊ အခြေစွဲ
နိုးထဆင်းလာ၊ ရေစီးသာနှင့်
ရွာကျိုးရပ်ကျိုး၊ ဆောင်သည်ပိုးသည့်
အဖိုးတန်သော ချောင်းကလေး။

သည်ချောင်းကင်း၊ ငါတို့စား၏။
သည်ချောင်းရေပေါက်၊ တို့သုံးသောက်၏။
သည်ချောင်းရေလုံ၊ နန်းတင်ကျန်တွင်
သီးနှံမျိုးစုံ၊ တို့စိုက်ကုန်၏။
သည်ချောင်းငယ်ကား၊ တို့ရွာများ၏
အားထားဖွယ်ရာ ကျေးဇူးရှင်။

ဒိုက်နှင့်သရော၊ ရေစုန်မျှောက
မကောရန်ဆယ်၊ ကမ်းဆွယ်ကမ်းပါး
ပြိုမသွားအောင်၊ လုပ်အားကိုသုံး
တို့စုရုံးမည်။

ချောင်းဆိုးချောင်းစ
မခွဲကြပဲ၊ ဖွံ့ကြ ဆည်ကြ
တားဆီးကြမည်။

သည်ချောင်းအရေး
အသက်ပေး၍၊ တုံ့နှေးမဆ
ပြေရှင်းကြမည်၊ ညနေချိန်ခါမဟူတည်း။

၈၄။ မြည်သာမြည်ဦး တစ်တီတူး

ငှက်ထိုပျော်ရာ၊ မှုဆိုးလာသော်
ပုံကောမြည်ကျူး တစ်တီတူး။

တစ်တီတူးဟု၊ မြည်ကျူးပုံတော်
သင်အချက်ကြောင့်၊ ငှက်အဖော်များ
လန်တကြားလျှင်၊ သွားကန်ပျံ
မှဆိုးရန်မှာ၊ လွတ်မြောက်ရ၏။

ထိုအတတ်ကြောင့်၊ လာဘ်လဲပဲတိတ်
နိမိတ်လဲဆိုး၊ ဟယ် ငှက်ဆိုးဟု
မှဆိုးတို့က၊ ပြောဆိုကြ၏။

နိမိတ်မကောင်း၊ လာဘ်မကောင်းဟု
အကြောင်းပြကာ၊ ဆိုကြပါစေ
ဆိုပါစေလော့၊ တောင်ပံသော့ရွှံ
ပျံလော့မြည်လော့ တစ်တီတူး။

မောင်ငြိမ်းသူ

၈၅။ တောင်နှင့်လူသား

တောင်မြင့်မားက
လူသားကိုဆီးကြည့်သတည်း။
တောင်မြင့်မားကို
လူသားပြန်မော့ကြည့်သတည်း။
တောင်မြင့်မားက

လူသားလေးငယ်၊ ခန့်မထယ်မို့
ရယ်သွမ်းသွေးလို၊ လှောင်သလိုပင်
အိုဘယ်လူသား၊ သင်ကများ
ငါ့အားယှဉ်ပြိုင်၊ ရင်ဆိုင်အန်တု
ဘယ်သို့ပြု ဟု
ခုပင်မေးတော့ မယောင်ယောင်။

ဟုတ်ပါရဲ့လေ
ပေပေါင်းသောင်းကျော်၊ မိုးသို့မျှော်သည့်
မော်နိုင်ပါပေ၊ တောင်မြင့်မား။

မှန်ပါရဲ့လေ
မြောက်ပေခန့်ရွယ်၊ ဂုဏ်မထယ်သည့်
သိမ်ငယ်ပါပေ၊ အိုလူသား။

သို့သော်လူသား၊ မိတ်အင်အားသည်
မြင့်မားတောင်ထက်၊ သာလွန်လျက်တည့်။

သို့သော်လူသား၊ ဆန္ဒများသည်
မြင့်မားတောင်ထက်၊ သာလွန်လျက်တည့်။

လူသားစွမ်းထက်၊ မျှော်လင့်ချက်သည်
တောင်ထက်မြင့်မား၊ နေသတည်း။

လူသားအားတက်၊ ယုံကြည်ချက်သည်
တောင်ထက်မြင့်မားနေသတည်း။

သည်နောက်တွင်ကား၊ ထိုလူသားသည်

စွမ်းအားကိုဆင်၊ ခြေလှမ်းပြင်၍
လျင်လျင်သွက်သွက်၊ မှန်မှန်တက်ခဲ့
ခက်ခဲအန္တရာယ်၊ အသွယ်သွယ်ကို
ကာကွယ်အသင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်ချင်ခဲ့
မိုးနှင့်မှန်တိုင်း၊ ပိတ်ဆို့ရိုင်းပင်း
တိုက်ခိုက်ခြင်းကို၊ အလျှင်းမပြုန်
သူမတုန်သော်၊ မာန်ဟုန်တောင်ထွတ်
ဦးလည်ညွတ်ခ၊ ဝပ်တွားရပြီ
လောကအောင်ပွဲ ပေတကား။

မောင်မြင့်မြတ်

၈၆။ စာဆိုတော်နေ

နှင်းသောက်ကာရွှင်ကြည်။
ပွင့်ပွား ငိုတံနှင့်
သဇင်နဲ့ မြိုင်ယံဦးမှာ
မြူးပြန်ခဲ့ပြီ။
ပဝေခေတ်ဆီက
ပေကညစ်ရယ်နှင့်
ခြေလှစ်ကာ ကဗျာချိုတဲ့
မြန်မာဆို ကဝိပေါင်းရယ်လို့
ငြိမ့်ငြောင်းစွာ သံသာကျူးလေတဲ့
ခေတ်ဦးသို့ ထင်တရည်
ပြန်လည်လို့မျှော်တွေး။

မပေနိုင်

ယနေ့အခါတိုင်တော့
ရည်ကာပြိုင် ဆုမှန်ထူးရယ်နှင့်
မုခ်ဦးမှာ သဇင်ခက်ကပ
ဆယ်လက်စုံ မဏာသလို့ရယ်
လွမ်းရတယ်လေး။

နယဉ်

၈၇။ တော်လှန်ရေးစာဆိုကြီး

ဆင်းရဲတော့ ကရုဏာ
ချမ်းသာတော့ပီတိ။
အဖိုးအို မသေသေးခင်က
ကိုယ့်သွေးတွေ ကောင်းစေသောဟု
တော့ခဲ့ပေ၏။
ညီညွတ်တော့ စိတ်ကြည်
မညီတော့ စိတ်မော။
အဖိုးအို မသေသေးခင်က
တောင်ဌေးကို အဖော်ပြုပါလို့
သွေးစည်းမှုတော့။
လိမ္မာတော့ အားမာန်
မိုက်ပြန်တော့သနား။
အဖိုးအို မသေသေးခင်က
ငြိမ်းအေးကာမနေဆိုတိရဲ့တု
စိတ်ကြောင့်ကြများ။

ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကျွန်ုပ်ဖြစ်တော့
 တဆစ်မှင့်မခံ
 တော်လှန်တဲ့ တို့အဖိုး။
 ကိုယ့်ရာဇဝင် အဖြစ်ရှုံးတော့
 လုံးလုံးမှ ငှိမခံ
 တော်လှန်တဲ့ တို့အဖိုး။
 မြန်မာ့သွေးပေပ
 နှုတ်ခမ်းပေးတတောင်ကျော်နဲ့
 ကလောင်မော်စိန်တချောင်းရယ်နဲ့
 သောင်းမြန်မာနယ်တရိုး
 ဒေါင်းလံလွင်ထိုး။

တံခို

၈၈။ ဤမိသားစု

ညနေဆည်းသာ၊ နေဝင်လာ၍
 ထိုင်လေ့များ၊ လှိုင်းလေကြားဝယ်
 ငါးကိုဆောင်ငင်၊ ပိုက်ကိုတင်၍
 ခုပင် အိမ်ပြန်လာကြပြီ။

တံငါအများ၊ ပြန်လာငြားလည်း
 သားလှတယောက်၊ လူပျိုပေါက်လျှင်
 ရောက်မလာသေး မပြန်သေး။

ခါတိုင်းဆိုလျှင်
 ဖခင်တံငါ၊ သူငါးရှာ၍

ဆည်းချာ ဖေ့သား၊ ကျောင်းသို့သွားလည်း
 ခုကား များ၊ ဖ ဖျားနာ၍
 ဝမ်းစာအတွက်၊ သားလှထွက်ကာ
 လှိုင်းပြက်မြစ်ပြင်၊ ပိုက်ရေးငင်၍
 သူလျှင် ငါးဖမ်းထွက်သတတ်။

ထဲအိမ်တွင်းမှာ
 ရောဂါခံစား၊ ချစ်လင်သားတွက်
 မယားတံငါ၊ ငန်းဆေးဝါကို
 ညင်သာတိုက်ကျွေး၊ ကုသပေးယင်း
 လူလေးအိမ်ပြန်၊ ရောက်ချိန်တန်မို့
 ဝှန်ပျော်စောင့် နေရှာ၏။

အချိန်ကြာ၍
 ဆည်းဆာမတည်၊ မှိုင်းညှိရိကာ
 နေသည်ကွယ်မြုပ်၊ ညမိုးချုပ်။
 ဆိပ်တန်းတက်ပြန်၊ ကျေးဇူးကံသံလည်း
 ဆူညံရာမှ၊ ငြိမ်ဆိတ်ကြ။

ဟောင်းနှမ်းညစ်ပေး၊ မှိုင်းဝေဝေနှင့်
 ရေနံမီးခွက်၊ တလက်လက်။

အသင့်ပြင်ထား၊ ထမင်းများလည်း
 စားသူမျှော်လျက်၊ အေးစက်စက်။

မိနှင့်ဖလည်း
 သားလှကိုသာ၊ စောင့်မျှော်ရာမှ

ပူဆာရင်တွင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်းဖြင့်
သက်ပြင်းတိုချ၊ တ တထ။
ထိုရော်ကလ၊ တဲအိမ်ဝမ
ဆိုဗျာ အဖေ၊ အိုအမေတို့
ငါးတွေများစွာ၊ သားဖမ်းရဟု
သားလုံမြည်တမ်း၊ ငါးတောင်းထမ်းလျက်
အားစွမ်းမာန်ပြည့်၊ ရောက်လာတိသော်
မိနှင့်ဖတို့၊ မျက်ရည်စို့။

မင်းယုဝေ

၇၉။ ရထားဆွဲပွဲ

ရထားပန်းယာဉ် ရွာချင်းဆိုင်
အနိုင်ယူဘိဆွဲ ဆွဲ
အပြိုင်ယာဉ်လွန် နှံ။
လဲဝါပွင့်ချိန် ပေါက်ပွင့်ချိန်
လမင်းတထိန်ထိန်
ထိန်ထိန်သာ ငိုလမင်း
နှင်းမှုန်ပန်းနှံသင်း။
အားတင်းလို့ရာ တောင့်ထားပါ
ငါရို့ နိုင်ဘို့ကား ကား
သူရို့ ရှုံးဘို့များ များ။
ရထားဆွဲကာ အားခဲကာ
ရွာလုံးညီညာညာ
ညီညာညာ ယှဉ်ပြိုင်နှံ
ရာသီ တပို့တို့။

စစ်တွေ - ဇော်နောင်

(“ယာဉ်”ကို ရခိုင်အသံထွက်“ယိုင်”ဟု ဖတ်ပါ)

၉၀။ ဆိပ်ကမ်းသာ

သူလုပ်အားကြောင်း၊ လွင့်ပါးထိုးတက်
ခိုးကယက်နှင့်၊ စက်လည်းဆူညံ
ဤမြစ်ယံဝယ်၊ နိုင်ငံရပ်ခြား
သဘောများနှင့်
စည်ကားလှပပေတကား။

ရွှေဝါဆန်နှင့်၊ ပြည်တန်သည့်ကျွန်း
တခေတ်ဆန်းလိမ့်၊ တခန်းရာဇဝင်
မော်ကွန်းတင်သော်၊ သူတွင်ယိုစီး
ချေးဒီးဒီးသည်
မြစ်ကြီးဆိပ်ကမ်းသာဖွယ်တည်း။

နောင်ကြီးလှုပ်သား၊ အိုယောကျိား
သင်အားသင်မာန်၊ ချေးလည်းငန်စွ
သန်သန်စီးပြေး သင်၏ချေးကြောင့်
ပွေးပွေးလှုပ်မျှ၊ ဤမြစ်မသည်
သာလှစည်ပင်၊ ထာဝစဉ်တည့်
အသင်နှင့်ကွားပေးတာဝယ်
ရေဝါစီးတန်း၊ ဆိပ်ကမ်းလန်ဖွယ်
အားမာန်ငယ်သည်
ကိုးကွယ်ရာမဲ့ချိန်ထကား။

ဂုဏ်စင်

၉၁။ ပုရန်ဆရာသို့

ဧည့်ပုရန်သို့
ရွတ်ဆိုပျော်၊ စုတ်ချာချာနှင့်
ခါးမာလုံချည်း၊ ကျက်မပီတော
ပြုလုပ်ပါးလွှာ၊ သင့်ခန္ဓာလည်း
အစွဲထက်အောင်၊ ရှုမကောင်းတည်း။

အိုပုရန်ဆရာ
အက်မာကိုယ်ထဲ၊ သံလက်ပြားကို
စွပ်နားခေ၊ အသာချ၍
ငါးဖုန်းမှ၊ အာထိုင်သွားလော့။

အင်ထုလုပ်
ပြည်သူ့အထု၊ ခေတစင်ကျိုးပြု၍
အင်ထုလုပ်ထူး၊ ရထနာတည်း။

အူလီလပ်ရေးပိုင်၊ မြတ်ကျောက်တိုင်လည်း
ခိုခိုင်ထယ်ဝါ၊ သင့်လက်ထုတည်း။

စာပေဗိမာန်၊ ကြော့ဘုံပျံလည်း
အက်သံစွင့်က၊ သင့်လက်ထုတည်း။

ညောမြတ်မိုး၊ တက္ကသိုလ်လည်း
ကြည်ညိုပွယ်သာ၊ သင့်လက်ထုတည်း။

ဧကားသင့်ကို၊ ကျေးဇူးဆို၏
အစွဲလိုဆရာ၊ ကြည်ညိုပါ၏။

ဆင်ကားတနေ၊ ကွယ်လွန်ရွှေလျှင်
ဆွေးမြေ့ခန္ဓာ၊ မြေပြစ်ပါလိမ့်။

ထင်သေရွှေလည်း
ဆိမ်မွေ့ထယ်ဝါ၊ သင့်လက်ထုတို့
မြန်မာတို့မြေ၊ ကျန်ခဲ့ပေလိမ့်။

လွတ်လပ်ရေးပိုင်၊ မြတ်ကျောက်တိုင်လည်း
ပျံလွိုင်ကမ္ဘာ၊ တည်တည်ထုဝယ်
စာကန္တဝင်၊ သမိုင်းတင်လိမ့်။

စာပေဗိမာန်၊ ကြော့ဘုံပျံလည်း
မြန်မာ့သမိုင်း၊ စာပေလှိုင်းဝယ်
အိုခိုင်းပွယ်ရာ၊ ထင်ပေါ်ပါလိမ့်။

ညောမြတ်မိုး၊ တက္ကသိုလ်လည်း
ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှစ်၊ သူရည်ချွန်ပြင့်
နီဝင်အတွက်၊ သည်ပိုးရွက်လိမ့်။

အိုပုရန်ဆရာ
ဧကားသင့်ကို၊ ကျေးဇူးဆို၏။
သင့်လိုဆရာ၊ ကြည်ညိုပါ၏။
ထင်သေရွှေလည်း
ဆိမ်မွေ့ထယ်ဝါ၊ သင့်လက်ထုတို့
မြန်မာတို့ဆီ၊ ကျန်ခဲ့မည်ဟု
ချော်ချည်ဝမ်းမြောက်သည်တကား။

၉၂။ ထင်းဆယ်ကြသူများ

ချောင်းညာဆီမှာ၊ မိုးပြိုရာ
ထင်းစောစီးစီး၊ ချောင်းရေစီး
စီးတယ်လေ၊ စီးတယ်လေး။

ကမ်းနားသစ်ပင်၊ ချောင်းနုတ်ငင်
ရေလျှင်ဝေါဝေါ၊ ထင်းတွေ့မျော
မျောတယ်လေ၊ မျောတယ်လေး။

စိုင်းနုတ်လိမ္မံက၊ ထင်းမျောလာ
ဆယ်မာမီလား၊ ဟိုအများ
ဆွားတယ်လေ၊ သွားတယ်လေး။

အင်းတိုရစ်က၊ မြေမျောလာ
အောက်တေးဝေး၊ ပျိုတိုပြေး
ပြေးတယ်လေ၊ ပြေးတယ်လေး။

စာစောင်းရွှေယောင်၊ ပျိုတို့မောင်
ခေါင်းတောင်မြေပေး၊ သတ်တယ်လေး
သတ်တယ်လေ၊ သတ်တယ်လေး။

ခေါင်းတောင်မြေပေး၊ တေးရန်ဝေးမှ
ပြေးကာချောင်းတွင်း၊ ပျိုတသင်း
တသင်းဝန်းနှင့်၊ ဆင်းတယ်လေး
ဆင်းတယ်လေ၊ ဆင်းတယ်လေး။

အောင်စွမ်းရည်

၉၃။ ဆိုင်းနောက်ထ

သားပုတ္တရတနာကို
တုထူးပုန္ဒလာသနာတွင်း
သွတ်သွင်းထဲပွဲပေကိုးဗျ။

မီးလုံးတန်းလို့
အဆန်းအဆန်း၊ ဆံ့မခန်းမျှ
ဖြတ်သန်းသွယ်ယွက်၊ မထွက်ယက်။

မီးလုံးဝိုင်းပွင့်
ကြာဆင့်ကြာရွက်၊ ကနုတ်ခက်နဲ့
မှန်ကွက်ဝင်းပ၊ ရွှေရောင်ကြွတ်
ဝိုင်းမအတင်း၊ လက်ချင်းသွယ်ယွက်
ကွက်စုံနှုတ်တော့
လက်ထုတ်ပီ၊ ဖယ်သံကြည်
မြည်လဲမြည်တဲ့ ဆိုင်းလက်ဆံ။

ပဉ္စရူပ၊ ခြေထက်ကြွကာ
ပျံထမယ့်ဟန်၊ အတောင်ပံနဲ့
ပတ်မသံက ဗေထိ ဗေထိ။

ရေတံခွန်မှ
စီးသွန်လို့ကျ၊ ကျောက်ပေါ်ကျတော့
ခုန်ကြကျယ်လောင်း၊ မြည်တဲ့ဟောင်နှယ်
ကြေးနောင်ဆံ့ကလဲ တဲ့ဖက်။

အောက်ထက်လက်လက်
လက်ကိုဝဲလှည့်၊ ကြည့်ရလဲလှ
အသံကလဲ၊ ချိုမြနှစ်သောင်း
ဖျားရည်လောင်းသို့
မောင်းသံကလဲ မမာယန်။

အထက်မြောက်ချည်၊ အောက်နှိပ်ချည်နဲ့
ပိန်ချည်ဖောင်းချည်၊ သံစုံညီတဲ့
ပီပီတူတူ နဲ့သုံးလက်။

စုံထိုက်နက်
အလက်ခုပ်သံ၊ စည်းဝါးမှန်နဲ့
နားပြန်တချက်၊ ဝင်ဝင်နက်တဲ့
ခွက်ရှက်ရှိုရှို လင်းကွင်းသံ။

ဆိုင်းအတီးမှာ
အေးပြီးကြောင်တက်၊ လက်တဖက်က
ခါးလက်ခုပ်ဆုပ်၊ သက်ပြင်းထုတ်တဲ့
ရွယ်အရွယ်ကျ၊ ဆိုင်းနောက်ထ။

စုပျားအလှူ
အေ့ယူလိုက်ရ၊ ကြာခဲ့လှလဲ
အိမ်ကတောင်ဝေး၊ မလှူနိုင်သေး။

ဝင်းလတ်

လှဲကော်တံ့၌
ကော်မှန်ဝင်းဝင်း၊ လထင်းလင်းနှင့်
သံသင်းဘောင်၊ ဓဋ္ဌဇောင်လူသည်
မိဂသမ္မတာ မြစ်ကမ်း၌။

ညချမ်းတိတ်၌
အထိပ်တွေးမြား၊ ဗလားလွှားနှင့်
မင်းဖျားရုဇ၊ ဧကောင်ခရသည်
မိဂသမ္မတာ မြစ်ကမ်း၌။

အေးသံလိမ်း၌
အေးစိမ်းရှင်ရှင်၊ မြားဆိပ်ဝင်ကာ
ရှင်သုဝဏ္ဏ၊ ဝိန်းအပြာရသည်
မိဂသမ္မတာ မြစ်ကမ်း၌။

ရှင်ခွင်ကြားတွင်
အားဦးခေါင်းကို၊ ပိုက်ပေ့ငိုကာ
အဆို ခုကူလ၊ ပူခဲရသည်။
မိဂသမ္မတာ မြစ်ကမ်း၌။

ရှင်ခွင်ကြားတွင်
ယားခြေစုံကို၊ ပိုက်ပေ့ငိုကာ
မိအိုပါရိုက၊ ပူခဲရသည်
မိဂသမ္မတာ မြစ်ကမ်း၌။

အနောက်ကုန်း၌

အနောက်ကုန်း၌၊ မကယ်မိတွင်
ပျက်စီးသည့်အခါ၊ တရွပ်ရွပ်နှင့်
ငှက်ထုတ်ထိုင်ငို၊ မိဖုရားတို့
သားပျိုလှလှ၊ သူစဏ္ဍကို
အသက်ကြပေ၊ မြဲသောင်ခြေတွင်
မြေကြည်တပေါက်၊ မတောက်ရပ်
ချေကြည်ထကျက်၊ မတိုက်ရပ်
ချေကြည်စာစက်၊ မပက်ရပ်
လဲစားရာမှ၊ လူ့စားထ၍
သူတို့ထွက်၍၊ ချွမ်းသာရိ၏
နေခြင်းနှင့်တူ၊ ကျောင်းသို့ဝင်သည်
အရပ်ပြည့်အိုးနှင့်ပေတကား။

ပျဉ်းမနား - မောင်နှိုင်း

၉၅။ ဖိုးမောင်လာပြီ

ဖိုးမောင်လာပြီ၊ လူခြေတိတ်၌
အလှဆင်အနား၊ ရွာတံခါးမှ
ရုပ်အေးကျယ်လောင်၊ ဆီးကြိုဟောင်ဆော်
ဖိုးမောင်လာပြီ ဆိုကြသည်။

ဟောင်သံရပ်၍
အထက်ကြပ်ပေါ်၊ လာ၊ အသံများကား

အခြားအောင်၊ မောင်ဖိုးမောင်သည်
ရွာတောင်ချောင်းက ပြန်ခဲ့ပြီ။

ဖိုးမောင်သံကြား၊ ကင်းသမားက
တံခါးကြီးအောက်၊ မလွယ်ပေါက်ကို
အယောက်ဝင်သာ၊ ဖွင့်လိုက်ပါသော်
ထာတောင်အုပ်အောင်း၊ ဝဲတက်ချောင်းနှင့်
ခါးစောင်းကိုင်ကိုင်၊ ငါးပလိုင်းကို
လွယ်သိုင်းပြီးလျှင်၊ ရွာကိုဝင်သည်
လှပင်လေလား၊ တစ္ဆေလား။

အစ္ဆေမကြောက်၊ မြေမကြောက်ပဲ
အယောက်တည်းပင်၊ ညဉ့်မောင်တွင်၌
သူလျှင်ငါးရှာ၊ မကျေးပါက
တိရွာသူသား၊ လူအများတို့
ငါးစိုငါးစိမ်း ငတ်ပေလိမ့်။

အောင်းတညဉ့်
ချမ်းမြေ့စိမ့်အေး၊ ဗေဒနားကျေး၍
ရွာဘေးကျီပျက်၊ မောင်နှက်နှက်မှ
အိကွက်ကအေး၊ ထောက်တဲ့ကြော်စဉ်
ရွာပေါ်လွှမ်းအောင်၊ ရုပ်ကျားဟောင်သည်
အောင်လာချိန်ပါတကား။

သို့ဖြစ်သော်ငြား၊ ခါတပါးသို့
အခါဝင်လို့၊ သူမဆိုပဲ

မောင်းကိုထုတ်၊ ဣစ္စပါဟော
ရွာကိုတေးမှ၊ ဇာကွယ်ကြလေ့
မမြင့်အား၊ ဝမ်းချိုထားဟု
စကားမခပ်၊ ငစ်စေခပ်တန်းထင်
မိုင်းခန်းမိန်းသံ၊ ရွာဆုံးညီညီ
ချောင်းယံပဲထင်ထင်သတည်း။

ပိုးမောင်မိုင်း၊ ဤထွင်ဆုံးလည်း
ရွာဝန်းစိတ်ထွင်၊ ပိုးမောင်ထင်ရွှေ
ပိတ်ထင်ကား၊ ဟည်းလျက်ပါတည့်
ဘယ်ခါမခပ်၊ ဆီးထင်ကြိုသို့
မိုင်းသိညီရိုင်း၊ လူခြေတိတ်နို့
ရေထပ်ထနား၊ ရွာတံခါးမှ
ဂပ်ကွားကွယ်လောင်း၊ ရမ်းရော်အောင်ထော်
ပိုးမောင်အာပြီဆိုသံပင်။

မင်းသုဝဏ်

၉၆။ အမေရွာ

ရောဝတီ
ခေရစ်လည်မျိုး၊ နေခြည်ပြောက်ထိုး
ကျုံးမြို့ရိုးနှင့်၊ ပြအိုထန်ဆောင်း
မြို့ထော်ဟောင်းကား
ဆယ်ပေါင်းပြန်ရုံလှအသား။

အုဋ္ဌဝတီ
ရေလှိုင်းကြည်ရွှေ၊ နေခြည်မှန်ဖျ
မြို့ဟောင်းလှနှင့်၊ လှပရံဝန်း
မြို့ထော်ကျွန်းဟု၊ စာညွှန်းပွဲခွဲရေပါတကား။

ဇော်ဂျီပေါင်းလောင်း
မြစ်ဆုံပေါင်းလျက်၊ ငြိမ်ငြောင်စီးစာ
မြစ်ရေတည့်၊ တောင်ပြာတောထန်း
မောစခန်းနှင့်၊ တောလမ်းအကျွ
လူမလေ့ကား၊ ချမ်းမြေ့စရာပါတကား။

သို့သော်တမူ
ဂုဏ်မတူတည့်၊ ထူထောင်ခန့်ညား
မြို့နှင့်ခြားရွှေ၊ ယယ်ကြားတောထေး
လမ်းပွေးပွေးနှင့်၊ တောခွေးဆူညံ
ကြက်တုန်သံနှင့်၊ မောင်းသံကျောင်းကျောင်း
နှုတ်အော်မောင်းလျက်၊ တောင်စောင်းတေးမှ
ကျေးတောရွာကို၊ ပညာအရွတ်
စာမတင်လည်း
နေချင်စရာအမေရွာ။

နေသွေးနီ

၉၇။ အလွမ်းပြေစာတစောင်

အလွမ်းပြေအမေရေးတဲ့
ကောက်ကွေးကွေးအကွရာ။

ခဲဆံ့ကိုတ်တွေးဆူတ်လို့
ဖျက်ပွတ်ရာအစိုစိုနဲ့
စာသတ်ပုံမမှန်ကန်လဲ
အမွေ့ညာတ်ဘယ်လိုကောင်းပါလိမ့်
ပျောင်းညွတ်သည့်စာ။

စိုးသာယာကျောင်းမှာတုန်းဆီက
ဆင်ပုန်းကုန် ကျွတ်အောင်မတတ်သော်လဲ
အမေ့မှားစေထနာအတ်တွေက
ဖြတ်ကနဲယိုလို့လာ
လွမ်းစာတဲ့ဆောင်းပါး။

အမေမရှိသော်လဲ
ပြေမိ ပြေစရာပေါ့
သည်လမ်းစာ သည်လက်ရေးရယ်က
ပဲတီချဉ်သွယ်သွယ်ကွေးလိုပ
စီရေးပုံမပြေပါလဲ
စေထနာအလွန်သန့်တာမို့
အမေ့စာတကယ်ခန့်တယ်
အံ့မိပါတကား။

တစ်မိုး

၉၈။ ပရွက်ဆိတ်နှင့်နှံ့ကောင်

ပရွက်ဆိတ် ပရွက်ဆိတ်
ဟုတ်ကဲ့ဦးခေါင်းညိတ်

တိတ်တိတ်ကလေး သယ်ဆောင်လာ
ဆန်စေ့ကြီးလဲပါ
ဦးခါအစာလွန်ရှားပါး
ခုကခုသလား။

ခုန်ဆူခုန်ဆူ ဦးနှံ့ကောင်
ရှည်လဲ ရှည်တဲ့ပေါင်
အထောင်လဲညောင်း
အုဟောင်းလောင်း
သုဗျားဆီကတောင်း။

ပရွက်ကောင်လေးအလိမ့်မာ
တွင်းအောင်းမိုးအခါ
အစာမဝတ်၊ ရေမပြတ်
ဘုလက်ခမောင်းခတ်။

မတ်တတ်ရပ်လို့ တွင်းဝင်ို
နှံ့ကောင် ရှိရှိစို
ကလိုခုန်ပေါက်၊ စိတ်တွေပျောက်
သေမှာအလွန်ကြောက်။

နှောက်မုငိုရ
ထိနှောင်တ
ရွက်ဦးနှံ့ကောင်

ဥစ္စာထု
ပညာစု
တူပ ပဋ္ဌကံဇာဒေဝီ

ဂုဏ်ဝင်း

၃၉။ ကြိုက်သောစာရှုပ်ကလေး

မြို့သာမြစ်ကျေး၊ ပွဲထော်စျေးနှို
အဝေးရပ်မှ၊ ရောက်လာရစဉ်
မတင်ထင်နိုး၊ ရွာပိပါ၏။

တုန်းခြေရင်း၊ ကြိုးဝိုင်းတူင်း
ဆင်းကွင်းပတ်မ၊ စည်ညီစုတညီ
အောက်ကတတ်စင်၊ မြို့မှာထင်သော်
ထွက်ပြင်ခမ်းနားအလှူလ၏။

တုန်းချေးထန်း၊ ဆိုင်ခန်းခန်းတယ်
သစ်ခန်းလှပ၊ ပြင်ဆင်သလျက်
မြို့ကထွက်ကုန်း၊ နယ်ထွက်ကုန်းနှင့်
မျိုးစုံခင်းကျင်း၊ ပေါင်းစပ်ခြင်းပြိုင်
ပြင်ကွင်းကျား၊ စိုရာရပ်
ဖန်းပြုဖတ်ခေါ်၊ ခန္ဓာယောဝင်း။

ထနေရာ၌၊ ဇောက်မှာထောင်ဝေး
ဆေးကြိုတ်ကျေးလျက်၊ နုဆေးခေတ်ထွတ်

ဦးလှုပ်သည်၊ ကြီးလှုပ်တိုင်းမှ
ခန်းပြည့်ပါ၏။

ထနေရာ၌၊ မျက်နှာဝင်းကြော
အည်တိုင်မောနှင့်၊ ကတော့မည်နှယ်
ထပ်မင်းမယ်သည်၊ ချစ်ဖွယ်ရုပ်တူ
ကြီးစုံဆင်၏။

ထနေရာ၌၊ ချိုတ်ဝါပုခိုး
ငွေမြည်ထိုးနှင့်၊ ကကြိုးခုနစ်သွယ်
ကမည်နှယ်ပင်၊ ချစ်ဖွယ်ခင်းသော
ရုပ်ယန်ကြား၏။

ထနေရာ၌၊ ဗာရာပြည့်စွာ
ဇောင်းကြော့ယင်နှင့်၊ ချစ်ကြင်ဆက်ထား
စီရုံးမယ်၊ ဈာန်ဆယ်သည်
ရွှေဝယ်နောက်ပါ၊ ညီလှစွာ၏။

ထနေရာ၌၊ လိုရာစကား
ထင်လျှောက်ကြားမည်၊ ခင်းပုဆိုးရုပ်
ဝန်ဝတ်တတ်သည်၊ ကြီးလှုပ်တိုင်းမှာ
လက်ဟန်ပါ၏။

ထနေရာ၌၊ မြိုင်သာထော့တူင်း
ဘတ်စုံခင်းဖို့၊ ဆင်မြင်းကျားရုပ်
သစ်ကြုတ်သာရကား၊ မျောက်လိမ္မော်တို့

စိကဆွဲချိတ်၊ မြင်သူစိတ်အား
ယိုထိတ်ဆန္ဒ၊ ဖြစ်စေကြ၏။

သက်ရှိပုံဟန်၊ သတ္တဝါန်လှပ
ကြီးစုံကသော၊ မြန်မာလက်ရာ
ဆန်းစုံစွာတွင်၊ လိုရာကိုတွေး
ကြိုက်ရာရွေးသော၊ ရွေးရေးဘယက
ဝိုင်းစက်စက်နှင့်၊ ပြုံးမျက်နှာချို
အလှပိုသည်၊ ရုပ်ပျိုမျှခေါင်
မစ်တိုင်းထောင့်သည်၊ မာန်ဆောင်တက်ကြ
လှကြီးလှ၍၊ ယုယကိုင်တွယ်မိတော့သည်။

နယဉ်

၁၀၀။ ယုန်းကွမ်းအစ်ကလေး

အေးဝါနီလည်း၊ မပီတော့ပါ
ရွေးရေးကွာလည်
ကျောက်ကာရွာဖြစ် ကွမ်းအစ်ကလေး။

ကွမ်းအစ်ထဲမှာ၊ ကွမ်းဝါညွန့်ဖူး
ထုန်းပူးကွမ်းညွယ်၊ အန်ထိုးတပ်၍
သပ်ရပ်ယာစား၊ ကာလလျားခဲ
ဖိုးဖွားပစ္စည်းဖြစ်ပါ၏။

ညော်သည်လာလျှင်၊ ရွေးမှာကျန
ကွမ်းအစ်ချ၍၊ လောကဝတ်ကျ
ညော်ခံပေ၏၊ ဖွားအေပြုမြဲညော်ဝတ်တည်း။

ညချမ်းချိန်ခါ၊ ကွမ်းယာမြူဝါး
မြေးငယ်များကို၊ စကားပုံပြင်
စုစဝင်နှင့်၊ ကောင်းကင်နက္ခတ်
လှည့်ပတ်မိုးမြေ၊ ပြောညွန့်ပေ၏
ဖိုးအေပြုမြဲသင်တန်းတည်း။

နှစ်ရှည်ကျိုး၍၊ ထုန်းပူးခြောက်လျက်
ကွမ်းညွယ်ပျက်လည်း၊ သက်ကြီးငယ်သူ
မည်သူမဆို၊ ချိုသာပျောင်းအိ
ဆက်ဆံတိသည်၊ ဖွား၏အမေ
ခံရပေ၍၊ မြေးတော့လူထုဝင်ခဲ့ပြီ။

မြည့်ရာဇဝင်၊ သင်ကြားဖတ်မှတ်
နက္ခတ်ထွက်ဝင်၊ မိုးမှာမြင်တိုင်း
ယခင်ပြဘူး၊ ဖိုးကျေးဇူးကို
ချီးကျူးမကုန်နိုင်ပါပြီ။

မျိုးမြင့်ဆွေ

၁၀၁။ နှီးယပ်တောင်ကလေး

ဝါးခြမ်းစိတ်ဖြတ်၊ လွှာရက်သပ်သည်
နှီးယပ်တောင်လေးတခုပါ။

ဈေးကမဝယ်၊ ဖိုးမထယ်ချေ
နေဝယ်ပူပြင်း၊ အိုက်စပ်ခြင်းတွက်
အိမ်တွင်းလက်ဖြစ်သုံးရန်တည်း။

နိုး ဘပ်တောင်လျှင်
အမြင်လှကား၊ မွေးမြူစွာနှင့်
နို့ ဘယပ်တောင်၊ မြို့သုံးဆောင်သို့
ပွဲခေါင်တင်မည် မဟုတ်ပါ။

နိုး ဘပ်တောင်လျှင်
အမြင်လှဆုံး၊ ခေတ်မီသုံးသော
မြို့ပုံးနှင့်လျှံ၊ ပန်ကာပျံသို့
ဝိခဲခဲစတုညးမဟုတ်ပါ။

ပွဲခေါင်ပွဲလယ်၊ မတင်တယ်၍
မြို့ဝယ်စိမိခံ၊ မသုံးပြန်လည်း
ထရံမလပ်၊ တောရပ်တောမြေ
တောနေတောဖွား၊ လူအများတူကံ
အားကြီးကုမ္ပဏီ၊ သူစမ်းစလျှင်
လေ ဘကဝန်းနှယ်ပါထကား။

ကြော် ဝါးခြမ်းစိတ်ဖြတ်
လွှာရက်ဘပ်သည်၊ နိုးယပ်တောင်လေး
သေးသိမ်မပြောင်၊ တောသုံးဆောင်လည်း
ထယ်ဆောင်ယူပေး၊ လေအေးအေးနှင့်
ချွေးသိပ်မောပြေ စေပါသည်။

ဗျာပုံ - မောင်ဆွေနှယ်

မမေ့ထုံ မမေ့ထုံ
ပါးကွက်ကျားနဲ့ နှပ်ခါးမှုန့်
မမေ့ထုံ ဘာကြောင့်မေး
ရှင်တောင်နှပ်ခါး လိမ်းလို့မေး။

မမေ့ထုံ မမေ့ထုံ
ဖယ်ကုံးနဲ့ဆံထုံးပုံ
မမေ့ထုံ ဘာကြောင့်မေး
တောစပယ်သေး ပန်လို့မေး။

မမေ့ထုံ မမေ့ထုံ
နှုတ်ခမ်းပါးနဲ့ ကွမ်းဝါးငုံ
မမေ့ထုံ ဘာကြောင့်မေး
မုန့်ကွမ်းအေး ဝါးလို့မေး။

မမေ့ထုံ မမေ့ထုံ
နှုတ်ချိုအေးနဲ့ မမေ့ထုံ
မမေ့ထုံ ဘာကြောင့်မေး
လိမ်မာခြားရေး သတင်းပြေး
သမီးမြကျေး ကြာညိုသေး
စိတ်ထည်ကြည်လို့ နာမည်မေး။

ကြည်စား

မြင်ခဲ့မိသည်၊ မြရည်ရွက်ချုပ်
အထပ်ထပ်လျှင်၊ ပွင့်ဖတ်နီရင့်
နှင်းဆီပွင့်တည့်။

မိုးမြင့်ကောင်းကင်၊ ဧရာပါလျှင်လည်း
ကြယ်စင်ရွှန်းလက်၊ ပြုံးပြုံးပြက်တည့်။

ကြာခဲ့မိသည်၊ မပီမသ
တေးဂီတကို၊ ရွှေသီဟန်
စမ်းရေသံတည့်။

နှင်းဆီနှုတ်ခမ်း၊ ကြယ်မျက်ဝန်းနှင့်
စမ်းသိုရယ်သံ၊ ချစ်သူဟန်ဟု
တရံခါး၊ နှိုင်းဆိုပြသော်
နှမမျက်နှာ၊ ပြုံးရောင်ဖြာသည်
ကန်မှာရေပြည့် ကြာနှယ်တကား။

ကြွနှမ်းရော်စင်၊ ပွင့်ချပ်လွင့်၍
ကြယ်ပွင့်လည်းကြွ၊ ကြာလည်းခွေ၍
စမ်းရေလည်းသွေ၊ သည်ယနေ့မူ
မေမေမျက်နှာ၊ သာမြသာသည်
မိုးမှာတိမ်စင် လနှယ်တကား။

ဝင်းကြွယ်

အိမ်ခေါင်မိုးမှာ၊ သူထိုးလာသည်
ပေလွှာစာချုပ်၊ အဝေးရပ်က
ဆံဖြတ်မောင်ရေး၊ အလွမ်းတေးကို
မလေး ဖတ်နိုင်ခဲ့ဘူးပြီ။

ရွှေဝသို့သွား၊ ချစ်သူအားလျှင်
မှာကြားပို့လေ၊ လွမ်းစာခေ့ဟု
မပြေမလှ၊ နွဲ့လျှလျနှင့်
မိန်းမလက်ရေး၊ ငယ်သေးသေးကို
မလေး ခြစ်နိုင်ခဲ့ဘူးပြီ။

သို့ပင်ဖြစ်လည်း
ချစ်သူနှင့်ဝေး၊ တို့မလေးကား
ရေးလည်းမတတ်၊ ဖတ်မတတ်နှင့်
စာငတ်ပေငတ်၊ အသိငတ်သည်
မတ်တတ်ခြောက်သည့် သစ်ပင်လို။

ကံထောက်မ၍၊ ဤယနေ့မူ
နှေငွေလျှပ်လျှပ်၊ ပူစပ်စပ်တွင်
ထန်းပလပ်ရိပ်၊ တမာရိပ်၌
ချစ်ရိပ်ခိုဝင်၊ စာကိုသင်သော်
မပင်မပန်း၊ အမြင်ဆန်းသည်
မျက်ကန်းမလေး မြင်လေပြီ။

အမှောင်ကင်းပါ၊ အလင်းရ၍
ဘဝသစ်လွင်၊ သစ်ခြောက်ပင်သည်
စိမ်းရှင်ရွက်နှင့်၊ ဖူးငုံပွင့်သော်
ကြွလွင့်လေပေ၊ ဘဝဟောင်း။

မင်းတုတ်၏

၁၀၅။ စနစ်သည်သာထရားမိ

ဩကသဟု
ဗုဒ္ဓထံရင်း၊ ဆံကိုခင်း၍
ဝပ်စင်းမမြတ်၊ မရွတ်တတ်သော
တော်သည့် မှဲ့သည့်အဖိုးအို။
ဗေဒသုံးပုံ၊ အလုံးစုံကို
နှုတ်ငုံရွှေ၊ သင်ပုန်းချ၍
လက်ကရေးမှတ်၊ မတွက်တတ်သော
တော်သည့် မှဲ့သည့်အဖိုးအို။
နဂသုခ၊ ဆေးကျမ်းညို၍
ဇာတ်သည့်ရောဂါ၊ ဝေဒနာကို
သေချာစေစပ်၊ မကုတတ်သော
တော်သည့် မှဲ့သည့်အဖိုးအို။
ဆန်ကုန်မြေလေး၊ နောက်ပိတ်ခွေးဟု
သေဘေးနားနီး၊ အဖိုးကြီးကို
စီးသောဖိနပ်၊ ရွှံ့အကပ်မျှ
မပျက်မသား၊ မလေးစားခဲ့။

စာထည်းကျေညက်၊ ဥာဏ်ရင့်ရက်တွင်
ခြစ်ပျက်လုံးစုံ၊ စိတ်အာရုံဝယ်
မကြားမဲ့ပိသ၊ ကြည့်၍ရပြီ။
အထိုနေ့မိန်း၊ ရွယ်နချိန်ကား
ကြိမ်နှယ်မီးပစ်၊ သူကျွန်ဖြစ်ခဲ့။
ခေတ်ကိုလိုဒီ၊ ဟိုရှေးဆီက
ဧညီမဟု၊ ဇမ်းမဝ၍
အရပညာ၊ မသင်ပါနိုင်
စာပေမတတ်၊ သပေါက်ဘတ်ကို
မဲ့ငယ်စွာနှင့် ကခဲ့ထကား။

အကိုပြစ်မှား၊ အပြစ်များမှ
ဧါအားပျောက်စေ၊ ကွယ်ပါစေဟု
ရွှေကြာလက်အုပ်၊ ပုဆစ်တပ်၍
ဇွပ်နာမ်စုံစွာ၊ ကန်တော့ပါ၏။

ဈေးခါခေတ်ဖောင်း၊ ကျွန်တော်ကြောင်းကို
သောင်းထောင်းကြေကြေ၊ တိုက်ဖျက်ချေ၍
ဆိုတော့ခေတ်သစ်လူကြွေ။

ကိုဝေး (အင်းတုတ်ရည်)

၁၀၆။ နွေလုပ်ငန်း

ချောင်းတစ်ပိန်တဖက်ကမ်းသီက
ရွှမ်းသူတို့လွယ်ကစ်တောင်း။

ရိုးပြတ်သင်းလေတဲ့
မုရင်းလယ်မြေနှိထက်
ကျွဲကိုယ်စီထုတ်ဖောင်များရယ်နှံ
သန်ခေါင်ကျော်ချိန်မိသွားပါစို့
ဝါးခုတ်ရအောင်။

ဆောင်းအကုန် နွေအသက်ပေမို့
မိုးအတွက်ကိုယ်အိမ်ထောင်မှာ
သို့လှောင်ရပစ္စည်း။

အာရုဏ်တက်ပြန်တော့
တောင်ထက်မှာ ကိုလူပျိုတို့
ဝါးနက်ညှိအတန်ရပြီထင်
ပြန်ကြရန်ပြင်ဆင်ပေါ့
ဆမ်းခံဝင် ရွာခြေကပ်ရအောင်
ကျွဲငေါက်သံ ဒလစပ်သာပ
ချောင်းဖြတ်ပြီတည်း။

မန်းမော်ညွန့်

၁၀၇။ အင်းလေးလူရည်ချွန်ခန်းမှာ

မနေ့ကညနေမှာ၊ မိတ္ထီလာနေနား။
ပီနေ့မှာနေ့လယ်ခင်း၊ အင်းရေမှာသွား။

အောင်သပြေ
ညောင်ရွှေလှေဆိပ်က၊ ရေရိပ်မှာစိမ်း။

အိုးစည်နှင့်ကြို့
ရွှေမောင်းသံ တချို့ချိုပါ့
ညှို့တိုတိုသပြေခက်က
ခွန်းဆက်ဟန်ယိမ်း။

တောင်ခြေမှာ၊ ညောင်ရွှေကမြဲ။
လူရည်ချွန်ပြာလဲ့ဝင်း၊ အင်းရေကဖုလဲ။

ကျွန်းမျောက ဝဲနှင့်ယာ
ဗေဒါက ယာနှင့်ဝဲ။
ယက်ရေမှာ စက်လှေပြေးတယ်
ဖွေးလျက်သာဘဲ။

အနောက်ဖက် ကမ်းခြေမှာ။
စိမ်းစိုပြေရေခြံဝင်း၊ အင်းရေစပ်ရွာ။
ကြားကန်နင်းရယ်နှင့်
ဟင်္သာမျှတူနှံသံသာ၊ ခေါင်တိုင်ရွာပါတဲ့။
ကုန်းမြင့်မှာ ရွှေမြင်တင်နှင့်
ကျွန်းခြေတွင် ခေါင်တိုင်စခန်း
လွမ်းလောက်ပါရဲ့။

စခန်းက လွမ်းစရာ။
နိုင်ငံတော်အလံလှင့်ကာပါ၊ ငါးပွင့်သစ္စာ။
ပန်ဆင်ကြနေတိုင်းသာ၊ အနာဂတ်မျှော်မှန်း။
လူကောင်း၊ လူမုန်နှင့်
လူရည်ချွန်လူယဉ်ကျေး။ အသူးကြ ရှင်လန်း။

ထုပ်အားကိုတံပေးကြတယ်။
ဒပါက်ပြားကိုကိုင်ကာစွဲ၊ ခဲတံနှင့်စလွယ်။
လမ်းသစ်နှင့်လမ်းဟောင်းအလယ်မှာ
မြေသယ်နှင့်မြေဖို့။
ရွာလမ်းမှာအတူတူပါ၊
ခေါင်တိုင်သူကူလာနဲ့၊ တွဲမိပြီမို့။

အင်းလေးမှာထဲ လှည့်ပြန်သော်။
အင်းပေါ်ခဲဖောင်တော်ဦး၊ ဖူးခဲ့ပြီနော်။
တရွာဝင်တရွာထွက်ကယ်နှင့်
စွန်းဆက်ကြတူပျော်ပျော်
ထောင်ပေါ်နှင့်မြေပြန့်။
အင်းလေးရေခြံက
ရက်ကန်းသံ မောင်းသံနွှောထယ်
ထောထောင်အနံ့။

တောင်ခြေမှာ၊ ဧည့်ခင်ရွှေနှင့်အင်းလေး။
ခေါင်တိုင်ရပ်မှာလ
အမြတ်ကယ်အမှုန်နှင့်၊ ထူရည်ချွန်အဖပ်မျိုး
ယိုးကြပြီလေး။

၁၀၈။ ထူပယ်ထုပ်အား

ချောင်းတူးမှာ ဖိလက်လို့
ရွံ့ဗွက်ကအသွယ်သွယ်

လမ်းရွှာလယ်။
စုပေါင်းလို့မြေဖို့မယ်
ရောင်ယိုလုပ်အား။
မိုးထုသီ နံနက်ခင်းမှာ
ထွင်းပြည့် စည်ကား။

ကျောင်းအိုမှာ မိုးယိုချ
စိတ်ကတော့မပျက်ပေါင်
နည်းလမ်းကြံဆောင်။
ဆာဝန်သီ သားညီနောင်
ခေါင်ပေါ်၌ပြုပြင်ထား။
စိုဆရာပညာလှကို
ဦးချီနိုင်ရေး။

ဆိုင်ခုံတွေကျိုးအပျက်
ပိုးဆက်လို့စုပေါင်းပြင်
ကျောင်းတွက်လိအင်။
ခြေတာရေးကြေးမုံပြင်
ကြည်လင်လိပစင်း။
ဆည်လှယ် ဆည်ထုပ်အားမှာ
များထူလက်ငင်း။

လားမောင်တွေလုပ်အား
ထူးခြားတဲ့အကျိုးဖော်
စိတ်ကော် ခွင်ပျော်။

ခော်ဂျီ

ပျံ့ပြူးရေးလမ်းစဉ်ပေါ်
တေးခေါ် လှိုလက်တံ။
ကိုယ်အားကိုယ်ထူလှို
ညီတူစွာတာဝန်အေးအောင်
ပေးလို့ဝေခွဲ။

တက္ကသိုလ်စာနိဂ

၁၀၉၈။ ပိတ်ခေါ်ခြင်း

ချောင်းညှိကရေ၊ ဆည်ကြလေမှ
လယ်မြေဖွံ့ဖြိုး၊ သီးထွက်တိုးလိမ့်။

ပတ်လည်စည်းရိုး၊ သစ်ဝါးပိုး၍
ဖြိုးဖြိုးခိုင်ခံ့၊ ရှိကြပါမှ
ရွာတွင်သိန်ဂုဏ်၊ ဘေးရန်လုံလိမ့်။

သက်ငယ်တပျစ်၊ နှီးတကျစ်နှင့်
သစ်စုဝါးစုတ်၊ ပေါင်း၍လုပ်မှ
ခမာင်တုတ် မမာင်ခွေး၊ လူကလေးတို့
ယဉ်ကျေးသာကျ၊ စာအံ့ရလိမ့်။

ကိုယ်ရွာအတွက်၊ စုစည်းလက်ဖြင့်
အုလျက်ဖြဖြ၊ ဝိုင်းကြသောခါ
အာဏာမလို၊ ခို၍မဖြစ်
ပစ်၍မချဉ်း၊ ပျင်း၍မနေ

ရပ်ဆွေရပ်မျိုး၊ ကိုယ့်အကျိုးမို့
သယ်ပိုးနိုင်မှ၊ တော်ရုံကျမည်
လာကြပါငဲ့ ရောင်းရင်းတို့။

ဗန်းမော် ညိုနီ

၁၁၀။ မုတ်သုန်ဦး

မိုးဦးလေဟုန်၊ အိုမုတ်သုန်
ဂဠုန်တောင်ပံ၊ ချွန်းမြည်သံနှင့်
ပျံ့ခွဲပါဦး ပျံ့ခွဲဦး။

ကျားလျှာတောဝိုင်း၊ ဓားနှင့်ပိုင်းကာ
မြေရိုင်းကိုလှန်၊ ရေကန်ကိုတူး
ထနောင်းဖူးပြီ၊
မိုးဦးမုတ်သုန် ရွာပါဦး။

မြေရိုင်းလွင်ပြင်၊ အပျိုစင်လျှင်
ပြုံးရွှင်ကြည်နူး၊ ချစ်သံကျူးပြီ
သွားဦးဖွားမြင်၊ သီးနှံဆင်ရန်
အသင်မုတ်သုန် ရွာပါဦး။

မြရေကန်လျှင်
မှန်ကြေးမုံပြင်၊ အရိပ်ထင်၏။
ကြည်စင်ပြာလုံး၊ တောညိုနွဲ့တို့
ချစ်တဲ့သူထံ၊ သွားချိန်တန်က
ရေမှန်ကြေးမုံ၊ မြရိပ်စုံဝယ်

ရုပ်ပုံကြည့်ကာ၊ ခေခပ်လာသည်
တိမ်လွှာမှတ်သန် ရွာပါဦး။

ထနောင်းပွင့်ကာ၊ မိုးမရွာဟု
ရွေးစာဆိုရိုး၊ ဟုတ်နိုးနိုးတည့်
ဆို မိုးမှတ်သန်၊ ဓလအဟုန်ဝယ်
ဂဠုန်ထောင်ပါ၊ ဈေးမြည်သံနှင့်
ထော်လှန်ရွာချ ပါလေဦး။

ရွှေညာမြေ၌
မိုးလေခေါင်းပါး၊ ဆန်ရေရှား၌
တိမ်သားရိပ်ဆင်၊ ရွာမည်မြင်က
ပျော်ရွှင်စရာ၊ တပြုံးပြုံးနှင့်
ထွန်တိုးထယ်ပြင်၊ နွားကိုနှင့်ပြီ
အသင်မှတ်သန် ရွာပါဦး။

ကျားလျှာထောဝိုင်း၊ ဓားနှင့်ပိုင်းအာ
မြေပိုင်းကိုလှန်၊ ခေကန်ကိုတူး
ထနောင်းဖူးပြီ
မိုးဦးမှတ်သန် ရွာပါဦး။

ကြည်အောင်

၁၁၁။ အမိမြေမှ အာစရပြင်ကွင်း

တမိုးတွင်းလုံး၊ နွားနှင့်ရုန်း
ထွန်တိုးကိုဝင်၊ လယ်ရေးဆင်

ကောက်ပင်ခွံဟိမ်း၊ မြေရည်လိမ်း
ဝိမ်း၌ ရို၍ နေသည်သာ။

နှင်းဥငွေရည်၊ ပုလဲထိ
စီရိစပါး၊ ကောက်နုပွား
ပင်ပျားသို့တိမ်း၊ ရွှေရည်လိမ်း
ယိမ်း၌ ညွတ်၍ နေသည်သာ။

လယ်သူလုပ်ဘား၊ ပြည့်အင်အား
မိသားစုလုံး၊ တပြုံးပြုံး
နေလုံးဝင်မှ၊ တစဉ်ချ
စင်မှတုတ်ကိန်း၊ အေးငြိမ်းငြိမ်း
သိမ်း၍ ရိုတ်၍ နေသည်သာ။

ငှါပျူးမြေညီ၊ တလင်းဆီ
ရွှေသိစပါး၊ ပုံ၌တား
အားရပွယ်ခင်း၊ ရွှေအဆင်း
ဝင်း၌ ဝါ၍ နေသည်သာ။

ဆောင်းလည်းမပါ၊ နေမမည်
ပျော်ရည်ရှုမော၊ ရိုးပြတ်တော
ထွင်ပျောလေနှင့်၊ ငှက်လွင်လွင်
ခွန်းဆင့်မြူးမြူး၊ ရာထီဦး
ပျူး၍ ရိုတ်၍ နေသည်သာ။

၁၁၂။ ကန်တော့ပန်း

မနှစ်က အမေ့လယ်။
ဘခါနှစ်ခါ ရေမှာမြုပ်လို့
ဆုတ်ယုတ်ခဲ့တယ်။
အဆင်တမ်းဝမ်း
ပြုံးကြွယ်တန် ကောင်းပါရဲ့။
ပျိုးကောက်ပင် လေပြည်လောင်း
ခေါင်းတင့်ခဲ့။

မနှစ်က အမေ့လယ်။
ကောက်နှံပင် ပိုးဝင်ဖျက်လို့
ဖျက်ခဲ့ရတယ်။
သည်နှစ်တော့ အမေ့လယ်
ကြွယ်ပါစေ့ မျှော်တအား။
ကောက်တမျှင် ဆယ်ပင်တိုးလို့
ပျိုးဆယ်ဆစ်ပွား။

လယ်သမား စကားပို။
စပါးနှယ် ကျီငယ်သိပ်မှ
စိတ်ချ လျှို။
အဖျက်မျိုး အစုံစုံ
ကြုံပေမယ့် မှုမထား။
ဇီဝိတ်ကုလုံ
ကြည်ယုံတူယ့် အမေ့စကား။

တနှစ်ဆန်းလာတော့
ပြည့်ဝမ်းစာ ငွေရှာဖို့ဟာဖြင့်
ထိုဝတ်တရားတဲ့။

မေ့စကား နားမှာချို။
စေတနာ မေတ္တာရိပ်
ပန်းဆိပ်ကားခိုး။
ကြီးမြတ်ပင်ကိုယ်၊ အမေ့လိုစိတ်ထား။
ကျေးဇူးမြင့်မို၊ အမေ့လိုလယ်သမား။
စုံဆယ်ပြာ ပန်ထွာသလို့ရယ်
ဦးချုပ်တူ။

သိန်ဆေး

ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်များ

ကျောင်းသားများ ကျားကိုလေ့လာရာတွင်လွယ်ကူစေရန် ခက်ဆစ်များကို အနက်ရှင်းဖော်ထားပါသည်။ အနက်ဖော်ရာ တွင် ကျားထွက်အနက်ကို အဓိကထား၍ ဖော်ပြပါသည်။

- ပါ. = ပါဠိ
- ပေါ = ပေါရာစ
- လိပ် = အင်္ဂလိပ်

ရှေးခေတ်

၁။ တိမ်ပန်းချီ

- မိလ္လာ = အညှိစောင်း
- စူကာ = အပြာရောင်စောင်း
- ပေါင် = မြောင်သည်။ အထူးထားသည်။
- ယုဂန် = (ပါ. ယုဂန္ဓ) = ထုဂန္ဓိုင်ထောင်း
- နဂါးရုံကြွေ = နဂါးရုပ်များ ထွက်ပေါ်ပြန်ထားသည့်။

၂။ ငါသာငါထက် မာန်မထက်နှင့်

- မီးစဉ်း = စာနည်းစမ်းစ
- စိတ်ဟင်းလင်း = ဉာဏ်ပညာ အမြော်အမြင် ထူးချွန်ခြင်း။
- တိုးရို = (ပေါ) ထုတ်ချင်အမ်း
- ပက်ပါ = (ပေါ) ရင်ဆိုင်၊ တွက်ထည်း
- လဟာ = (ပေါ) တင်တင်ပြင်း
- လေးကျွန်း = အရွှေကျွန်း၊ အနောက်ကျွန်း၊ စောင်ကျွန်း၊ မြောက်ကျွန်း။
- လိပ်ကမ္ပည်း = အကူရာ အထွေးအတား။

ဝင်လေးချက်

၁။ အိမ်ယာ တည်ထောင်သူဖြစ်ကုန်ရန်အတွက်

- ၂။ ရဟန်းပြစ်လျက် ကိုယ်နှုတ်စောင့်စည်းသူ။
- ၃။ ဆုပ်ချုပ်သော မင်းပြစ်လျက် အဆင်ပြင်ဘာထပ်မံသူ။
- ၄။ ပညာရှင် ပြစ်လျက် အမျက်မာန်စောင့်ကြီးသူ။
ဝင်္ဇာထားချက်မှာ ထွက်ထွက်ပါ၏ = ဟော်ပြပါ ဝေးချက်တွင်
အထင်ဆရွားပါ၏။

အရက်နှင့်အိုး၊ ကြက်နှင့်မိုး

သရက်(၄)မျိုး၊ အိုး(၄)မျိုး၊ ကြက်(၄)မျိုး၊ မိုး(၄)မျိုးနှင့်
ထူးသော ပုဂ္ဂိုလ်များအနက် သင့်လျော်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို
ဆိုလိုသည်။

အိုး(၄)မျိုး

- (၁) အတွင်း၌ ရေမရှိ၊ အပြင်၌ အမြင်ကောင်းအောင် သပ်သပ်ရပ်ရပ်
ပိတ်ထားသောအိုးမျိုး။
ကိုယ်တွင်း၌ ထရားမရှိ၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကားမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၂) အပြင်၌ အမြင်ကောင်းအောင်သပ်သပ်ရပ်ရပ် ပိတ်ထားခြင်းမရှိ၊
အတွင်း၌ ရေပြည့်နေသော အိုးမျိုး။
ကြည်ညိုဖွယ် အသွင်အပြစ်ကားမရှိ၊ ကိုယ်တွင်း၌ ထရားပြည့်နေ
သောပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၃) အတွင်း၌ ရေလည်းမရှိ၊ အပြင်၌ အမြင်ကောင်းအောင်
သပ်သပ်ရပ်ရပ် ပိတ်ထားခြင်းလည်းမရှိသော အိုးမျိုး။
ကိုယ်တွင်း၌ ထရားလည်းမရှိ၊ ကြည်ညိုဖွယ် အသွင်အပြင်လည်း
မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၄) အတွင်း၌ ရေလည်းမရှိ၊ အပြင်၌ အမြင်ကောင်းအောင် သပ်သပ်
ရပ်ရပ် ပိတ်ထားခြင်းလည်းမရှိသော အိုးမျိုး။
ကိုယ်တွင်း၌ ထရားလည်းမရှိ၊ ကြည်ညိုဖွယ် အသွင်အပြင်လည်း
မရှိသောပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

သရက်(၄)မျိုး

- (၁) စိမ်းကားစိမ်း၏၊ မှည့်ရောင်ရှိသောသရက်မျိုး။
ကြည်ညိုဖွယ်ကားမရှိ၊ ကိုယ်တွင်း၌ ထရားမရှိသော အစောင့်
ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၂) မှည့်ကားမှည့်၏၊ စိမ်းထောင်ရှိသော သရက်မျိုး။
ကိုယ်တွင်း၌ ထရားကားမရှိ၊ အသွင်အပြင် ကြည်ညိုဖွယ် မရှိ
သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၃) စိမ်းရောင်လည်းရှိ၊ စိမ်းလည်းစိမ်းသော သရက်မျိုး။
အသွင်အပြင် ကြည်ညိုဖွယ်လည်းမရှိ၊ ကိုယ်တွင်း၌လည်း ထရား
မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၄) မှည့်ရောင်လည်းရှိ၊ မှည့်လည်း မှည့်သော သရက်မျိုး။
ကြည်ညိုဖွယ်လည်းရှိ၊ ကိုယ်တွင်း၌လည်းထရားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

ကြက်(၄)မျိုး

- (၁) တွင်းထူး၏၊ တွင်းမအောင်းသောကြက်မျိုး။
စာမေ့တတ်မြောက်၏၊ လိုက်နာကျင့်ကြံမှု မပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၂) တွင်းမထူး၊ တွင်းအောင်းသော ကြက်မျိုး။
စာမေ့တတ်မြောက်ခြင်းမရှိ၊ လိုက်နာကျင့်ကြံမှုပြုသောပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၃) တွင်းလည်းမထူး၊ တွင်းလည်း မအောင်းသောကြက်မျိုး။
စာမေ့ တတ်မြောက်ခြင်းလည်းမရှိ၊ လိုက်နာ ကျင့်ကြံမှုလည်း
မပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၄) တွင်းလည်းထူး၊ တွင်းလည်းအောင်းသော ကြက်မျိုး။
စာမေ့တတ်မြောက်ခြင်းလည်းမရှိ၊ လိုက်နာ ကျင့်ကြံမှုလည်း
ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

မိုး(၄)မျိုး

- (၁) မြိမ်းကားမြိမ်း၏၊ မရွာသောမိုး။
အပြောကားကြီး၏၊ အလုပ်မပါသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

- (၂) ခြိမ်းကားခြိမ်း၊ ရွာသောမိုး၊ အပြောမကြီး၊ အလုပ် လုပ်သော၊ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၃) ခြိမ်းလည်းမခြိမ်း၊ ရွာလည်းရွာသောမိုး၊ အပြောထည်မကြီး၊ အလုပ်လည်း လုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။
- (၄) ခြိမ်းလည်းခြိမ်း၊ ရွာလည်း ရွာသောမိုး၊ ပြောလည်းပြော၊ အလုပ်လည်း လုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။

၃။ နေဝင်မြင်သည် စကားပြန်

ပျင်ထပ်တင် = ဖျင်အထက်ကို အထပ်ထပ်အလွှာလွှာ တွင်၍ အားသည်။
 ဆန်ရည် = နေဝင်မြင်အချိန်၊ နေဝင်သည်ဆာအချိန်။
 ပုညတောင် = စစ်တိုင်းအတားတိုင်းတွင် ပုညရှင် စေတီရှိသော တောင်။
 သန်လျက်ပေါ်တွန်း တွန်းအားတိုင်း = သန်လျက်သဏ္ဍာန် မမြင့်ပေါ် တွင်သည်ဟု ဆိုသောအင်းဝနေပြည်တော်။

၄။ ရွှေစက်တော်သွား

စက်ရိပ် = အစောင့်ခြံညီ ချိန်ရာ။ နေရောင်ခြည် လှမ်းရိုစား။
 သံခြေ = ညင်သာသော အထိ၊ နူးညံ့ ပျော့ပြောင်း သောအထိ။
 တောက်ကျော် တွန်သွား = တောက်ကျော် = အော်မြည်သည် + တွန်သွား = တွန်ကျူးသည်။
 စန်တင် = တန်တင်ငှက်။
 ရုတ်ရုတ် = ကျားအော်သံ၊ ကျားဟိန်သံ။
 ရမျိုးကျည် (ကျိုးကျိုးကျည်လျှင်) = ထပ်ထပ်ရွာရွာ ပြည်တော်တော်။

၅။ လက်ဦးဆရာ

ပုဗ္ဗာစရိယ = ((ပုဗ္ဗ+ဗုဒ္ဓ+အာရိယ+ဆရာ) = ပထမ ဆုံး ဆရာ၊ အင်္ဂုဠိဆရာ။
 ဝလားပင် = ဝလားပင်အစား၊ အဝလားအနက်။
 ပန်းတင် = ဦးခေါင်းတွင် ပန်းပန်သည်။ ပန်းကိုခေါင်း ထက်ထက် တိုက်ရိုက်သည်။
 ချောလှေ = (ပေါ) တွန်းထိုက်သည်။
 စာရိတ် = (ပါ) ခေါ်(ည) အကျဉ်း အမှု၊ အလှေ အလာ၊ ကိုယ်ကျင့်တရား။
 ခန္ဓာဂတိ = (ပါ) ခန္ဓာ = ထိုယ်ခန္ဓာ + ဂတိ = ခြစ်ရာ၊ လာရာ) ကျော်လွန်သည်။
 ဖိုဝေဒါန = ကုထိုက်အောင်အောင် အဓိဘာဝကို ဖမ်းစေ့ ထည့်။

၆။ ဂုဏ်ကျေးဇူး

ထုံးတမ်း = ရှေးရိုး အစဉ်အလာ၊ နည်းစကား၊ ထမ်း စကား။
 တချောင်းချောင်း = အချိန်အခါအခွင့်အရေးရရှိစေရန်အောင်ဆိုသည့်။

၇။ တိမ်ခွန်လေလျှင်

မင်းလှင် = လေပြင်ထဲတွင် ချွဲလှင်နေသော အနိမ့်အမှု ထိုနှင့် ခရာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်။
 ပျံပျံချုပ်ဆိုင်း = ပျံပျံ = ခရာအနိမ့်ပြား + ချုပ်ဆိုင်း = လှမ်းအောင်မြင်သည်။
 ပြက်လျှင် = လျှင်တက်သည်။

ပြာစင် = နူးညံ့နွဲ့နောင်းသည်။
 ခွန်းလတ် = ဆင်ရောင်စောက်ပြောင်သည်။
 ကြွဝင်းပျက်လျှင် = ငြိမ့်ပျောက်ခြင်း၊ ချောမွတ်လှပသော။
 ကြာညွတ်ပယောင်း = နေ့ရှိန်ထိသောကြာသန်း၊ နေ့ရှိန်ထိသော
 ပယောင်းကဲ့သို့ ညွတ်ပျောင်းသည်။

၀၂။ စတင်ပိုင်တက်

ခြင်း = ဝန်တင်နှုန်းများ၊ စာဖတ်စာချက်တွင် ကုန်
 ပစ္စည်းများ၊ သယ်ယူရန် ချိတ်ဆွဲ ထားသော
 ခြင်း။
 ဆုံး = သားရေဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ခုစရာ၊ ပိုစရာ
 မှီဆုံး ခေါင်းဆုံးစသည်။
 ထပြာ = (ထံပြာ) ကျွဲ၊ နွား၊ ခြင်းတို့ကို ခိုက်ခယ်ရ
 သောအတား၊ နှင်တား။
 လက်ဝါး = နွားများကို ခိုက်ရာတွင် လက်ဝါးကို ထပြာ
 အဖြစ်အသုံးပြုခြင်း။
 ခြောက်ကွင်း = ထိပ်ကြော၊ ခြေလေးဖက်ဖြူ၊ အပြေးစုတ်ဖြူ
 သော နွား၊ နွားကြန်စုံ။
 ဓမ္မ = ကျွဲ၊ နွား စသည်တို့ အမွှေး ဝှစ်ပတ်ပေါက်
 နေသော အဝန်း အဝိုင်း။
 နွားပြေ = နို့ညှိရောင်နွား။
 နွားကျပ်ကျား = နို့ညှိရောင်တွင် အပြွေကွက်ပါသော နွား။
 နွားပိုက်တင်နွား = ပိုက်ပြုံး၊ သင်းပြုံးသောနွား။ ဝန်တင်နွား။
 မျက်ကြားဓမ္မ = နွား၏မျက်လုံးအပြင်နွားတွင် ရှိသော ဓမ္မ။
 ဓမ္မထဲဝန် = နွားဓမ္မတမျိုး၏ အမည်။
 ထစောင်းကွက် = နွား၏ ထိပ်စာစောင်းတွင်ရှိသော ဓမ္မ။

နွားပေါင်းတင်တရာ = ဝန်တင်နွားပေါင်းထရာ။
 ကြေးလင်နက် = ကြေးလင်ပန်းအနက်။

၁၁။ နှင်းစိတ်ဆောင်း

ပေါက်လဲ = ပေါက်ပင်နှင့် လက်ပံပင်။
 ထန်းယဉ်နှင်းသည် = ထန်းပင်ကို ယဉ်လာအောင် ထန်းလက်
 ကိုနှင်းချသည်။
 ကိုရာသီ = ဆယ်နှစ်ရာထိတွင် ရေအိုးထပ်သော ယောက်ျား
 ရုပ်ဖြင့် မှတ်တမ်းသော ရာစံ။ တပို့တွဲလနှင့် ထိုက်
 ဆိုင်သည်။

၁၂။ ရွှေလည်ဆွဲချင် ရှာထိပ်မည်

နွေကျွန်းသန်ဝါ = နွေတူ ကုန်ဆုံး၍ ပိုဥတုသို့ ရောက်မည့်
 အခါ။
 ရာမ = (ပါ၊ အာရာမ = ကျောင်းပရဝိုင်း) ကျောင်းဝင်း။
 ခူတ = တသမြည်တမ်းသည်။
 သုံးယောက်မယ် = သားသမီး သုံးယောက်တို့၏ မိခင်။
 ပိုက်ခြား = ချော့မော့ ဖြားယောင်းသည်။
 မျက်ခြည် = မျက်ခြည်မမြတ် ရှုကြည့်နေသည့် သား။

၁၃။ စစ်သည်တော်

မြို့မြို့ = တင်တိုက်တာတိုက်။
 ရုတ်ရုတ် = ဆူဆူညံညံ အသံပြုလျက်။
 စိုက်စိုက် = တည့်တည့်မတ်မတ်။
 ဥပယ် = ပရိယာယ်။ (ပပယ်မနိ = ပရိယာယ်မထုံး၊ ဥာထံ၊
 စေင်)။

၁၄။ သိုးတော်ပြည်ကြီး

ဘောင်သမန် = အမရပူရမြို့အနီးရှိ တောင်သမန်ဆင်း။
 ဘြောင် = ဝန်းရံသည်။
 ဗျာ = (ပါ၊ ဗျာဒိတ္တ = ဗျာဒိတ်) နောင် ဖြစ် ယျက် မည်
 အကြောင်းကို မိန့်ခြက်သော ဘုရား ကောတော်။
 သိုက် = နောင်ဖြစ်ယျက် လတ္တံ့ သည်ကိုတင်ကြိုဟောထားသော
 ဝဘ ကောင်း။
 မန်းပေါင်စွ = အခေါင်အဖျား ဖြစ်သော၊ အလယ်ကျသော
 မန္တလာမြေ။
 ညာမြေမော့ = မိုမောက်သော အထက်အညာဒေသ။
 သိုးတော်ပြည်ကြီး = သိုးတော် မင်းတရားကြီး၏နေပြည်တော်။
အမရပူရမြို့။

၁၅။ ယွန်းလှနွေဆန်း

အကော = သာလိကာဂုဏ်။
 အစဝန် = တေး။

၁၆။ ဆင်းမြေနှံတကြိုင်

ပြည်အမရပူရ = ဗဟိုဌာနဖြစ်သော အမရပူရပြည်ကြီး။
 ပဉ္စင် = (ပါ၊ ပဉ္စင်တိုယာ) အင်္ဂါ၊ ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော
 တိုယာ။
 (ကြီး၊ ကြေး၊ အား၊ ဝေ၊ လှေ၊ လက်ခုပ်) ၊

၁၇။ မှန်တနွေ

စုံညွှန်ကန္တာ = သွားလာရန် ခက်ခဲသော တော။ ဟောအစီ
 ပြီးသော ကန္တာရ။
 မြေထရံဆင့် = ထရံကဲ့သို့သော မြေကမ်းပါးယံ။
 ငြာ = ကြေးကြော်အော်ဟစ်သည်။
 ပန်းရည်စုပ် = ပန်းဝတ်ရည်ကို စုပ်ယူသည်။ (ပန်းရည်စုပ်
 ငှက်လည်း ရှိသည်။)
 ပဲတောင်ပြုတ် = ပဲတောင်ပြုတ်ငှက် (ချိုးငှက်တမျိုး) ။
 စလုတ်ချီ = စလုတ်ကိုချီကာ မော့ကာ။
 ပြည်(ပည်း)သီ = (ပေါ)အများ။
 ခေါင်ဖိုး = ဖိုးခေါင်ငှက်။
 လူလိုက်ပက် = လူလိုပင်
 ကသယ် = ဆပ်ပြာ။ ဆပ်ပြာမှန်။ (ကသယ်မြေ = ဆပ်ပြာ
 ကြမ်းပေါက်သော မြေ)။
 စာမရီ = (ပါ၊ စမရ) တိဗက်နွားတမျိုး။ စာမရီသားခံကောင်။

၁၈။ မြတ်ပညာ

ကာလံဒေသ = (ပါ၊ ကာလ = အချိန်အခါ + ဒေသ = ဆရာ့) ။
 အချိန်အခါနှင့် အရပ်ဒေသ။
 မင်းပေါ်နှင့်အံ့ = မင်းပေါ်နှင့်အံ့။ (ပညာကို အချိန်အခါ
 အရပ်ဒေသကို ကြည့်ပြီး ပေါ်ထုတ်ပါ။
 အဆင်မသင့်သေးလျှင် မဖော်ထုတ်ပါနှင့်)။

၂၀။ နေပိုန်ပိုန်

ဆင်ပေါင်းတော်ရွှေပုသိန်နှင့် = ပေါင်းတော်အဖြစ် အထူးကြွ
 ထားသော ပုသိန်ပုသိ။
 ဆောင်ဘုံ = ရွှေနန်းရွှေဘုံအဆောင်တော်။

၂၁။ ပြန်တော့မင်းရှင် မင်းညိုစင်

ခုနစ်စဉ် = ဝင်ကြယ်ကို ဗဟိုပြု၍ ထည့်ပတ်နေသော ခုနစ်ထမ်း
ရှိသည့် ကြယ်အစု။

ခုနစ်စဉ်ကြယ်ကောင်း = ခုနစ်စဉ်ကြယ်နှင့် ဝင်ကြယ် နှစ်ခု
ပေါင်း။

ကြယ်မိကျောင်း = ခုနစ်စဉ်ကြယ်။

ဦးစောက် = စောက်ထိုး။

စိရုံး = ကွင်းပြင် ကျွဲခြေရာ ခုက်တို့တွင် ကျက်စားသော
ငှက်ငယ်။

ကရား = နွက်ဆီးနှင့် လက်ကိုင်ပါသော အိုးတမျိုး။

ဟပ်မား = အစိုးရှည်တပ်ထားသော ဟပ်တောင်တမျိုး။

၂၂။ ပန်းပယ်

ရဝေ = (ပေါ) နန်း၊ နန်းထော်

ယာယိ = (ပါ) ခေတ္တသွားခြင်း၊ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း။

၂၃။ ဆံထုံးတော်ကြီး တမာသီး

တံဆပ် = (တည်းအပ်) = ထွယ်အပ်။

ရုံးလှဆောင် = လက်ရုံးအားကိုးကြီးပမ်းဆောင်ရွက်သူ။

လက်ကပ်ခြေကပ် = ခြီးခြီးခြံခြံ သုံးစွဲပြီး စုဆောင်းထား
သောငှေ့။

စေးရွေး = စေ့တပ်ထား။

မြက်သီး = နတ်ကောက်စသော မြက်မျိုးဝင်အပင်တို့၏အသီး။

မုရန်း = မိုးကုန်ပြီး ဆောင်းနှင့် နေ့အခါတွင် အင်းအိုင် မြစ်
ချောင်းအနီး ဝေရွေး၍ စိုက်ပျိုးထေ့ရှိသော ပေါး
တမျိုး။

၂၄။ ခရီးသည်

(က) ပင်လယ်ဝ

ဗိုလ်တထောင် = ရန်ကုန်မြို့၏ အရှေ့တောင်ထောင့် အရပ်တွင်
ရှိသော ဆိပ်ကမ်းဒေသ။

ဒေါပုံ = ရန်ကုန်မြို့ အရှေ့ပုဒွန်တောင်ချောင်း လက်ဝဲပတ်၌
ဒေသ။

ပက်ပါ = (ပေါ) ထည့်တည့်။ ရင်ဆိုင်။ ထူရှူး။

သီလဝါ = ရန်ကုန်မြစ်၏ လက်ဝဲပတ် ကျောက်တန်းမြို့ရှိ
သီလဝါရွာ။

ခုနစ်လံရေ = ရေအနက် ခုနစ်လံရှိသော ပင်လယ်ရေပြင်။

ဆင်ဆွန်း = အယ်လီဖန်စွန်း (လိပ်၊ Elephant Point)
ရန်ကုန် မြစ်ဝအတွက် လက်ယာဘက် ကမ်းတွင်
ရှိသည်။

မော်တင် = ဗုဒ္ဓိန်မြို့ပတ်တွင်ရှိသော မော်တင်စွန်း။

ဘေးအောက်တင်ဂါ = ဘက်လားပင်လယ်အော်။
(လိပ်၊ Bay of Bengal)။

(ခ) မလေးလူမျိုး

ပလာကကျွန်း = ပညာကျွန်းစွယ် အနီးရှိ ကျွန်းထကျွန်း၏
အမည် (လိပ်၊ Malacca)။

ပြောင်းရွှေ့မုန်ပုံ = မုန်ပြောင်းဝ။

မလေး = ပညာကျွန်း (လိပ်၊ Malaya)။

ဖည်ကျေး ပေထောင့်ငယ် = အလွန် ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့ပါစေ
တယ်။

ရုထီ = မဟာမေဓင် ဘာသာဝင် နိုင်ငံခြားသား တို့၏
အမည်။

(၈) ပီနံသာ:

ယဉ်တောင်လှိုင်း = လှိုင်းတောင်တင်ထနေသောရေယဉ်။
ခူ = ငါးခူ။
ငကြင်း = ငါးကြင်း။
ပူတင်း = ငါးပူတင်း။
ယင်ပေါင်စာ = ယင်ပေါင်စာငါး။

၂၅။ မိခင်မေတ္တာ

သံသာရ = (ပါ) တပြောင်းပြန်ပြန် ကျစ်လည်ရာ၊ သံထရာ။
သို့လူနတ် = လူနတ်ဗြဟ္မာတို့၏နတ်။ မြတ်စွာဘုရား။

၂၆။ ဖမ်းပါပေ

အနန်း = သစ်မာထွက်သော အပင်ကြီးတမျိုး။
လင်းပြာ = ချိုးလင်းပြာငှက်။

၂၇။ မိုးတောင်ဆူ ပျော်ရာရပ်ပေထင်

စိတ် = မှည့်သောအခါ အသီးနှက်သောခံပင်။ မြန်မာခံပင်။
ကျစ်စာ = ကြက်၊ ပုတပ်စသော သတ္တဝါတို့ တွင်းဖောက်ရာမှ ထွက်လာသော မြေတုံးငယ်။
စည်မှရိုး = မုရိုးစည်။

၂၈။ မန်းငွေမိကျောင်း

ဝိမ် = (ပါ၊ ဂိမာန) နွေဥတု။ နွေရာသီ။

ဝသန် = (ပါ၊ ဝသာန) မိုးဥတု။ မိုးရာသီ။
ပုရစ် = (ပေါ)ပုရစ် ငုံ့စ ပူးစဖြစ်သော တွန့်လိပ်နေသော အညွန့်တမျိုး။

၃၀။ ထွမ်းစရာချောင်

မဟာဒုက္ခလ = သုဝဏ္ဏသာမ ဇာတ်လာ သုဝဏ္ဏသာမ၏ ဖခင်အမည်။
(ပါ၊ ဒုက္ခလ = သွားပုခိုး။)

ပါရိက = သုဝဏ္ဏသာမ ဇာတ်လာ သုဝဏ္ဏသာမ၏ မိခင် အမည်။
တာပသလုံ = (ပါ၊ တာပသ = ရသေ့) ရသေ့များနေသော။

မင်းသုဝဏ် = သုဝဏ္ဏသာမ သတို့သား (ပါ၊ သုဝဏ္ဏသာမ = ခရုကိုသို့ ဝင်းဝါသောအဆင်းပို့သည်။)

သစ္စာပါရမီ = (ပါ၊ သစ္စာ = မှန်ကန်စွာ ပြုမူခြင်း + ပါရမီ = အကြိမ်များစွာ ဆည်းပူးထားသော အဆု အကျင့်။)

ခင်တန်း = မိမောက်သော ကုန်းတန်း။ ကုန်းစိုး။
ဝင်္ကံပါ = (ပါ၊ ဝင်္ကံပဗ္ဗတ။ ဝင်္ကံ = ကွေ့တောင်ထော + ပဗ္ဗတ = တောင်) ဝေဏန္တရာမင်းကြီး တော ထွက်ရာတောင်။

ဝိသုကံ = (ပါ၊ ဝိသုကမ္မ) ဝိသကြံနတ်သား။ သိကြားမင်း၏ ဝိသုကာနတ်သား။

ကဏှာ = ဝေဏန္တရာဇာတ်လာ ဝေဏန္တရာ မင်းကြီး၏ သမီးတော်အမည်။
(ပါ၊ ကဏှာဇိန = သစ်နက်ရေ။)

ငာလီ = ဝေသာန္တရာဇာတ်လာ ဝေသာန္တရာမင်းကြီး၏ သား
တော်အမည်။

(ပါ။ ငာလီ = (ရွှေ)ကုန်ရက်။)

ပုတ္တား = (ပါ။ ပြာဟူထ = မကောင်းမှုကို ပျော့ပြားသူ)
ပြာဟူထလူမျိုး။

မုန့် = ဝေသာန္တရာဇာတ်လာ ဝေသာန္တရာမင်းကြီး၏ မိဖုရား
အမည်။

ပင်ကိုယ်နတ်ကယ် = နတ်သမီးကဲ့သို့ လှပသော မင်းသမီး
ကလေး။

၉၁။ ။ တော်ကဆုန်

ဝေယန်ဆွဲဆိက = စိတ်နှလုံး မမြင်မိ မသက်
ဝေပေလိလိ ဖြစ်နေဟန်ဖြင့် ဆွဲမိုင်းနေသော
မိုးကောင်းကင်။ စာဆို၏စိတ်တွင် ဖြစ်နေပုံကို
ကောင်းကင်၌ တင်စား၍ ဆိုသော သမာဓိ
ဂုဏ်စကား ('ဇေယဟံ ဝေယန်ဆွဲဆိက' ဟုလည်း
တွေ့ရသည်။)

လဗ္ဗရာ = (ပါ။ အာလဗ္ဗရာ = ထက်စည်။)
ထက်စည်ဟုခေါ်သော စည်တမျိုး။

စည်ဒိဏ္ဍိ = (ပါ။ ဒိဏ္ဍိမ = ထက်စည်)စည်တမျိုး။

ရဂို = (ပေါ) တော။ မြိုင်။ အင်တိုင်း။

၉၂။ ။ ဝါထိုက်ပါမိုး

မိုးပဝါ = မိုးမရွာ

မိုးကီးလေကီး = မိုးကြီးလေကြီး

ဆီမိုးခေါင် = ဆီမိမိုးခေါင် = ဆီမိခေါင်မိုး

စမြာန်း = မြူး

ပိတော့ပန် = ပိတောက်ပင်

ပီးတကလယ် = ပီးတကျည်
သက်ပါလေ = ဆင်ပါလေ။

အောက် = အောင်

ထောန် = ထောင်

ခေ = ခြေ(ထောက်)

ကလီး = ကျီးငှက်

မိုးရိဆင် = မိုးရိပ်ဆင်

ဆီမလေပလန် = ဤမြေပြင်။

၉၃။ ။ ကောက်စိုက်သီချင်း

ဘိက္ခု = (ပါ။ ဘိက္ခုနီ = ရဟန်းမ)

နန်းခြည် = ဈေးခေတ်သူ၊ ဝန်ပိုးဆိပ် ပိစာထမျိုး။

၉၄။ ။ ပျိုဦးရင်အပြန်ခက်ရှာထိပ်

ပျိုဦးရင် = မိန်းမပျို၏ချစ်သူ။

မင်ကြောင်လယ် = ထိုးကင်းမင်ကြောင်။

ရွှေရွှေရှင်မယ်စေ့ = ဗယ်ဖက်သို့တစောင်းထိုးထား
သောရွှေရှင်။

၉၅။ ။ ဆန်မောင်းနှင်းခေ

ကေ = သောအခါ။ လျှင်

ကတ် = ကြ (ပျော်ပါးကြမယ်)။

ရွှံသာခြင်း = ရခိုင်သာခြင်းတမျိုး။

ထောင်းရိပ်သာ = လရောင်အောက်တွင်း။

ဆန်မောင်းနှင်းခေ = ဆန်ဖွပ်မောင်းထောင်းသည်။

၃၇။ ။မောင်းထောင်းသီချင်း

မောင်းကျောက် = မောင်းတုံးတွင်တပ်ထားသော ကျည်ဓမ္မ။

၃၈။ ။မောင်မလုပ်န

န = နဲ့။ နှင့်။

လူလိုပူးဝေ = လူမလိုဘူးလား။

ပလာ = (ဆန်)ပြာသည်။

မောင်မပလာန = မောင်မပြာနှင့်။

ထမန်း = ထမင်း။

မောင်မစားန = မောင်မစားနှင့်။

အိယားတတ်လယ် = ပါးစပ်ယားတတ်တယ်။

၃၉။ ။ရက်ကန်းရက်

ပဆစ်ဆိမ် = ပဆစ်ဆိမ်၏အကွက်ကဲ့သို့ လေးထောင့်ကွက်ဆောင်။

ကက်စုံ = အကွက်အမျိုးမျိုး။

ခင်း = တိုင်ခြည်တန်းထားသည်။

တင်းထိမ် = တင်းထိမ်ဆင်။ ကန့်လန့်ကာဆင်။

ကျန်းဖို = အသားကို ရက်ကန်းလက်ခတ်၊ လွန်းစေသည်
လုပ်ရသောထစ်ပင်ကြီး။

သောင်းတိုင် = အဝေးကြီး။ ခရီးတိုင်ပေါင်း တသောင်းအကွာ
အဝေး။ (ထတိုင်လျှင် ခုနစ်စောင် ကာပေါင်း
၁၀၀၀ ရှိသည်)။

ပုံတော် = ပုံတော်ဆင်။

ကိုလိုနီခေတ်

၄၀။ ။ပေါက်ပြည်

ပေါက်ပြည် = ပုဂံပြည်။

ခရီး = စည်ရိုး။

ရာဇကုမာရ = ကျန်စစ်သား၏သားတော် ရာဇကုမာရမင်းသား။

မေးပုဂံထာ = မေးပုခင်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး။

ဦးစွန်း = မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထွတ်အထိပ်။

၄၁။ ။မြကန်ဘွဲ့

ကျန်ရစ် = ကျန်စစ်သားကိုဆိုလိုသည်။

တူရှင်းထောင် = ပုဂံမြို့နယ်ရှိ ထောင်တလုံး၏အမည်။

သီကြားကန် = နန္ဒာပေါက်ရက်ကန်တော်။

နန္ဒာ = နန္ဒာကန်။

စက္ကဝက် = (ပါ၊ စက္ကဝက်) အပိုအမ နှစ်ကောင်တွဲ နေထစ်အမည်
ဟင်္သာငှက်မျိုး။

ဟံသာ = (ပါ၊ ဟံသာ) ဝမ်းဆဲငှက်တမျိုး။

ကြာငါးမျိုး = (၁) ကုမုကြာ၊ (၂) ကြာပုဏ္ဏာရိတ်၊
(၃) ပဒုမ္မာကြာ၊ (၄) ကြာနီ၊ (၅) ကြာညို။

မြကန် = မြကန်၊ အမရကန်၊ အမတကန်၊ (ပါ၊ အတေး = ခေတ်
ကန်) ဟု အချို့ဖွင့်သည်။

၄၂။ ။ ပွင့်ပွားငုံစီ

ဂီဝါ=ရွှေတမုျိုး။

ဇမ္ဗူထင်=(ပါ။ ဇမ္ဗူနဂ) ရွှေဘျ မျိုးတွင် အကောင်းဆုံးရွှေ။

သယံဇာတ=(ပါ။ သယံ=အလိုလို + ဇာတ=ဖြစ်သော)

လူမပြုမပြင်ဘဲ အလိုအလျောက်ဖြစ်သော။

ဂန္ဓာသုံး=(ပါ။ ဂန္ဓ=အနံ့ + အာရမ္မဏ=အာရုံ)

အနံ့တည်းဟူသော အာရုံ။

၄၃။ ။ ဆေသော်မှတည့်၊ ခြောက်ကောင်း၏

သိမ်ထန်ဆောင်=ရတနာသိမ်မြို့၊ သို့မဟုတ် ကုန်းဘောင်မြို့၊ သို့မဟုတ် ရွှေဘိုမြို့ တည်းဟူသော တန်ဆောင်သိမ်း။

ကုန်းဘောင်=ကုန်းဘောင်မင်းဆက်။

ဆည်း=ပျောက်ကွယ်သည်။ ပျက်စီးသည်။

၄၄။ ။ ရွှေလရောင်

စိုထင်စံ=နောက်လိုက် ငယ်သားများကို လက်ခံ၍ စည်းရုံး တိုင်ပင်သည်။

ဗျူဟာ=(ပါ။ ဗျူဟ) စစ်ဆင်ခြင်း။ စစ်ရေးပြခြင်း။

ဇာတ်ကောသလီ=(ပါ။ ကောလီဇာတ်) ပြောစာတ်။ ဇာတ်သစ် ၃၀ ရှိသည်။ ဤတွင် ဇာတ်ကောင်း၊ အခြေအနေကောင်းဟုလည်း ဆိုလိုရင်း၊ အခါကောင်း အခွင့်ကောင်းဟုလည်း ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။

စန်း=(ပါ။ စန္ဒ) (ဗေဒင်) ပြည့်စုံနက္ခတ်။

လက်=(ဗေဒင်ဆုံး) လ၌။ ဇာတာစန်းလက်ဟု တွဲသုံးလေ့ရှိသည်။

မြင်းမတ်စန်း=မကူးတိုင်း၊ မြို့လှလင်၏ အရွေ့ပြောက်ဖက်ရှိ မြင်းမတ်အောင်။

လေးဖိုင်စဉ်ရွာ=နတ်မောက်မြို့နယ်ရှိ ရွာတရွာ၏အမည်။

အောင်ကြင်း=အောင်မြင်မည့်နိမိတ်။ အောင်ပွဲ။

ဘန်း=ဘန်းရွက်ကာ အလှူဝံထွက်လေ့ရှိသော သီလရင်။

တဘောင်=အကြောင်းတရားကို အရိပ်နိမိတ်ပြ ဘဘော

မြင့် အရပ်ထဲ၌ ပြောဆိုကြသောစကား။ သို့

မဟုတ် ကလေးသူငယ်တို့က အစ သိဆိုကြ

သော သီချင်း။

ထောင်တမန်းမြို့=ပန္နလေးမြို့။

နေလနစ်ဆောင်=သီရိပင်းနှင့် မိဖုရား။

၄၅။ ။ ဝံသာနုအထည်

ဝံသာနု=(ပါ။ ဝံသာ=အမျိုးအနွယ် + အနုဂုဏ်တ=အမြဲစောင့်ရှောက်ခြင်း) အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း။ အမျိုးထိုစောင့်ရှောက်သူ။

လွန်ပြန်=လွန်ပြန်လက်ချိတ်ပုဆိုး။

ပန်းသီး=အဝတ်အစည်းကို ဆေးရောင်ဆိုးသည်။

သရက်တည်=ဆေးခိုင်သော မိန်းမဝတ်ခြည်ထည်။

အစောကြည်=နိုင်ငံခြားမှလာသောကြည်။

ရွန်ကြည်=ရွန်သာမိတ် ရက်လုပ်ရသောကြည်။

တာရုဆွေ ဆွေထလုပ်=တရုတ်အမျိုးသားများ။

စုသျှာ=(စုသျှာ) အဝတ်အစည်း။ ပုဆိုးပုဝါ။

ခြည်ရွစ်သယ်=ခြည်အမျိုးအစား။

၄၆။ ။ နိုင်ငံအရေး-ကိုယ်အရေး

ကိုယ်စားလှယ်သုံးဖြာ=ဦးဘဘေ၊ ဦးပု၊ ဦးထွန်းရှိန်။
 ကျည်ကျည်=ကျယ်လောင်သော အော်မြည်သံ။
 တိဂုံဆံတွင်း=ဆံတော်ကိန်းအောင်းရာ ရွှေတိဂုံစေတီ။
 ပတ္တာ=(ပါ၊ ပတ္တာကာရ) လက်ဆောင်။ လက်ဆောင်
 ပစ္စည်း။
 ဩဘာစာ=အသျှ။ မင်္ဂလာဆောင် စသည်ထို့တွင် မတ်
 ကြားသော ကောင်းချီးစကား။
 ပူဇဝနနာ=(ပါ၊ ပူဇ=ရှိခိုးခြင်း။ မြတ်နိုးစွာ ပေးလှူ
 ခြင်း+ဝနနာ=ရှိခိုးခြင်း) ရှိခိုးပူဇော်ခြင်း။

၄၇။ ။ ဆရာမှိုင်း သောက

ဒွေးခါ=ဒွေးလေး ဒေါ်ခါ
 လျှိုခင်=တောင်နှစ်ခုအကြား ချောင်ကျရာအရပ်။
 လျှိုမြောင်း။
 ဖိုဝင်စား=ဖိုထိုးသည်။ စိတ်ဝင်စားစွာ ဖိုထိုးသည်။

၄၈။ ။ ထို့တိုင်းပြည်

ယာစကား=(ပါ၊ ယာစကား=တောင်းစားဇာတ်သို့)
 ထူတောင်းစား။
 ပုထိုး=မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန္တာတို့၏ ဓာတ်တော် မှ
 တော် စသည်တို့ကို ဌာပနာ၍ ဆုတ်ကျောက်
 စသည်တို့ဖြင့် တည်ထားသော ခေါင်းပိတ်စေတီ။
 ပြိတ္တာ=မစားရ မသောက်ရခြင်း စသောဆင်းရဲဒုက္ခတို့ကို
 ခံနေရသော အပါယ်ဘုံသားတမျိုး။

၄၉။ ။ ဗမာ့သွေးအာဇာနည်

ဗန္ဓုလ=စစ်သူကြီး မဟာဗန္ဓုလ(၁၁၄၄-၁၁၈၆)ဘိုးတော်
 ဘုရားနှင့် ဘကြီးတော်တို့ လက်ထက်။
 ဝှန်ဇမ္ဗူ=ဇမ္ဗူဒီပါလကျာတောင်ကျွန်းတွင် လှုပ်မိုး
 ကျော်ကြားသည်။
 သပေါက်=ဓဇဝယ်ကျွန်ထိုမှ မွေးဖွားသော သားသမီး။

၅၀။ ။ ပြသပိတ်

ကျောင်းကြီးအာဏာရှင်=ကျောင်းတွင်အာဏာရှိသူ၊
 ကျောင်းအုပ်ကြီး မစ္စတာ စသော။
 သီလဝါ=(ပါ) သီလရှိသောသူ။ သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်။
 မြသပိတ်=မြရောင်ရှိသောသပိတ်။ သပိတ်မှောက်ခြင်းကိုဆိုလိုရင်း။
 မြတ်လေးရှင်=လေးဆူဝတ်ပုံ ရွှေတိဂုံစေတီတော်။

၅၁။ ။ အလင်းရောင်

ရောင်ကြော=(ကဗျာသုံး) နေ။ နေမင်း။
 သမ္မာကြေး=(ပါ၊ သမ္မာရ=အသောက်အညို) ဘုန်းတန်ခိုးကင်ဆံ
 သည်။ တန်ခိုးမရှိ။
 စံရဝေ=နန်းတော်တွင်စံမြန်းသူ။ နန်းတွင်းသူ။

၅၂။ ။ ခေတ်ပြောင်းခို

သင်္ကာမျိုး=သင်္ကာမင်းမျိုး။ သင်္ကာဝင်မျိုး။
 တေဇာ=(ပါ၊ တေဇ) ဘုန်းတန်ခိုး။ တေဇပီး။

၅၆။ ။ ထက်ပံ့ပြိုင်ငှက်

ရှေးအခါက ခရီးဝန်ပေးစေမည်ရှိသော သစ်တောက်စသောပင် ငှက်

တကောင်သည် ရွားတော၌ ကျက်စား၏။ သူ၏မိတ်ဆွေကလေးက အမည်ရှိသော သစ်တောက်လောက်ငှက်သည် လက်ပံတောက သစ်တော၌ ကျက်စား၏။

လက်ပံတောနေငှက်သည် ရွားတောနေ ငှက်ထံသို့ အလည်လာ၏။ ရွားတောနေငှက်က ညွှန်သည်ငှက်အား ရွားတောသို့ ခေါ်သွားကာ ရွားပင်တုံးများကို နှုတ်သီးဖြင့် ပေါက်ကာ ပေါက်ကာ ပိုးကောင်တို့ကို ကျွေး၏။ ပိုးကောင်တို့ကို မြိန်စွာ စားနေစဉ် မာနတရား ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ထိုလည်း သစ်တောက်လောက်ကော်၊ ငါလည်း သစ်တောက်လောက်ငှက်၊ သူရွာပေးသော ပိုးကောင်ကို ငါအဘယ်ကြောင့် စားရမည်နည်း၊ ငါဖာသာငါ ရွာစားမည်ဆို၏။

ခရီးရန်ယက အသင်သည် အနှစ်မရှိသော လက်ပံတော၌သာ ကျက်စားသဖြင့်ဖြစ်သည်။ ဤတောကား အနှစ်မရှိသော ရွားတောဖြစ်သည်။ ရွားပင်တို့မည်သည် အနှစ်မရှိသည်။ အလွန်မာသည်ဟု သတိပေးထားမြစ်၏။

ကလေးကလည်း ငါလည်း သစ်တောက်ငှက် မဟုတ်ပါလားဟု ထိုပြီးလျှင် လျှင်မြန်စွာ ပျံသွား၍ ရွားပင်ကို နှုတ်သီးဖြင့်ပေါက်၏။ ထိုခဏ၌ ကလေးက၏ နှုတ်သီးသည်ပြတ်၏။ မျက်လုံးလည်း ထွက်လာ၏။ ဦးခေါင်းလည်းကွဲ၏။ ထိုနေ့ကပြေသို့ကျကာ သေပွဲဝင်လေသည်။ (သစ်တောက်လောက်ငှက်ကို ခေါက်ရွာငှက်၊ သစ်တောက်ငှက်ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ မဂ္ဂအမျိုးသားတို့က ပိုးဖောက်ငှက်ဟု ခေါ်သည်။)

၅၇။ ။ နောင်တ

ကုန်းချော = ကုန်းတိုက်သည်။
ဇီဝေ = (ပါ၊ ဇီဝ) အသက်။

* ကနကလက (မူက)

၅၉။ ။ ရွှေချဉ်ပေါင်

သန္တာနွဲ့ = သန္တာကျောက်ကဲ့သို့နီသော ချဉ်ပေါင်ပိုး။
အောင်တိုး = ဝက်။
နရကန် = ချဉ်ပေါင်ရွက်တမျိုး၏ အမည်။

၆၀။ ။ ဝါတွင်းချိန်

ဦးပေါင်း = နှစ်ပြီးသော ထမင်းအိုးတွင် ပိုမိုမောက်မောက် ထည်၍ နေသော စလောင်းဖုပုံ ထမင်း။
ထုံးစုချင်းထောက် = ခြေသုံးချောင်း ပါသော စားပွဲတိုင်အုတ် (ရဟန်းသုံး)။
ကပ္ပိယ = (ပါ၊ ကပ္ပိယကာရက) ကျောင်းတွင် ရဟန်းထိုအမှုထမ်းတို့ ဆောင်ရွက်ပေးသူ။
ဟင်းလေး = ဟင်းအမျိုးမျိုးကို ရောကျိုထားသောဟင်း။
ချာရစ်ကလေး = ဆံရစ်နှင့် သျှောင်ထုံးကို ဝိုက်လိုက်သောအခါ ဦးရေတွင် ရစ်ဝိုင်း၍ ကျန်ခဲ့သော အရာအကြောင်း။
လိင်ပြန် = ကိုရင်လှထွက်သည်။ ရှင်လိင်ပြန်သည်။
ပရောကပ် = ဆီနွယ်ပြည့်မှလာသော ယောက်ျားဝတ် ပိတ်ချောဆုံချည်တမျိုး။
ငါးပေချက် = ကိုရင်လှထွက် ငါးပေချက် (ထိုစယ်ပြောဆိုကြသော စကား)။

၆၂။ ။ တောဘုရားပွဲထေး

ကျေးလေး = သေးသည်။ ငယ်သည်။ သေးငယ်သည်။
ဝိုင်းထော်လက်ရွေး = လက်ရွေးဝင်းပိုင်း၊ လက်ရွေးဝင် ဆိုင်ပိုင်းကြီး။

ခေတ်သစ်

၆၅။ ။ ပြည်ချစ်အလှ

အခြောက်=ခြောက်လှန့်ခြင်း။ ကြောက်အောင်လုပ်ခြင်း။

၆၆။ ။ မတ်လ တေဒိုလှန်ဇရာ

သင်ပေါင်းတော=သင်ပေါင်းပင်များ ထူထပ်စွာ ပေါက်နေသော နေရာ။

ဖေးပျစ်=ထူထပ်စွာပေါက်ရောက်နေသော အပင်အုပ်စု။
လဟာ= (ပေါ) ဟင်းလင်းပြင်။

၆၇။ ။ ပအိုဝ့််မိခင်၏ လက်စားချေခန်း

သင်းကွဲ=အဖော်ကွဲသည်။

၇၀။ ။ ရွှေဘိုမြင်း

အိုအေစ်=(လိဝါ OASIS) သဲကန္တာရထဲ၌ရှိသော မြေကြွေ
ကောင်းသည့် နေရာ။

သိန္ဒဝ=(ပါ) သိန္ဒောမြင်း။

၇၁။ ။ ပြည်ထောင်စု ရတနာများ

ထောင်ကာ=ကချင်ရိုးရာ ကယန်တမျိုး။

မနော=ကချင်ရိုးရာ နတ်မူဇော်ပုံ။

ခွာမို=တီးတိန်ချင်းအမျိုးသားတို့၏ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်။

ကိန္နရာသဏ္ဍာန်လှ=ထုပ်သော ရွှေဆီနုရာအက။

ဝိုး=ဝိုးဟိမ်း၊ ဝိုးအက။
ဝါးညှပ်=ဝါးညှပ်အက။

၇၂။ ။ ဆု

အိမ်နှုတ်လင်=အိမ်ဦးနှုတ်ဖြစ်သောခင်ပွန်းသည်။ လင်ယောက်ျား။

မြတ်မုနီ=(ပါ) မုနီ=မြတ်စွာဘုရား။

ဝေနေယျာ=(ပါ) ဝေနေယျာ=ကျွတ်ထိုက်သည့်သတ္တဝါ။ သတ္တဝါ
အများကို ဆိုလိုရင်း။

ပန်ထွာ=တောင်းပန်သည်။

၇၄။ ။ ရွှေသို့

မြူတာ=သေခက်ရေထည့်သော အိုးတမျိုး။ ဝမ်းပူသော ညောင်
ရေအိုး။

သျှို=ပြည့်စုံခြင်း။ အလိုလို လိုက်ပါခြင်း။

သိန္ဒီ=(ပါ) ပြီးစီးခြင်း။ အပြီးအစီး။

ကိုးခြောက်=ကိုးဆယ်ခြောက်ပါးသောရောဂါ။

အာယု=(ပါ) အသက်။ အသက်ရှည်ခြင်း။

၇၈။ ။ လေနီကြမ်းနှင့် ကျေးငှက်များ

ထေ့နက်နည်း=(ပါ) ထေ့နက်=စစ်အင်္ကျီ+ဗျူဟာ=ဝင်းကျင်ခြင်း။
စစ်ဆင် စစ်တက်နည်း။

၇၉။ ။ ချောင်းကလေး

ဖိုက်=ရေစီးတွင် မျောပါလိုက် ကမ်းကပ်လိုက် ဖြစ်နေသော
အပိုက်စု။

သရော=ရေစီးတွင်မျောနေသော ဟိုတစု သည်တစု အစုံစု။

www.burmeseclassic.com

၈၄။ ။ မြည်သာမြည်ညှိုး တစ်တီထွား

လာဘ်လဲထဲတိတ် = လာဘ်မဝင်၊ လာဘ်လာဘ ကင်ဆဲသည့်၊
လာဘ်တိတ်သည်။
နိမိတ်လဲဆိုး = အတိတ်နိမိတ် မကောင်း။

၈၆။ ။ စာဆိုတော်နေ့

ပဝေခေတ် = (ပါ) ပဝေကီ = အစဉ်အလာ) ရှေးခေတ်၊ ရှေးအခါ။
ပကာသ = (ပါ) ပကာမ = ရှိခိုးခြင်း) ရှိခိုးသည်။
၈၈။ ။ ဤမိသားစု
ငန်းဆောဝါ = ငန်းဆေးထမ္ပိုး။

၉၁။ ။ ပုဂ္ဂိုလ်ဆရာသို့

သံလက်ပြား = အင်္ဂုလကောန်ရာ အင်္ဂုလကိုင်ရာတွင် အဆုံးပြုသည့်
အရိုးတပ်ထားသော သန်လျက်ပုံ ထိပြား။
စာဂန္ထဝင် = (ပါ) ဂန္ထဝင် = စာပေသမိုင်း) သမိုင်းဝင်စာပေ။

၉၃။ ။ ဆိုင်းနောက်ထ

ကနုတ်ခက် = ဗိသုကာဆိုရာ ပန်းနှုတ်ပန်းခက်။
ပဉ္စပု = (၁) ဆင် (နှာမောင်းနှင့် အစွယ်)၊ (၂) နွား (လည်ပို)၊
(၃) ငါးကြင်း (အမြီး)၊ (၄) ထိုး (ချိုနှစ်ပက်)၊ လက် =
ခြေ ၁)၊ (၅) မြင်း (နှာနှစ်ပက်)၊ လက် ၁၊ ခြေ ၁) ထိုး

သက္ကန်များကို ခေါင်းပစ် ဖန်တီးထားသောအရပ်၊ ဆိုင်း
ဝိုင်းကြီးတွင် ပတ်မကြီးကို ထမ်းထားရသည်။

၉၄။ ။ ဖိဂသမ္ပတာမြစ်ကမ်း၌

ဖိဂသမ္ပတာမြစ် = သုဗန္ဓုဘာမောင်လာ ဘုရားလောင်း
ရေခပ်ရာ မြစ်။ (ကံမြစ်ထဲသို့စီးဝင်သောမြစ်)။

၉၆။ ။ အမေ့ရွာ

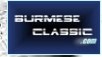
ကျုံး = မြို့ပတ်လည်တွင် တူးဖော်ထားသောမြောင်းကြီး။
မြို့ရိုး = မြို့ပတ်လည်တွင် ကာရံထားသည့်နံရံ၊ တန်တိုင်း။
ပြတိုး = မြို့ရိုးပတ်လည်ရှိ မြို့တံခါးဝဲဟာတို့တွင်ဆောက်လုပ်
ထားသော ပြာသာဒ်ပါသည့်အဆောင်။
တန်ဆောင်း = အမိုးတွင် အထွက်တပ်ထားသောအဆောင်။
မော = မောရွမ်းပြည်။

၉၇။ ။ အလွမ်းပြေစာတစောင်

သင်ပုန်းကုန် = မြန်မာ့အခြေခံ စာရေးနည်းကို (သင်ပုန်း
ကြီး) သင်ကြားပြီးဆုံးသည်။

၉၉။ ။ ကြို့ကံလောအရပ်ကလေး

မြို့သာမြစ်ကျေး = သာယာသော မကျေးမြို့။
နုရဆား = အနုဆေး။ ပိဟဆေး။
ဟင်္ဂမင်းမယ် = မိန်းမပျိုဝပ်။
ကကြိုးခုနှစ်သွယ် = ကခုန်နည်းခုနှစ်မျိုး။

ဗောင်းကြော့ယင် = ကြော့ကြော့မော့မော့ ပေါင်းထား
သော ဗောင်းတော်။

ဗျာဆံသွယ် = ဗျာပါဆံချထားသည်။
သစ်ကြုတ် = ကြောင်မျိုးဝင် သားရဲတိရစ္ဆာန်တမျိုး။
သံရကော = သာလိကာငှက်ရုပ်။

၁၀၀။ ။ ယွန်းကွမ်းအစ်ကလေး
ကာလလျား = အချိန်ကြာညောင်းသည်။ အချိန်ကုန်လွန်
သည်။

၁၀၂။ ။ သမီးလိမ်မာ
ရှင်တောင်သနပ်ခါး = ရေစကြိုမြို့နယ် ရှင်မတောင် သနပ်ခါး။

၁၀၄။ ။ တို့မလေး
ဆံဖြတ်မောင် = ဆံပင်ကို ဟိုတိုဖြတ်ထားသော ယောက်ျား
ပျို။
ထန်းပလပ် = ပင်စည်တွင်ကပ်နေသော ထန်းလက်၏ အရင်း
ပိုင်း။
ထန်းပလပ်ရိပ် = ထန်းပင်၏အရိပ်။ ထန်းလက်မိုးထားသော
တံ၏အရိပ်။

၁၀၅။ ။ စနစ်သည်သာ တရားခံ
ဗေဒသုံးပုံ = (၁) သာမဗေဒင်၊
(၂) ယဇုဗေဒင်၊
(၃) ဣသုဗေဒင်။
နဂသုခိဆေးကျမ်း = ဝန်စာရေး ဦးကောင်းစီရင်သော ဆေး
ကျမ်းအမည် (သက္ကရာဇ် ၁၁၇၃ ကျမ်းပြု။)

ခေတ်ကိုလိုနီ = တိုင်းတပါးသားတို့က လာရောက်တုပ်ချုပ်
ခြင်းကိုခံရသော အချိန်အခါ။
(လိပ်၊ COLONY)

သပေါက် = ငွေဝယ်ကျွန်တို့မှ မွေးဖွားသော သားသမီး။

၁၀၆။ ။ ဓန္ဒလုပ်ငန်း
မုရင်းလယ် = မုရင်းစပါးစိုက်သောလယ်။
စုတ်ဖောင် = ကျွဲ၌ တပ်ဆင်သည့် ကရိယာ။ ဝါးသစ်စသည်
များတင်၍ မြေပေါ် ရှုပ်တိုက်ဆွဲနိုင်ရန် လုပ်ထား
သော ကရိယာ။

တခပိန် = (ရွမ်းဗမာ) လွင်ပြင်၌ ဖြတ်စီးသော မြစ်။
လွယ်ကစ် = နားခိုရာစောင်း။

၁၀၇။ ။ အင်းလေးခေါင်တိုင်စခန်းမှာ
ရှေ့ခြံ = အင်းလေးကျွန်းဖျော့များပေါ်၌ စိုက်ပျိုးကြသော
ခြံဥယျာဉ်။
ငါးပွင့်သစ္စာ = ခေါင်တိုင်အရပ်၌ နံနက်တိုင်း လူရည်ချွန်
များသည် နိုင်ငံတော် အလံရွှေတွင် ဆိုကြ
သော သစ္စာအဓိဋ္ဌာန် ၅ ချက်။

၁၀၈။ ။ ဖိတ်ခေါ်ခြင်း
ထာကျ = ဌာကျ၊ အဌာကျ = အရင်းစံကို သိနားလည်
သည်။

၁၁၀။ ။ မုတ်သုန်ဦး
ကျားလျှာ = ရှားစောင်းကြီးပင်။ ရှားစောင်းလက်ဝါးပင်။

၁၁၂။ ။ ကန်တော့ပန်း
ပျိုးဆယ်ဆစ်ပွား = ပျိုးတပင်မှ ဆယ်ပင်ပွားလာသည်။

www.burmeseclassic.com